

Univerza v Ljubljani  
Fakulteta za socialno delo

Tjaša Jursinovič

**SODELOVANJE CENTRA ZA SOCIALNO DELO Z DRUGIMI  
INSTITUCIJAMI V PRIMERU NASILJA V DRUŽINI**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2019

Univerza v Ljubljani  
Fakulteta za socialno delo

Tjaša Jursinovič

**SODELOVANJE CENTRA ZA SOCIALNO DELO Z DRUGIMI  
INSTITUCIJAMI V PRIMERU NASILJA V DRUŽINI**

Diplomsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Barbara Kresal

Ljubljana, 2019

## **PODATKO O DIPLOMSKI NALOGI**

**Ime in priimek:** Tjaša Jursinovič

**Naslov naloge:** Sodelovanje centra za socialno delo z drugimi institucijami v primeru nasilja v družini

**Kraj:** Ljubljana

**Leto:** 2019

**Število strani:** 90      **Število prilog:** 4      **Število virov:** 35

**Mentorica:** izr. prof. dr. Barbara Kresal

### **Povzetek:**

V diplomski nalogi sem raziskovala, kako poteka sodelovanje med centrom za socialno delo Primorsko-Notranjska in drugimi institucijami v primeru nasilja v družini. Zanimalo me je, kakšno vlogo ima posamezna institucija pri preprečevanju nasilja in zaščiti žrtve, kakšni so predlogi za učinkovitejše sodelovanje med institucijami v primeru nasilja v družini ter kakšne so možnosti izobraževanja strokovnih delavcev, ki so zaposleni na področju preprečevanja nasilja. Odločila sem se za kvalitativno raziskavo, saj sem želela pridobiti besedne opise in ne številke.

V teoretičnem delu opredelim pojem nasilje in predstavim oblike nasilja. Pozornost namenim tudi vrstam nasilja v družini, ki zajemajo nasilje med partnerjema, nasilje nad otroci in nasilje nad starostniki. V nadaljevanju povzamem zakonodajo na področju preprečevanja nasilja v družini od samega začetka pa do danes ter opišem pristojnost nekaterih institucij, s katerimi sodeluje center za socialno delo v primeru nasilja v družini.

V empiričnem delu so predstavljeni rezultati raziskave, v kateri so sodelovali trije socialni delavci, regijski koordinator za preprečevanja nasilja v družini, svetovalna delavka zaposlena v vzgojno-izobraževalni ustanovi, predstavnik policije in strokovna delavka zaposlena v kriznem centru. V intervjuju sem pozornost namenila osmim temam: vir informacij, naloga institucije, delo s povzročiteljem nasilja, obravnava žrtve in povzročitelja nasilja, multidisciplinarni tim, informacije o nasilju v družini, medinstitucionalno sodelovanje ter izobraževanje. Preko omenjenih tem sem raziskovala kako poteka sodelovanje med centrom za socialno delo Primorsko-Notranjska in drugimi institucijami v primeru nasilja v družini.

Ugotovila sem, da sodelovanje med institucijami poteka dobro. Intervjuvanci se zavedajo pomembnosti sodelovanja, zato si redno izmenjujejo informacije o nasilju v družini. Žrtvi nudijo celostno obravnavo, kar je bistveno za preprečitev nadaljevanja nasilja. Večinoma se redno udeležujejo multidisciplinarnega tima, ki ga skliče center za socialno delo, včasih pa tudi sami predlagajo sklic. Kljub dobremu sodelovanju, si ga želijo še krepiti. Predlagajo, da bi bile informacije o nasilju bolj izčrpne, da bi se vsi predstavniki institucij redno udeleževali multidisciplinarnih timov, da bi pri načrtovanju dela z družini upoštevali mnenje vseh institucij, da bi cilje hitreje realizirali ter da bi se jih v prihodnje razbremenilo z dodatno zaposlitvijo na področju preprečevanja nasilja. Da bi bili pri svojem delu čim bolj učinkoviti se redno udeležujejo izobraževanj. Predlagajo, da bi se izobraževanj udeležili večkrat letno, ta pa naj bi bila bolj specializirana in ne toliko splošna, da bi bila organizirana pravočasno ter da bi jim delodajalci omogočili ekskurzije v tujini.

**Ključne besede:** center za socialno delo, policija, vzgojno-izobraževalne ustanove, nevladne institucije, nasilje, družina, pristojnosti, medinstitucionalno sodelovanje

**Title:** Cooperation of the Centre for Social Work with other institutions in the field of domestic violence

**Abstract:**

The thesis explores the cooperation between the Centre for Social Work Centre Primorsko - Notranjska and other institutions in the case of domestic violence. Our purpose is to research the role of each institution in preventing violence and protecting the victim, proposals for a more effective cooperation between institutions in the event of domestic violence and the possibilities of educating professionals working in the field of violence prevention. We decided for a qualitative survey because we wanted to gather opinions rather than numbers.

In the theoretical part, we define the concept of violence and present forms of violence. Furthermore, we describe the types of domestic violence that include intimate partner violence, violence against children and violence against the elderly. We then summarize the legislation in the field of preventing domestic violence from the very beginning to the present, and describe the jurisdictions of some institutions with which the Centre for Social Work cooperates in the field of domestic violence.

The empirical part presents the results of the survey, which included three social workers, a regional coordinator for the prevention of domestic violence, an advisor working in an educational institution, a police representative and a professional working at the crisis centre. The interview covered eight topics: source of information, role of the institution, working with the perpetrator, treatment of victims and perpetrators, multidisciplinary team, information on family violence, interinstitutional cooperation and education. Through these topics, we research how the cooperation between the Centre for Social Work Centre Primorsko - Notranjska and other institutions in the case of domestic violence is taking place.

We found that the cooperation between the institutions is going well. Interviewees are aware of its importance, so they regularly exchange information about domestic violence. Victims are offered comprehensive treatment, which is essential to preventing the continuation of violence. Most of them regularly attend (or sometimes even propose) the meeting of the multidisciplinary team, convened by the Centre for Social Work.

Despite good cooperation, they want to strengthen it. They suggest that the information on violence should be more comprehensive, that all representatives of the institutions should regularly attend multidisciplinary teams, that planning the work with the family should take into account the views of all institutions, that goals should be achieved faster and that additional employment should be considered in the field of violence prevention to relieve them in the future. In order to be as effective as possible in their work, they attend training regularly. They suggest several annual trainings, which should be more specialised and organized on time. They also wish their employers organised work trips abroad.

**Keywords:** centre for social work, police, educational institutions, non-governmental institutions, violence, family, jurisdictions, interinstitutional cooperation.

"Vedno znova iščemo pogovore z našimi bližnjimi, kajti pogovor je edini most med  
ljudmi." - Albert Camus

# KAZALO VSEBINE

|          |                                                                                |           |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>TEORETIČNI DEL</b>                                                          | <b>1</b>  |
| 1.1      | Opredelitev nasilja v družini                                                  | 1         |
| 1.2      | Oblike nasilja                                                                 | 2         |
| 1.2.1    | Fizično nasilje                                                                | 2         |
| 1.2.2    | Psihično nasilje                                                               | 3         |
| 1.2.3    | Spolno nasilje                                                                 | 3         |
| 1.2.4    | Ekonomsko nasilje                                                              | 3         |
| 1.2.5    | Zanemarjanje                                                                   | 3         |
| 1.2.6    | Zalezovanje                                                                    | 4         |
| 1.3      | Nasilje med partnerjema                                                        | 4         |
| 1.4      | Nasilje nad otroki                                                             | 5         |
| 1.5      | Nasilje nad starejšimi osebami v družini                                       | 6         |
| 1.6      | Zakonodaja na področju preprečevanja nasilja v družini                         | 7         |
| 1.7      | Medinstitucionalno sodelovanje organov in organizacij                          | 9         |
| 1.7.1    | Pristojnost centra za socialno delo                                            | 10        |
| 1.7.2    | Multidisciplinarni tim                                                         | 12        |
| 1.7.3    | Pristojnost policije pri preprečevanju nasilja v družini                       | 13        |
| 1.7.4    | Pristojnost vzgojno-izobraževalnega zavoda pri preprečevanju nasilja v družini | 15        |
| 1.7.5    | Pristojnost kriznega centra pri preprečevanju nasilja v družini                | 16        |
| <b>2</b> | <b>FORMULACIJA PROBLEMA</b>                                                    | <b>17</b> |
| <b>3</b> | <b>METODOLOGIJA</b>                                                            | <b>18</b> |
| 3.1      | Vrsta raziskave                                                                | 18        |
| 3.2      | Merski inštrumenti in viri podatkov                                            | 18        |
| 3.3      | Populacija in vzorčenje                                                        | 18        |
| 3.4      | Zbiranje podatkov                                                              | 19        |
| 3.5      | Obdelava in analiza podatkov                                                   | 19        |
| <b>4</b> | <b>REZULTATI</b>                                                               | <b>21</b> |
| <b>5</b> | <b>RAZPRAVA</b>                                                                | <b>30</b> |
| <b>6</b> | <b>SKLEPI</b>                                                                  | <b>35</b> |
| <b>7</b> | <b>PREDLOGI</b>                                                                | <b>37</b> |
| <b>8</b> | <b>SEZNAM VIROV IN LITERATURE</b>                                              | <b>39</b> |
| <b>9</b> | <b>PRILOGE</b>                                                                 | <b>42</b> |
| 9.1      | Priloga 1: Vprašalnik                                                          | 42        |
| 9.2      | Priloga 2: Intervjuji                                                          | 43        |
| 9.3      | Priloga 3: Odprto kodiranje                                                    | 57        |
| 9.4      | Priloga 4: Osno kodiranje                                                      | 77        |

# 1 TEORETIČNI DEL

## 1.1 Opredelitev nasilja v družini

Družinski zakonik opisuje družino kot: »[...] življenjska skupnost otroka, ne glede na starost otroka, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima po tem zakoniku do otroka določene obveznosti in pravice« (DZ, 2. člen). Družinski zakonik nalaga obveznosti in naloge tako staršema kot tudi skrbniku, rejniku in sorodniku, ki mu je bila podeljena starševska skrb ter pojem družine. Ker družina zaradi otroka uživa posebno varstvo države, v zakonu, sprejetem leta 2017 ni več opredeljena kot skupnost staršev in otrok ampak kot skupnost otroka s starši (Novak, 2018, str. 38).

Družine so mesto dogajanj in odnosov, ki se dotikajo najglobljih dimenzij življenj (Rener, 1990, str. 6 v Palaić, 2012, str. 101). Ko govorimo o družinah, ne govorimo le o posameznikih ampak o odnosih, ki so spleteni med družinskimi člani in o interakcijah, ki se zgodijo med družinskimi člani (Newman, 1999, str. 7 v Palaić, 2012, str. 101). Čačinovič Vogrinčič poudarja, da je vsaka družina konfliktna družina, ki mora na svoj način obvladovati raznolikost individualnih razlik. V primerih, ko posamezniki tega niso zmožni lahko družinsko življenje oblikujejo nasilni odnosi med družinskimi člani (Čačinovič Vogrinčič 1990, str. 21 v Palaić, 2012, str. 101).

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND) v tretjem členu opredeljuje nasilje v družini kot: »[...] vsaka uporaba fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj nasilja) proti drugemu družinskemu članu (v nadaljnjem besedilu: žrtev) oziroma zanemarjanje ali zalezovanje žrtve ne glede na starost, spol ali katerokoli drugo osebno okoliščino žrtve ali povzročitelja nasilja, in telesno kaznovanje otrok.«

Definicija družine, opredeljena v Družinskem zakoniku, ne zajema vseh aktivnih povzročiteljev nasilja, zato je v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini opredelitev družinskih članov širša. »Družinski člani oziroma članice (v nadaljnjem besedilu: družinski člani) po tem zakonu so:

- zakonec ali zunajzakonski partner,
- sorodnik v ravni vrsti,
- sorodniki v stranski vrsti do vštetega četrtega kolena,
- oseba v svaštvu v ravni vrsti,

- oseba v svaštvu v stranski vrsti do vštetega drugega kolena,
- posvojitelj in posvojenec,
- rejnik in otrok, nameščen v rejniško družino,
- skrbnik in varovanec,
- osebe, ki imajo skupnega otroka,
- osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu,
- osebe, ki so v partnerskem razmerju, ne glede na to, ali živijo v skupnem gospodinjstvu» (ZPND, 2. člen).

Za družinske člane po tem zakonu se štejejo osebe iz prejšnjega odstavka, tudi če sta razmerje ali skupnost prenehala. Šteje se tudi novi zakonec ali zunajzakonski partner ali partner v sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi družinskega člana ali otrok katerega od družinskih članov iz prvega odstavka tega člena (ZPND, 2. člen).

Nasilje je način, s katerim si povzročitelj/ica skuša v odnosu zagotoviti moč in nadzor nad žrtvijo in uresničiti svoje interese. Žrtve nasilja ne vidi kot enakopravne in z njo nima namena deliti moči. Nasilje tako vedno izhaja iz neravnovesja moči med dvema osebama oziroma skupinama ljudi – oseba z več moči povzroča nasilje nad osebo z manj moči. Gre za namerno, nadzorovano, premišljeno in razumno dejanje, ki se pogosto ponavlja (Društvo za nenasilno komunikacijo, b.d.). Razširjeno je v vseh starostnih, socialnih, poklicnih in zdravstvenih slojih, najbolj pa prizadene občutljivejše skupine ljudi, otroke, ženske in starejše osebe (Dvoršek in Selinšek, 2010, str. 45).

## **1.2 Oblike nasilja**

### **1.2.1 Fizično nasilje**

»Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile ali grožnja z uporabo fizične sile, ki žrtev prisili, da kaj stori ali opusti ali da kaj trpi ali ji omejuje gibanje oziroma komuniciranje in ji povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to ali so nastale telesne poškodbe« (ZPND, 3. člen). Posledice fizičnega nasilja so modrice, poškodbe notranjih organov, odrgnine ipd. (Dečman, 2010, str. 12).

### **1.2.2 Psihično nasilje**

»Psihično nasilje so ravnanja in razširjanje informacij, s katerimi povzročitelj nasilja pri žrtvi povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti in druge duševne stiske, tudi če so storjena z uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije« (ZPND, 3. člen). Je eno izmed najbolj razširjenih oblik nasilja. Izzovemo ga lahko z besedami, z vedenjem ali pa tišino. Kdor je psihično nasilen se pogosto igra z dejstvi in jih prikroji po svoje ter s tem doseže, da se vse vrti okrog njega/nje in njegovih/njenih pravil. Povzročitelj nasilja, ki izvaja psihično nasilje sčasoma pri žrtvi doseže, da se ga le-ta začne bati in uklanjati njegovi volji (Plaz, 2016, str. 74).

### **1.2.3 Spolno nasilje**

»Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, v katera žrtev ne privoli, je vanje prisiljena ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena, grožnje z uporabo spolnega nasilja, ter javna objava spolnih vsebin o žrtvi« (ZPND, 3. člen). Najbolj izpostavljena oblika spolnega nasilja je posilstvo, k temu pa štejemo tudi vse druge oblike spolnega nadlegovanja (na delovnem mestu, incest, nagovarjanje in podobno) (Plaz, 2016, str. 76).

### **1.2.4 Ekonomsko nasilje**

»Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje žrtve pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem, s katerim žrtev samostojno razpolaga oziroma upravlja ali neupravičeno omejevanje razpolaganja oziroma upravljanja s skupnim premoženjem družinskih članov, neupravičeno neizpolnjevanje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti do družinskega člana ali neupravičeno prelaganje finančnih oziroma premoženjskih obveznosti na družinskega člana« (ZPND, 3. člen).

### **1.2.5 Zanemarjanje**

»Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar povzročitelj nasilja opušča dolžno skrb za žrtev, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin« (ZPND, 3. člen). Dejanja, ki zanemarjanje opisujejo so nepripravljenost ali nesposobnost za skrb, pomanjkanje skrbi ali nege, surovo/nepriumno ravnanje ipd.. Najpogostejše so tej obliki

nasilja izpostavljene osebe s fizično ali psihično oviranostjo in starejše osebe (Plaz, 2016, str. 77).

### **1.2.6 Zalezovanje**

Zalezovanje je v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (ZPND, 3. člen) opredeljeno kot »[...] naklepno ponavljajoče se neželjeno vzpostavljanje stika, zasledovanje, fizično vsiljevanje, opazovanje, zadrževanje na krajih, kjer se žrtev giba ali druga oblika neželenega vdora v življenje žrtve.«

## **1.3 Nasilje med partnerjema**

Nasilje med partnerjema je v družbi prisotno že od nekdaj. V antičnem času je ženska veljala za moževo lastnino, njena edina vrednost je bilo zagotavljanje potomstva. Moški so imeli poseben status, ki jim je prinašal izključne pravice kot je na primer kaznovanje žene zaradi neposlušnosti. Čeprav se je z leti zakonodaja spreminjala in so ženske dobile volilno pravico se je šele v petdesetih oziroma šestdesetih letih začelo govoriti o nasilju v družini. Nasilje torej ni nov pojav, le odnos družbe in posameznikov do nasilja med partnerjema se je spremenil. Postopoma se je začelo nasilje med partnerjema obravnavati kot kaznivo dejanje, ki ne sodi v zasebno sfero družine, ampak se mora nanj odzvati država s svojimi nevladnimi organizacijami (Filipčič, 2002, str. 87). S tem ko krivdo pripisujemo posamezniku, problem oddaljujemo od družbe in posameznika potiskamo na rob (Matko in Horvat, 2016, str. 1).

»Odgovornost povzročiteljev nasilja je v naši družbi pogosto zmanjšana z opravičili, da so bili za nasilje krivi alkohol, stres ali pa celo žrtev sama« (Matko in Horvat, 2016, str. 6). Ljudje se namreč velikokrat zatekamo k ideji, da je nasilje izzvala ženska, kar pogosto vodi do tega, da si krivdo za nasilje pripisujejo kar žrtve same. Vzrok za partnerjevo nasilno vedenje najdejo v njih samih in v njihovem vedenju. Zaradi občutka krivde, si žrtve nasilja ne poiščejo pomoči, prisoten pa je tudi strah pred intenzivnejšim nasiljem (Matko in Horvat, 2016, str. 6).

Dinamiko nasilja med partnerjema lahko opišemo kot začarani krog, katerega faze si sledijo v naslednjem zaporedju; obdobje naraščanja napetosti, izbruh nasilja, obdobje opravičevanja in obdobje nežnosti tako imenovanih medenih tednov. V obdobju naraščanja napetosti partner postaja vse bolj napet, žrtev pa razvija svoje strategije preživetja, da poveča svojo varnost in varnost otrok, vendar kljub temu ne more ubežati nasilnim izbruhom partnerja (Plaz, 2016, str. 89). Razlogov za izbruh nasilja je več. Partnerji, predvsem tisti, ki imajo nizko

samozavest, se z nasiljem branijo pred ranljivostjo in občutki frustracije. Nekateri povzročitelji so do partnerke nasilni, ker njena dejanja dojemajo kot nestrinjanje z njegovimi ukazi oziroma željami; ker želijo sprostiti svojo jezo; se počutijo tesnobno ali zato, ker se bojijo, da bi z osebo spletli preveč tesen odnos (Jasinski idr., 1998, str. 4). Sledi obdobje, ko se partner opravičuje in svoji partnerki obljublja, da se to ne bo več zgodilo, hkrati pa ji daje občutek krivde, saj naj bi bila ona tista, ki ga je izzvala. Partner v tem obdobju prevzame del družinskih obveznosti in se do žrtve vede prijazno. Ravno zaradi vseh teh obljub in sprememb v vedenju partnerja se žrtev nasilja težko odloži za odhod, saj verjame, da se je partner res spremenil (Plaz, 2016, str. 89). Dejavniki, ki ženski preprečujejo odhod od doma so različni; ekonomska odvisnost, pomanjkanje podpore – slaba socialna mreža, čustvena odvisnost, strah, blagostanje otrok. Številne študije kažejo na to, da je najučinkovitejša metoda, kako zlomiti osebnost človeka v intimno-partnerskih odnosih izmenjevanje nasilja in ljubezni. Posledice takšnega manipuliranja so za žrtev lahko tudi usodne (Plaz, 2016, str. 89). Celoten krog nasilja se lahko odvije v enem dnevu ali traja več tednov, mesecev ali let (Obran, 2014, str. 22). Nasilje je s časom vse pogostejše, bolj intenzivno, pojavljajo pa se tudi nove oblike nasilja. Sprva povzročitelj nasilja nad žrtvijo izvaja le psihično nasilje, kasneje se mu pridruži še ekonomsko, fizično in spolno nasilje. Razpon med posameznimi fazami nasilja postaja vse manjši, čez nekaj tednov pa fazi opravičevanja in medenih tednov povsem izgineta. Žrtev nasilja v družini stežka prekine krog nasilja, saj se počuti nemočna in brez nadzora nad svojim življenjem. Povzročitelj nasilja ne zmore kritično ovrednotiti svojega ravnanja, zato v velikem številu primerov nasilje v družini prekine tretja oseba, ki naključno ali nenaključno vstopi v družino (Plaz, 2016, str. 90).

## **1.4 Nasilje nad otroki**

Družina naj bi otroku predstavljala varno zavetje, kamor se lahko umakne, ko potrebuje pomoč, podpro in ljubezen. Številni otroci ne poznajo takšnega družinskega življenja ampak se vsakodnevno soočajo z nasiljem, saj se zaradi svoje ranljivosti in šibkosti ne morejo ubraniti. Zanimanje otroka in nasilje vključuje fizično, psihično, spolno, ekonomsko nasilje, izkoriščanje otroka ter neodgovorno ravnanje, ki za sabo pušča velike posledice. Le-te imajo močan vpliva na otrokov čustveni, psihični, telesni in kognitivni razvoj (Ančić, Hrovat Svetičič, Hrovat in Sušnik, 2015, str. 16). Otrok, ki prihaja iz t. i. »disfunkcionalne družine« oziroma družine v kateri je izpostavljen nasilju ima težave pri oblikovanju identitete, obremenjen je z občutki manjvrednosti in težko vzpostavi zaupljiv odnos z drugimi ljudmi. Posledično ne razvija socialnih veščin. Raziskave so pokazale, da se otroci, izpostavljeni nasilju v lastnem

domu, težko koncentrirajo pri učenju in imajo posledično slabši učni uspeh. Naučijo se tolerirati nasilna vedenja in se tudi sami nanje odzovejo z nasiljem, saj ga ponotranjijo in doživljajo kot primeren vzorec vedenja ter način kaznovanja (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 5–7).

Otrok je žrtev nasilja tudi, ko je le priča nasilju enega starša nad drugim oziroma nasilju med bližnjimi sorodniki (Ančič, Hrovat Svetičič, Hrovat in Sušnik, 2015, str. 16). Za otroka je namreč enako škodljivo, če je nasilju izpostavljen posredno ali neposredno, saj sta mu v obeh primerih onemogočena zdrav razvoj in rast, vzgoja, izobraževanje, skladen osebnostni razvoj in usposobitev za samostojno življenje in delo (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 15). Leta otroka pri tem niso pomembna, saj nasilje v družini nanj vpliva že pred njegovim rojstvom pa vse tja dokler ne odraste (McClennen, 2009, str. 207).

Pri obravnavanju nasilja nad otroci je treba izhajati iz dejstva, da se nasilje redko pojavi kot enkraten dogodek, ampak da v večini primerov traja dlje časa in je sestavljen iz različnih faz. Izmenjujeta se obdobje nasilja in obdobje po prijavi povzročitelja nasilja, ko otrok sodeluje s številnim organi in organizacijami, ki ga skušajo zaščititi (Filipčič, 2002, str. 151–152).

## **1.5 Nasilje nad starejšimi osebami v družini**

Starejše osebe so ranljiva skupina ljudi, ki se tako kot mladi in ženske pogosto znajdejo v primežu nasilja. Starost naj bi bila obdobje, ko se lahko starejši ljudje posvetijo sebi in svojim najbližjim, vendar velikokrat temu ni tako. Nasilje nad starejšimi, ki imajo petinšestdeset let ali več, je obsežen in resen problem. O le-tem se skorajda ne govori, saj je skrit očem javnosti. Pretežno se dogaja za štirimi stenami in vpliva na kakovost staranja žrtve nasilja (Ramovš, 2016, str. 5).

Nasilje nad starimi najpogosteje izvajajo osebe različnih starosti, ki so v tesni povezavi z žrtvijo. Mednje sodijo njihovi zakonci oziroma partnerji, družinski oskrbovalci ter zdravstveni in drugi strokovni delavci, ki izvajajo nego in oskrbo na domu ali v institucijah. Podatki o nasilju v družini so v veliki meri pomanjkljivi, saj stari ljudje prikrivajo dejansko dogajanje. Pogosto molčijo o nasilju, ker želijo zaščititi storilca pred posledicami njegovega dejanja in pa tudi zato, ker se bojijo maščevanja – institucionalizacija, intenzivnejše nasilje itn. Nasilja ne prijavijo, saj jim je eden izmed glavnih ciljev ostati v stiku z družino. Velikokrat jih spremlja občutek, da so odveč in da so si takšno ravnanje zaslužile, včasih pa se sploh ne zavedajo, da so žrtve nasilja. Poleg tega osebe, ki imajo težave z govorjenjem ali kakršno koli drugo obliko bolezni (npr. demenca), ne morejo spregovoriti o nasilju tudi če bi želele (Ramovš, 2002, str.

41). Beseda je odvzeta tudi osebam, ki so socialno izolirane oziroma potisnjene na rob (Schofield in Mishra, 2003 v McClennen, 2009, str. 291).

Slabo zdravstveno stanje, odvisnost od drugih/izguba avtonomije, življenje in slab odnos z odraslim negovalcem, spol ter socialna izolacija – vse to so dejavniki tveganja, ob prisotnosti katerih je verjetnost, da bo prišlo do nasilja, večja. Med glavne krivce nasilja v družini lahko štejemo tudi odnos družbe do starih ljudi, medgeneracijsko nepovezanost, pomanjkanje zunanje podpore žrtvam nasilja in socialno politiko države. Zakaj se storilec odloči, da se bo na dotično situacijo odzval z nasiljem je v veliki meri odvisno od njegovega duševnega zdravja, spola, vzorca družinskega nasilja, od starosti, (ne) pričakovane odgovornosti za nego ter materialna, čustvena in prostorska odvisnost od žrtve (Ramovš, 2002, str. 42).

## **1.6 Zakonodaja na področju preprečevanja nasilja v družini**

Do nedavnega se o nasilju v družinah ni govorilo. Dolgo časa je veljalo, da ga opredeljujeta »javni molk« in »zasebno šepetanje« (Gaber Antić in Selišnik, 2013, str. 15). Pa vendar se je kljub tabuizaciji nasilje dogajalo znotraj vseh družbenih in kulturnih sfer, ne glede na stopnjo izobrazbe, sloj, spol itd. Šele v osemdesetih letih so feministične organizacije v Sloveniji spodbudile ženske, da spregovorijo o nasilju v družini in ga javnosti predstavijo kot resen družbeni problem (Gaber Antić in Selišnik, 2013, str. 15).

Splošna deklaracija o človekovih pravicah iz leta 1948 v preambuli govori o enakopravnosti med ženskami in moški. Pomemben korak v smeri enakopravnosti je naredila tudi Generalna skupščina Organizacije združenih narodov (OZN), ko je leta 1979 sprejela Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW – Convention on the elimination of all forms of discrimination against women) (Horvat, 2016, str. 50). Države pogodbenice so se zavezale, da bodo na področju sociale, ekonomije, kulture in politike sprejele ukrepe, ki bodo ženskam zagotovili izboljšanje njihovega položaja, priznavanje in uresničevanje ali uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin enakopravno z moškimi (CEDAW, 1. člen). Zavzemale so se za odpravo predsodkov proti ženskam, ki so se oblikovala skozi leta, za enake pravice izobraževanja kot jih imajo moški in odpravo tradicionalnega poimenovanja vloge moških in žensk na vseh stopnjah in področjih izobraževanja (Horvat, 2016, str. 51).

Leta 1993 je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela Deklaracijo o odpravi nasilja nad ženskami. Kot izhaja iz imena so v ospredje postavili nasilje, ki je usmerjeno proti osebi na podlagi spola (gender based violence). Zahtevali so, da se povzročitelja nasilja obsodi in se

v tem primeru ne sklicuje na noben običaj, tradicijo ali na spoštovanje verskega prepričanja. Deklaraciji je sledila še vrsta drugih mednarodnih dokumentov, ki naj bi prispevali k odpravi nasilja in zaščiti žensk (Gaber Antić in Selišnik, 2013, str. 23). V takšnem kontekstu mednarodna dokumentacija postane sredstvo za prepričevanje politične in ostale javnosti oziroma vir dobrih praks in priporočil o preprečevanju nasilja nad ženskami (Veselič, 2007, str. 147 v Gaber Antić in Selišnik, 2013, str. 23).

Prelomno je bilo tudi leto 1999, saj so v kazenskoprnem obravnavanju nasilja v družini, spremenili opis kaznivega dejanja nasilništva. Nasilje v družini, ki je bilo pred spremembo zakona pregonljivo le na zasebno tožbo, je leta 1999 postalo pregonljivo po uradni dolžnosti. Prav tako so postale predpisane kazni nekoliko višje (Filipčič, 2013, str. 46).

Leta 2004 je bila na vladni ravni sprejeta odločitev, da Slovenija potrebuje sistemsko zakonodajo, ki bi žrtvi nasilja zagotovila pravno varstvo na različnih področjih. Državni zbor Republike Slovenije je štiri leta za tem, 1. 2. 2008 sprejel enega najpomembnejših zakonov, in sicer Zakon o preprečevanju nasilja v družini. S sprejetjem zakona so v Sloveniji začeli graditi sistemski pristop do nasilja (Filipčič, 2016, str. 161). Zakon o preprečevanju nasilja v družini je prvi zakon, ki opredeljuje nasilje v družini kot poseben družbeni pojav, ki potrebuje posebno obravnavo. Pri opredelitvi nasilja sta pomembni dve okoliščini:

- v kakšnem medsebojnem odnosu sta povzročitelj in žrtev nasilja (opredelitev družine),
- dejanja, ki jih definiramo kot nasilje (opredelitev nasilnih dejanj) (Filipčič, 2008, str. 27).

»Zakon o preprečevanju nasilja v družini opredeljuje pojem nasilja v družini, določa vlogo in naloge državnih organov, nosilcev javnih pooblastil, izvajalcev javnih služb in drugih izvajalcev storitev na področju socialnega varstva, zdravstva, vzgoje in izobraževanja, organov samoupravnih lokalnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organi in organizacije) in nevladnih organizacij pri obravnavanju nasilja v družini ter določa ukrepe za varstvo žrtev nasilja v družini« (ZPND, 1. člen). V zakonu je kot bistveno izpostavljeno, da organi in organizacije, ki se v okviru svojega delovanja srečajo z žrtvijo nasilja, medsebojno sodelujejo (Filipčič, 2016, str. 163).

Odbor ministrov Sveta Evrope je 7. aprila 2011 sprejel Konvencijo o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (Istanbulska konvencija). Istanbulska konvencija, je eden najpomembnejših evropskih dokumentov, ki sistemsko obravnavajo nasilje nad ženskami in nasilje v družini (Horvat, 2016, str. 57). Konvencijo je ratificirala tudi Slovenija 19. decembra 2014, veljati pa je začela 1. junija 2015 (MKPNZND, 1. člen).

## 1.7 Medinstitucionalno sodelovanje organov in organizacij

Evropa je v svojo zakonodajo vključila medinstitucionalno sodelovanje konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. Pobudo za medinstitucionalno sodelovanje so podale nevladne organizacije, ki so bile mnenja, da organi in organizacije pri svojem delu niso usklajeni in enotni. S tem so spodbudile sodelovanje vladnih in nevladnih organizacij, katerih skupen cilj je učinkovit koordiniran pristop k obravnavi nasilja v družini (Filipčič, 2016, str. 161–162).

Osrednji organ vodenja koordinacije multidisciplinarnega sodelovanja pri obravnavi konkretnega primera je krajevno pristojen center za socialno delo. Poleg vodenja je zadolžen tudi za povezovanje organov in organizacij, usklajevanje poteka obravnave, spremljanje ter vodenje dokumentacije (Dečman, 2010, str. 119).

Z namenom vzpostavitve celovitega sistema spremljanja žrtve nasilja center za socialno delo sodeluje s številnim organi in organizacijami. Eden pomembnejših članov je policija. Policisti so namreč tisti, ki (največkrat) prvi vstopijo v družino in se soočijo z nasiljem. Informacije, ki jih od policije dobi center za socialno delo so bistvene za začetek vodenja postopka zaščite žrtve, prav tako kot so informacije o morebitnem predhodnem obravnavanju družine na centru za socialno delo bistvene za uspešno izpeljavo policijskega preiskovalnega postopka. V kolikor je v obravnavo vključen otrok, kriminalisti in strokovni delavci zaposleni na centru za socialno delo, skupaj opravijo pogovor in s tem zagotovijo, da otrok ni izpostavljen večkratnim pogovorom s strani različnih služb, kar mu povzroča dodaten stres. Center za socialno delo v primerih, ko je v obravnavo vključen predšolski ali šolski otrok sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi institucijami. Zaposleni v vzgojno-izobraževalnih institucijah z otrokom preživijo veliko časa, zato so eni izmed glavnih akterjev pri načrtovanju zaščite otroka. Spremembe, ki jih zaposleni opazijo v otrokovem vedenju so bistvenega pomena. O sumu storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti so zaposleni v vzgojno-izobraževalnih institucijah dolžni obvestiti center za socialno delo in policijo. V kolikor center za socialno delo za oblikovanje načrta pomoči otroku potrebuje poročilo iz šole ali vrtca, zanj zaprosi. V primerih neposredne ogroženosti odrasle žrtve nasilja ali otroka oziroma mladoletnika center za socialno delo vzpostavi stik z nevladnimi organizacijami. Ena izmed njih je krizni center. Krizni center je organizacija, ki nemudoma sprejme kogarkoli, ki se počuti ogrožen in mu nudi varno namestitev. Hkrati sodeluje s centrom za socialno delo, s katerim skušajo žrtev pripraviti na vrnitev v družino oziroma v primeru, ko vračanje v družino zaradi nadaljevanja nasilja ni možno, v drugo varno okolje. Poleg zgoraj naštetih organov in

organizacij ima pomembno vlogo tudi regijski koordinator za preprečevanje nasilja v družini, ki v veliki meri nudi podporo strokovnim delavcem in delavkam pri obravnavi nasilja v družini (Ogrinc Milek, 2016, str. 184–187).

### 1.7.1 Pristojnost centra za socialno delo

Dolžnost centra za socialno delo je, da se na vsak primer nasilja v družini, o katerem je obveščen, odzove in začne s postopki za zaščito žrtve nasilja v družini (Ogrinc Milek, 2016, str. 177). Informacije o nasilju v družini se lahko na center za socialno delo pošlje v pisni obliki, pove po telefonu ali poda osebno. Center za socialno delo je po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini osrednja institucija za pomoč žrtvam nasilja, zato je morajo vsi organi, organizacije in nevladne organizacije, ki so seznanjeni z nasiljem v družini, v roku štiriindvajsetih ur posredovati informacije o nasilju v družini centru za socialno delo (Dvoršek, Selinšek, 2010, str. 23). Informacije o nasilju v družini, ki jih center za socialno delo prejme po telefonu, mora za tem prejeti še v pisni obliki in sicer v roku treh delovnih dni, razen v primeru neposredne ogroženosti, ko je potrebno informacijo posredovati pisno najkasneje v štiriindvajsetih urah (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 4. člen). Center za socialno delo je dolžan po prejemu obvestila žrtev zaščititi; pridobiti informacije o dosednji obravnavi znotraj centra za socialno delo ter zbrati informacije drugih organov, ki obravnavajo družino ali žrtev; obvestiti policijo v primeru suma kaznivega dejanja ter v roku petih delovnih dni posredovati prijavitelju povratno informacijo o začetnih aktivnostih (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 4. člen).

Po pridobitvi informacij o nasilju v družini center za socialno delo prične s postopkom pomoči žrtvi in koordinacijo sodelovanja različnih organov. Center za socialno delo nudi žrtvi in povzročitelju nasilja storitve po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu. Socialno varstvene storitve so namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav (socialna preventiva) ter nudenju pomoči posamezniku, družini in skupinam prebivalstva (ZSV-F, 10. člen). Center za socialno delo po uradni dolžnosti pozove žrtev nasilja na pogovor v socialnovarstveni storitvi *prva socialna pomoč*, kjer skuša skozi pogovor pridobiti osnovne informacije o dogajanju v družini. Žrtvi nasilja je poleg prve socialne pomoči ponujena osebna pomoč in pomoč družini za dom. V primeru neposredne ogroženosti zdravja in življenja odrasle žrtve ali otroka oziroma mladoletnika, se center za socialno delo takoj po prejemu informacije

o nasilju v družini uskladi s policijo in ukrepa v zaščito žrtve. Žrtvi preda informacije o možni namestitvi (krizni center za žrtve nasilja, varna hiša, materinski dom) in preveri razpoložljivost posamezne institucije ter ji pomaga pri namestitvi v varno okolje (Ogrinc Milek, 2016, str. 177).

V procesu dela z žrtvijo nasilja center za socialno delo skupaj z žrtvijo razišče situacijo, krepi njeno moč, ji nudi oporo, skrbi za njeno informiranost in se fokusira na povečanje varnosti žrtve in na prenehanju nasilja. Običajen red strokovne obravnave žrtve nasilja obsega:

- »predstavitev sebe in institucije,
- identifikacijo nasilja in določitev stopnje ogroženosti žrtve,
- izvajanje nalog za preprečevanje nasilja v družini,
- izbiro mogočih oblik zaščite žrtve glede na ugotovljeno ogroženost (izdelava individualnega varnostnega načrta, napotitev v različne programe in sprejemanje nujnih ukrepov, povezovanje z drugimi institucijami, ki lahko žrtvi nasilja ponudijo pomoč in večjo varnost),
- spremljanje in pomoč pri sprožitvi postopkov za uveljavljanje pravic žrtve nasilja ter dokumentiranje in vodenje evidence nasilja« (Dečman, 2010, str. 44).

Poleg nudenja pomoči žrtvi center za socialno delo ponudi pomoč tudi povzročitelju nasilja, s katerim opravi pogovor po predpisanem standardu za prvo socialno pomoč. Za tem ga napoti v ustrezne socialnovarstvene, zdravstvene, izobraževalne in psihosocialne programe ter spremlja njegovo udeležbo pri posameznih programih (ZPND, 14. člen). Pri delu s povzročiteljem nasilja je glavni cilj prekinitev začaranega kroga nasilja v družini, zaščita žrtve pred ponovnim nasilnim dejanjem in soočenje z njegovo odgovornostjo za nasilno vedenje (Obran, 2014, str. 44). Strokovni delavec se mora zavedati, da je za nasilje vedno odgovoren povzročitelj nasilja in da je nasilje naučeno. Človek se lahko zavestno odloči, kako se bo odzval. Lahko se odzove z agresijo ali s konstruktivnim vedenjem. Ničelna toleranca je tista, ki da povzročitelju nasilja ter širši množici jasno vedeti, da je nasilje nedopustljivo dejanje in preganjano po uradni dolžnosti (Aničić idr., 2015, str. 44–47).

Če je zaznan sum, da je žrtev nasilja otrok ali oseba, ki ni sposobna poskrbeti zase, je dolžnost vsakogar, da takoj obvesti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo o nasilju, da lahko začnejo voditi postopke po uradni dolžnosti (ZPND, 6. člen). Poglavitna cilja centra za socialno delo sta zaščita otrokovih koristi s preprečevanjem zlorab in zanemarjanja ter zagotavljanje, da so vsi ukrepi in odločitve, sprejete s strani različnih strokovnjakov, otroku v korist. Da bi to dosegli, je bistveno, da se med seboj obveščajo in učijo, kako ravnati ob sumu, da je otrok žrtev zlorabe. Ugotavljanje najboljših koristi za otroka se opravi na multidisciplinarnih timih, katere sestavljajo strokovnjaki iz različnih področij, otrok in starš. V

tem delu je pomembno, da strokovni delavci upoštevajo željo otroka, če jo je ta izrazil in če je sposoben razumeti njihov pomen in posledice, in če je to v korist varovanja (Dečman, 2010, str. 11). Če strokovni delavec oceni, da je eden izmed staršev pripravljen oziroma zmožen poskrbeti za varnost otroka, center za socialno družini nudi strokovno pomoč in podporo pri zaščiti otroka. Če pa se ugotovi, da starš ne zmore oziroma nima uvida v situacijo, pa je center za socialno delo primoran storiti vse, da otroka zaščiti. V takšnih primerih center za socialno delo poseže v družinske odnose in otroka odvzame ter namesti v krizni center, v nadaljevanju pa v rejniško družino ali v vzgojno/izobraževalni zavod (Dvoršek in Selinšek, 2010, str. 118).

V okviru centra za socialno delo deluje regijski koordinator za preprečevanje nasilja v družini. Ključni nalogi regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja sta pomoč in podpora žrtvi ter strokovnim delavcem pri obravnavi nasilja v družini. Regijski koordinator sodeluje pri organizaciji in povezovanju dejavnosti organov ali organizacij. Vključuje se v različne obravnave, sodeluje pri usposabljanju strokovnih delavcev in delavk ter pri načrtovanju politike s področja nasilja v družini na državni ravni (Ogrinc Milek, 2016, str. 187).

Regijska interventna služba deluje od leta 2010 po vseh Slovenskih regijah z namenom zagotavljanja strokovne obravnave izven poslovnega časa centra za socialno delo. Koordinira jo regijski koordinator za preprečevanja nasilja v družini. Interventna služba se na klic policije odzove v vseh nujnih in neodložljivih primerih, kot so na primer ogroženost otroka ali mladoletne osebe, zaznave nasilja v družini, ko oseba z odvzeto poslovno sposobnostjo ostane brez varstva ali oskrbe, in ko gre za starejšo osebo, ki je brez svojcev in se znajde v hudi stiski (Ogrinc Milek, 2016, str. 187).

### **1.7.2 Multidisciplinarni tim**

Delovanje multidisciplinarnega tima je opredeljeno v Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, ki je bil sprejet leta 2009 z namenom obveščanja in nudenja pomoči med državnimi organi, nosilci javnih pooblastil, izvajalci javnih služb, drugimi izvajalci storitev na področju socialnega varstva, zdravstva, vzgoje in izobraževanja, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ter nevladnimi organizacijami (1. člen).

Center za socialno delo na podlagi zbranih informacij o povzročitelju in žrtvi nasilja, v pisni obliki izdelava oceno ogroženosti žrtve in oceni potrebo po pripravi pomoči žrtvi (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 6. člen). Če strokovni delavec/delavka oceni, da

bi pri izdelavi načrta pomoči žrtve potreboval pomoč drugih organov in organizacij, predlaga sklic multidisciplinarnega tima. Pobudo za sklic lahko poda tudi drugi organ, organizacija ali žrtev sama, če meni, da bi medinstitucionalno sodelovanje organizacij pripomoglo k večji varnosti nje same (Obran, 2014, str. 37).

Multidisciplinarni tim za obravnavanje nasilja v družini sestavlja skupina strokovnjakov z namenom zagotavljanja celovite pomoči in zaščito posamezne žrtve (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 8. člen). Tim sestavljajo predstavniki različnih sistemov: socialnega varstva, policije, vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih zavodov, tožilstva ter nevladnih organizacij. Multidisciplinarni tim vodi strokovni delavec ali delavka, nosilec oziroma nosilka primera, organi, ki jih center za socialno delo povabi k sodelovanju, pa so se dolžni odzvati in poslati predstavnika, ki bo član tima (Obran, 2014, str. 38).

Naloge multidisciplinarnega tima za obravnavanje nasilja v družini so usmerjene v zagotovitev dolgoročne varnosti žrtve. Člani multidisciplinarnega tima med seboj:

- izmenjujejo informacije za lažje razumevanje okoliščin, potrebnih za zaščito žrtve,
- usklajujejo aktivnosti,
- seznanijo žrtev z vsemi oblikami pomoči, ki jih nudijo organi,
- izdelajo načrta pomoči žrtvi in spremljanje njegovega izvajanja ter nudijo najustreznejšo zaščito žrtvi (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 7. člen).

Multidisciplinarni tim, na podlagi ocene ogroženosti, pripravi načrt pomoči žrtvi, ki je usklajen z njenimi sposobnostmi in željami. V načrtu pomoči je potrebno opredeliti oblike pomoči, naloge in vloge ključnih organov ter trajanje in cilje obravnave. Načrt pomoči se redno spremlja in po potrebi tudi spreminja. Če je žrtev nasilja otrok se na tim za izdelavo načrta pomoči povabi roditelja, ki ga ne ogroža (Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini, 10. člen). Načrt pomoči žrtvi nasilja je uspešen, če v njem sodelujejo vse institucije, saj le tako prejme žrtev celovito pomoč, ki jo potrebuje.

### **1.7.3 Pristojnost policije pri preprečevanju nasilja v družini**

Policija kot institucija največkrat prva vstopa v družino, kjer se dogaja nasilje. Njena primarna funkcija je zagotavljanje osebne varnosti žrtve v skladu s predpisi, ki urejajo naloge

in pooblastila policije (ZPND, 18. člen). Žrtvi največkrat zagotavljajo zaščito posredno, z izrekom ukrepa povzročitelju nasilja, lahko pa tudi neposredno z umikom žrtve na varno (npr. v krizni center)

Naloga policije je, da na željo žrtve, njej in njenemu spremljevalcu zagotovi varen vstop v stanovanje ali druge prostore, v katerih živi oziroma prebiva, z namenom, da iz njih vzame stvari, ki so potrebne za zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb nje in otroka ter stvari, ki jih potrebuje za opravljanje svojega dela (ZPND, 18. člen).

Eden izmed ukrepov, ki ga lahko policist izreče povzročitelju nasilja je prepoved približevanja določeni osebi, kraju ali območju (Obran, 2014, str. 27). Namen izreka je zaščita žrtev v času trajanja prepovedi približevanja, hkrati pa ponuja možnost, da center za socialno delo in druge nevladne organizacije spoznajo družino in njene člane, da bi ji nudili ustrezno pomoč in podporo (Filipčič, 2013, str. 56–57). Policija lahko izreče ukrep prepovedi približevanja na samem kraju dogodka ali ob kasnejši seznanitvi z dogodkom, pri tem pa morata biti izpolnjena naslednja pogoja, navedena v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol, 60. člen):

- »podan utemeljen sum, da je oseba storila kaznivo dejanje ali prekršek z znaki nasilja ali je bila zalotena pri takem kaznivem dajanju«,
- »razlogi za sum, da bo ogrozila življenje, osebno varnost ali svobodo osebe, s katero je ali je bila v bližnjem razmerju«.

Kršitelj, ki mu je bila izrečena prepoved približevanja, mora kraj dogodka nemudoma zapustiti in policiji predati ključe prebivališča, v katerem je živel skupaj z žrtvijo nasilja. O izrečenem ukrepu policija takoj obvesti krajevno pristojni center za socialno delo, ki ga napoti v ustrezne organizacije. Policija lahko izreče ukrep prepovedi približevanja za osemindvajset ur, morebitno podaljšanje ukrepa pa lahko v roku štiriindvajsetih ur odredi preiskovalni sodnik okrožnega sodišča. Preiskovalni sodnik ima prav tako možnost ukrep spremeniti ali razveljaviti. Ukrep se lahko podaljša za deset dni, s tem da mora preiskovalni sodnik upoštevati začetek veljave ukrepa, ki ga je izrekla policija. Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da bo kršitelj nadaljeval z ogrožanjem tudi po preteku ukrepa, lahko oškodovanec tri dni pred iztekom ukrepa zaprosi preiskovalnega sodnika za podaljšanje ukrepa do 60 dni. Če so izpolnjeni zakonski pogoji, preiskovalni sodnik do izteka ukrepa izda odločbo, s katero podaljša prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi (ZNPPol, 60. člen).

Poleg izreka ukrepov je policija zadolžena za zbiranje obvestil in dokazov, ki kažejo na morebitno krivdo povzročitelja nasilja. Osumljenec je zaslišan po Zakonu o kazenskem

postopku, pred tem pa ga policisti poučijo o pravici do zagovornika (Celestina in Hurdič, 2014, str. 21).

#### **1.7.4 Pristojnost vzgojno-izobraževalnega zavoda pri preprečevanju nasilja v družini**

Vzgojno-izobraževalni zavodi so leta 2010 sprejeli podzakonski akt z naslovom Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode, ki zajema tri temeljna poglavja:

- ravnanje ob zaznavi nasilja v vzgojno-izobraževalnem zavodu,
- nudenje pomoči otroku, ki je žrtev nasilja, v VIZ,
- sodelovanje z drugimi organi (Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode).

Za otroka, ki je žrtev nasilja v družini, je pomembno, da mu strokovni delavec verjame in zaupa, zaupa pa se tudi osebi, ki je zaznala nasilje v družini. Če otrok v šoli dobi takšno izkušnjo se počuti bolj varnega in manj stigmatiziranega. Naloga strokovnih delavcev je, da takoj ob sumu kaznivega dejanja nasilja v družini nad otrokom obvestijo šolsko svetovalno delavko, katera sama ali s pomočjo strokovnega delavca naredi zapis nasilja v družini in ga v štiriindvajsetih urah posreduje pristojnemu centru za socialno delo, policiji ali državnemu tožilstvu. V primeru fizičnega, spolnega ali hudega psihičnega nasilja vzgojno-izobraževalni zavod nemudoma obvesti pristojni center za socialno delo, izven poslovnega časa centra za socialno delo pa njegovo interventno službo ali policijo. Poleg zapisa, vzgojno-izobraževalni zavod na center za socialno delo pošlje pisno prijavo o nasilju v družini in otrokovi ogroženosti (Rustja, 2016, str. 237). Preverjanje okoliščin, preverjanje zaznav strokovnih delavcev in izjav otroka ali drugih oseb o nasilju je v pristojnosti drugih institucij in ne vzgojno-izobraževalnih ustanov (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 25). Po prijavi na center za socialno delo svetovalna delavka skliče interni tim, ki bo zadolžen za načrt pomoči žrtvi nasilja in podporo delavcem, ki delajo z žrtvijo. Tim sestavljajo razrednik ali ravnateljica, strokovni delavec, ki je naredil zapis in šolska svetovalna delavka (Filipčič in Klemenčič, 2011, str. 23). Vodja tima skrbi za izmenjavo informacij med člani in članicami, usklajuje dejavnosti v okviru VIZ, obvešča ravnateljico o oblikah pomoči otroku – žrtvi nasilja ter v primeru sklica multidisciplinarnega tima sodeluje kot predstavnik vzgojno-izobraževalnega zavoda (Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode, 6. člen). V sklopu internega tima udeleženi sprejmejo dogovor o načinu podpore in pomoči otroku ter ga skušajo soočiti s posledicami in pripraviti na sodelovanje z drugimi organi z namenom zagotavljanja dolgoročne varnosti (Rustja, 2016, str. 237–239).

### 1.7.5 Pristojnost kriznega centra pri preprečevanju nasilja v družini

Krizni center je ena izmed organizacij, ki nudi žrtvam nasilja (odrasle ženske in njihovi mladoletni otroci), ki se znajdejo v stiski umik na varno. Lokacija kriznih centrov je tajna in deluje štiriindvajset ur na dan. Za sprejem v krizni center ni potreben predhodni dogovor (Horvat in Matko, 2016, str. 249).

Mreža kriznih centrov je sestavljena iz:

- kriznih centrov za otroke do šestega leta starosti,
- kriznih centrov za otroke in mladostnike od šestega do osemnajstega leta starosti,
- kriznih centrov za odrasle žrtve nasilja ter kriznih namestitev za posebne skupine (Dečman, 2010, str. 165).

Žrtev nasilja je lahko v kriznem centru za odrasle nameščena en mesec oziroma dokler center za socialno delo sam ali v sodelovanju z žrtvijo ne najde dolgotrajnejše namestitve (npr. namestitev v varno hišo), medtem ko so otroci, do šestega leta starosti lahko v kriznem centru nameščeni tri tedne. V tem času mora pristojni CSD poiskati primerno rejniško družino, lahko pa se otrok vrne domov, če se razmere v tem času umirijo (Horvat in Matko, 2016, str. 249).

Krizni centri nudijo žrtvi nasilja:

- prvo socialno pomoč in osebno pomoč,
- sprejem in oskrbo žrtev do razrešitve težav,
- varnost in zatočišče,
- pripravijo jo za vrnitev v matično družino,
- sodelujejo z vsemi pristojnimi organi,
- izdelajo varnostni in individualni načrt,
- vodijo svetovalnih razgovorov ter po potrebi svetujejo staršem (Dvoršek in Selinšek, 2010, str. 126).

## 2 FORMULACIJA PROBLEMA

Če želimo biti učinkoviti pri zaščiti žrtve nasilja v družini je potrebna celostna obravnava, kar pomeni, da se v proces reševanja problema vključi več strokovnjakov iz več različnih relevantnih področij. Sama sem štiri študijska leta opravljala prakso na Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska in bila prisotna na številnih multidisciplinarnih timih (v nadaljevanju MDT), ki ga sestavljajo različni strokovnjaki in žrtve nasilja v družini. V tem času sem opazila, da strokovni delavci med seboj težko usklajujejo termin za MDT, informacije, ki jih prejmejo od drugih institucij so včasih pomanjkljive. Zaradi opravljanja več področij dela enega delavca na majhnih centrih za socialno delo prihaja do težav, ko gre na primer delavec, ki pokriva področje nasilja na teren ali je v bolniškem staležu, v tem času pa se pojavi nasilje. Posledično mora strokovna delavka opraviti pogovor tako s povzročiteljem nasilja kot z žrtvijo. To je le nekaj tisk, s katerimi se srečujejo socialni delavci na tem področju. Da bi bilo sodelovanje med institucijami resnično učinkovito je potrebno analizirati njihovo dejansko sodelovanje, ovire, s katerimi se srečujejo pri sodelovanju (tim kot celota ter posamezni njegovi člani), identificirati vzroke zanje ter poiskati rešitve, ki bi prispevale k izboljšanju medinstitucionalnega sodelovanja.

Sama se bom osredotočila na področje Primorsko-Notranjska, saj za to področje ni bilo narejene še nobene raziskave in pa tudi zato, ker je to zame eno najbližjih zaposlitvenih območij po koncu študija na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani.

### RAZISKOVALNA VPRAŠANJA:

1. Kako poteka medinstitucionalno sodelovanje v primeru nasilja v družini?
2. Kakšno vlogo ima posamezna institucija pri preprečevanju nasilja in zaščiti žrtve?
3. Kakšni so predlogi za učinkovitejše sodelovanje med institucijami v primeru nasilja v družini?
4. Kakšne so možnosti izobraževanja strokovnih delavcev, ki so zaposleni na področju preprečevanja nasilja?

### **3 METODOLOGIJA**

#### **3.1 Vrsta raziskave**

Moja raziskava je glede na pridobljeno izkustveno gradivo kvalitativna. Zbirala sem besedne opise in ne številčnih podatkov. V kvalitativnih raziskavah je izbrano gradivo obdelano in analizirano na besedni način, brez uporabe merskih postopkov (Mesec, 2009, str. 85). Raziskava bo tudi opisna ali deskriptivna. Namen deskriptivne raziskave je ugotoviti obstoj in jakost zveze med dvema ali več pojavi (Mesec, 2009, str. 81).

#### **3.2 Merski inštrumenti in viri podatkov**

Za merski inštrument sem uporabila dva vprašalnika, ki sta si med seboj zelo podobna. Eden je bil namenjen zaposlenim na centru za socialno delo, drugi pa predstavniku policije, svetovalni delavki zaposleni v vzgojno-izobraževalni ustanovi in strokovni delavki zaposleni v kriznem centru. Vprašalnik sem sestavila sama na podlagi predhodnega znanja in izkušenj pridobljenih na Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska. Gre za strukturirana vprašalnika, ki sta sestavljena iz dvanajstih v naprej pripravljenih vprašanj. S pomočjo vprašalnika sem poizvedovala kako poteka medinstitucionalno sodelovanje v primeru nasilja v družini, kakšno vlogo ima center za socialno delo in druge institucije pri preprečevanju nasilja in zaščiti žrtve, kakšni so predlogi za učinkovitejše sodelovanje med institucijami ter kakšne so njihove možnosti izobraževanja na področju preprečevanja nasilja. Vprašalnik je priložen v točki priloge na strani petinštirideset in šestinštirideset.

#### **3.3 Populacija in vzorčenje**

Populacijo moje raziskave predstavljajo zaposleni v institucijah – center za socialno delo, policijska uprava, krizni center, vzgojno-izobraževalna institucija – ki delujejo na področju preprečevanja nasilja v Primorsko-Notranjski regiji na dan 1. 4. 2019. Vzorec raziskave je neslučajnostni in priročni, saj sem osebe za intervju iskala na meni najbolj dostopen način. Intervju sem opravila s predstavnikom Policijske uprave Koper, strokovnimi delavci zaposlenimi na Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska, regijskim koordinatorjem za

preprečevanje nasilja (CSD Primorsko-Notranjska), svetovalno delavko zaposleno na osnovni šoli v Primorsko-Notranjski regiji in strokovno delavko zaposleno v Kriznem centru Koper.

### 3.4 Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov je spraševanje. Intervjuvance sem zaprosila za sodelovanje pri intervjuju osebno, preko telefona ali elektronskega sporočila. Nekateri intervjuvanci so se odločili, da mi bodo odgovorili na vprašanja pisno in mi jih posredovali na elektronski naslov, nekateri so mi odgovorili ustno, z drugimi pa sem opravila pogovor po telefonu. Odgovore sem zbiral v mesecu aprilu in maju, pred tem pa sem intervjuvancem pojasnila namen in temo raziskave. Pogovori so trajali približno eno uro, pisno pa so mi odgovarjali med 1. 4. in 30. 5. 2019.

### 3.5 Obdelava in analiza podatkov

Gradivo sem obdelala na kvalitativen način s pomočjo kodiranja. Intervjuje sem najprej označila s črkami od A do G in jih nato parafrazirala oziroma zapisala v knjižnem jeziku, brez mašil. Razdelila sem jih na štiri dele in sicer na intervjuje opravljene s strokovnimi delavci in regijskim koordinatorjem, svetovalno delavko, strokovno delavko zaposleno v kriznem centru ter policistom. Najprej sem določila enote kodiranja, kar pomeni, da sem izjave, ki so se mi zdele pomembne označila in oštevilčila. Za boljšo preglednost sem izjave pod zaporednimi številkami uredila v tabelo. Sledilo je odprto kodiranje, kjer sem izjavam pripisala pojme, jih razvrstila v kategorije in jim določila temo. Teme so vir informacij, naloge institucij, delo s povzročiteljem nasilja, obravnava žrtve in povzročitelja nasilja, multidisciplinarni tim, informacije o nasilju v družini, medinstitucionalno sodelovanje ter izobraževanje.

Primer:

#### Multidisciplinarni tim

A: V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanje celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?

B: MDT se skliče v večini primerov (A28) oz. takrat, ko skupaj z domnevno žrtvijo začutimo, da bi bil MDT v pomoč pri načrtovanju pomoči njej (A29).

Odločila sem se še za osno kodiranje, kjer sem pod zgoraj izbrane teme pripisala kategorije in pojme. Iz tega sem lažje razbrala, kaj vse se pojavi pod eno temo.

## 4 REZULTATI

### VIR INFORMACIJ

Institucije, ki so bile vključene v raziskavo, informacije o nasilju v družini prejmejo od različnih ustanov, od žrtve same ali pa od drugih oseb. Center za socialno delo najpogosteje informacijo o nasilju v družini prejme s strani policije, medtem ko od vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov redkeje (*»Redkeje prijave prejmemo s strani zdravstvenih institucij«* - A4). Policija je izpostavila, da največ prijav nasilja v družini dobi od oškodovancev, pristojnih centrov za socialno delo, zdravstvenih institucij, vzgojno izobraževalnih institucij, občasno pa tudi od nevladnih organizacij. Vzgojno-izobraževalna institucija o nasilju v družini največkrat obvesti center za socialno delo, medtem ko krizni center najpogosteje prejme informacijo o nasilju od interventnega ali strokovnega delavca zaposlenega na centru za socialno delo, občasno pa tudi od policije in vzgojno-izobraževalnih ustanov.

### NALOGA INSTITUCIJ

#### *Center za socialno delo*

Strokovni delavci poskušajo zaščititi žrtev nasilja v skladu z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Center za socialno delo po prejemu obvestila da se v družini dogaja nasilje, stopi v stik z žrtvijo nasilja. Žrtev informirajo in jo seznani z zakonodajo (*»Vse seznanimo z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini«* – B15). Predstavijo ji oblike pomoči in ukrepe – tudi tiste, ki jih nudijo druge institucije, krog nasilja, sistem pomoči, stortve, ki jih nudijo in jo seznani o mejah zaupnosti ter o tem, katere informacije so dolžni posredovati drugim institucijam. Center za socialno delo, v kolikor se s tem strinja žrtev (z izjemo nasilja nad otroci), poda prijavo na policijo oziroma usmeri žrtev na policijo, da jo le-ta poda sama.

Po preučitvi okoliščin zaposleni na centru za socialno delo skupaj z žrtvijo naredijo individualni varnostni načrt pomoči in ji v primeru neposredne ogroženosti zagotovijo umik na varno (*»... pomoč pri namestitvi v krizni center oz. varno hišo ter nato sodelovanje s temi institucijami oz. društvi«* – C14, C15). V okviru socialno varstvenih storitev center za socialno delo obravnava tudi povzročitelja nasilja z namenom posredne zaščite žrtvi. Naloga centra za socialno delo je sklic multidisciplinarnega tima, koordinacija dela z vsemi vpletenimi institucijami ter organizacija celostne pomoči družini.

### ***Vzgojno-izobraževalne institucije***

Intervjuvanka pove, da svetovalna delavka v primeru suma nasilja v družini obvesti pristojni center za socialno delo ali policijo in jim preda informacije o dogodku. Do prihoda strokovnih delavcev in policistov zadržijo otroka v šoli (*»Otroka ne oddamo roditelju, če je nasilen ali v vinjenem stanju, roditelju ne dovolimo stika z otrokom (v kolikor ima prepoved približevanja), otroka in skrbnika, ki sta ogrožena, umaknemo na varno«* – E15, E16, E17). Otroka seznani s postopki in oblikami pomoči ter z njim opravijo pogovor in ga skušajo razbremeniti občutkov krivde. Nudijo mu potrebno oporo do prihoda centra za socialno delo oziroma policije. Svetovalna delavka skrbi za informiranje zaposlenih na šoli, ki delajo z otrokom (*»... koordinira pretok informacij med otrokovim razrednikom in centrom za socialno delo«* – E20). Dogovore, sprejete na multidisciplinarnem timu posreduje razredniku in po potrebi še učiteljskemu zboru.

### ***Krizni center***

Glavna naloga kriznega centra je žrtev nasilja umakniti na varno (*»zagotoviti varno nastanitev s takojšnjo strokovno pomočjo«* – F10.) Intervjuvanka pove, da z žrtvijo nasilja sklene dogovora o sodelovanju. Predstavi ji bivanje v kriznem centru in pravila, katerih se mora držati. Preda ji različne informacije in skupaj z njo poskušajo najti ugodno rešitev ter jo pripravi na vrnitev v družino ali bivanje kje drugod.

### ***Policija***

Intervjuvanec pove, da žrtvi nasilja predstavi vlogo policije in drugih institucij ter njihove ukrepe. Seznani jo z vsebino vprašanj, ki ji bodo postavljena in s potekom raziskave. (*»Žrtev se seznani s potekom preiskave, vključenost in vloga CSD (varna hiša, krizni center ...), ukrep prepovedi približevanja, in vloga policije, pričanje na obravnavi, zbiranje obvestil od prijateljev, bližnjih«* – G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13). Po sprejemu kazenske ovadbe žrtve ali druge pristojne osebe, policija izreče ukrep prepovedi približevanja. Za izrek ukrepa so potrebni izpolnjeni pogoji (*»... izpolnjeni pogoji po Zakonu o nalogah in pooblastilih policije, zaslišanje po Zakonu o kazenskem postopku in podaja kazenske ovadbe na okrožno državno tožilstvo«* – G18, G19, G20). O dogodku se obvesti državnega tožilca in preiskovalnega sodnika, ki zahteva ogled ali druga preiskovalna dejanja. (*»Zbirajo se vsa obvestila, ki so priloga kazenske ovadbe«* – G29). Sledi zaslišanje osumljenca kaznivega dajanja po Zakonu o kazenskem postopku. V primeru odvzema prostosti policija strmi k privedbi osumljenja na zaslišanje pred preiskovalnega sodnika (*»Po podaji kazenske ovadbe na okrožno državno tožilstvo, policija dopolnjuje kazensko ovadbo z novimi ugotovljenimi okoliščinami«* – G32).

## **DELO S POVZROČITELJEM NASILJA**

### ***Center za socialno delo***

Na centru za socialno delo strokovni delavci delajo tudi s povzročitelji nasilja. V osnovi naj bi bila to naloga koordinatorja za preprečevanje nasilja, vendar zaradi obsežnosti tovrstnih primerov to delo opravljajo tudi strokovni delavci. Intervjuvanci povedo, da povzročitelja nasilja seznanijo z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini, z oblikami pomoči, z ničelno toleranco glede obravnave nasilja pred institucijami, s posledicami kaznivega dejanja in ukrepi, ki jih je družba zaupala policistom, da ti lahko učinkovito opravljajo svoje delo. S povzročiteljem nasilja opravijo svetovalni pogovor in ga na njegovo željo vključijo v trening socialnih veščin. Usmerijo ga na druge institucije, kjer mu lahko ponudijo različne oblike pomoči (*»Nasilneža usmerimo v Društvo za nenasilno komunikacijo, kjer lahko dela na svojem obvladovanju nasilnega vedenja«* – B13, B14). Nevladne organizacije jim ponudijo psihosocialno pomoč. Ena izmed intervjuvank meni, da ima center za socialno delo še zlasti pomembno vlogo, ko si povzročitelj nasilja želi stikov s svojim otroci. Center za socialno delo jim takrat nudi pomoč v smislu organiziranja stikov pod nadzorom oziroma v prisotnosti ene izmed strokovnih delavk.

Regijski koordinator za preprečevanje nasilja povzročitelja nasilja sooči z njegovo odgovornostjo in ga napoti v druge ustrezne institucije (*»... soočanju z nesprejemljivostjo nasilja v družini, soočanje z njegovo odgovornostjo, seznanitev z ničelno toleranco glede obravnave nasilja pred institucijami, iskanje elementov notranje motivacije za spremembo vedenj in napotitev v ustrezne institucije«* – D19, D20, D21, D22, D23).

### ***Vzgojno-izobraževalne institucije***

Svetovalna delavka povzročitelja nasilja usmeri k drugim strokovnim službam (*»Usmerimo ga k strokovnim službam CSD, kjer lahko dobi pomoč«* – E24). Ves učiteljski zbor si prizadeva, da bi povzročitelj nasilja še naprej sodeloval s šolo, spremljal otrokov napredek in se udeležil govorilnih ur ter roditeljskih sestankov.

### ***Krizni center***

Krizni center je prvotno namenjen žrtvam nasilja. V primeru dela s povzročiteljem nasilja je strategija dela enaka ali podobna strategiji dela s žrtvijo nasilja (*»Razišče se ustrezna obravnava izven KCM, zagotovitev ustrezne podpore in pomoči«* – F20, F21).

### ***Policija***

Policist povzročitelja nasilja seznani z vlogo centra za socialno delo in Društva za nenasilno komunikacijo ter z morebitno vključenostjo v navedeno društvo. Povzročitelju nasilja predstavi pravico do zagovornika, ki ga v nadaljnjih postopkih zastopa (*»Povzročitelj nasilja si*

vzame zagovornika, ki ga zastopa tako, da policija ob nujnih ukrepih v začetku postopka (ukrep PP, vključenost v DNK in zaslišanje) drugih informacij s povzročiteljem nasilja do zaslišanja nima« – G21).

### **OBRAVNAVA ŽRTVE IN POVZROČITELJA NASILJA**

Nemalokrat se zgodi, da mora isti strokovni delavec opraviti pogovor tako z žrtvijo nasilja kot tudi s povzročiteljem (*»V primeru, da je bila druga strokovna delavka, ki mi pomaga na področju preprečevanja nasilja na terenu, sem morala sama opraviti pogovor tako s povzročiteljem nasilja kot tudi z žrtvijo«* – C25). To se dogaja predvsem zaradi kadrovske podhranjenosti.

Nekateri strokovni delavci, ki morajo opraviti pogovor tako z žrtvijo kot s povzročiteljem, s tem nimajo težav, nekateri pa so mnenja, da več glav več ve. Interjuvanka izpostavi pomembnost ohranjanja nevtralne drže tako do žrtve nasilja kot tudi do povzročitelja nasilja (*»... ohranja spoštljivo držo do obeh, stoji za stališčem, da je nasilje nesprejemljivo, ne postavlja se na stran nikogar, ne verjame oz. ne zanika zgodbama. Zgolj nudi pomoč obema v razreševanju odnosov, ki so se zapletli «* – A23, A24, A25, A26). Pred sprejetjem reorganizacije je bilo po mnenju nekaterih takšnih primerov več, od kar imajo regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja pa v večini on opravi pogovor s povzročiteljem nasilja.

### **MULTIDISCIPLINARNI TIM**

#### ***Center za socialno delo***

Večina intervjuvancev izpostavi, da center za socialno delo skliče multidisciplinaren tim v večini primerov oziroma takrat ko žrtev soglaša s sklicem MDT in je pripravljena na sodelovanje (*»MDT skličemo tudi, če sami ocenimo skupaj z žrtvijo, da je to potrebno za njeno zaščito«* – B37). Oblikujejo ga tudi v primeru, ko jih o sumu/zaznavi nasilja v družini obvesti policija ali ko prejmejo obvestilo policije o izrečenem ukrepu. Sodelovanje strokovnjakov na multidisciplinarnem timu je prav tako pomembno v primeru ogroženosti mladoletne osebe (*»ko je ogrožen otrok in ga nobeden od staršev ne more zaščititi, se skliče multidisciplinarni tim v otrokovem imenu«* – C29).

Strokovni delavci menijo, da je sodelovanje na multidisciplinarnih timih nujno (*»zelo pomembno«* – B38). Na multidisciplinarnem timu namreč strokovni delavci seznanijo žrtev nasilja z vsemi oblikami pomoči in jo v primeru zadržanosti pri podaji prijave nasilja na policijo k temu spodbudijo. Strokovnjaki skupaj z žrtvijo oblikujejo načrt pomoči, kateri naj bi prispeval k zagotavljanju dolgoročne varnosti žrtve. V okviru načrta pomoči strokovni delavci skupaj z žrtvijo naredijo oceno ogroženosti in predvidijo ustrezne ukrepe za delo z družino. Prav tako so izpostavili, da je sklic multidisciplinarnega tima nujno potreben za izmenjavo

informacij. Izpostavljajo, da je pri sodelovanju z drugimi institucijami bistveno, da spoštujemo vlogo drugih institucij (*»... da institucije pravilno razumemo vlogo in delo drugih instituci«* – D28.)

### ***Vzgojno-izobraževalne ustanove***

Svetovalna delavka ima v primeru suma nasilja v družini možnost sklica internega šolskega tima, v katerem sodeluje razrednik, svetovalna delavka, ravnateljica ter drugi učitelji. Šola do sedaj še ni sklicala multidisciplinarnega tima, je pa bila pobudnik. Sodelovanje na timu se jim zdi ključno, ker si na njem izmenjujejo pomembne informacije in opažanja o otroku (*»vsak deležnik lahko predstavi svoja opažanja o otroku in posebnosti njegove družine«* – E32). Navadno se ga udeležita skupaj z otrokovim razrednikom.

### ***Krizni center***

Intervjuvanka pove, da ima krizni center možnost sklica multidisciplinarnega tima, katerega namen je izmenjava informacij in skupno oblikovanje načrta pomoči. Na timu redno sodeluje, ker se zaveda s kako pomembnimi informacijami razpolaga (*»KCM razpolaga s pomembnimi informacijami, ki jih otroci tekom namestitve zaupajo«* – F25).

### ***Policija***

Intervjuvanec pove, da ima policija možnost predložitve predloga sklica multidisciplinarnega tima, katerega nato skliče strokovni delavec centra za socialno delo. Sodelovanje na timu se mu zdi pomembno (*»...izmenjava informacij, usklajevanje aktivnosti, seznanite žrtve z vsemi oblikami pomoči«* – G34, G35, G36).

## **INFORMACIJE O NASILJU V DRUŽINI**

### ***Center za socialno delo***

Na vprašanje kako izčrpne so informacije, ki jih dobijo od drugih ustanov, so bili odgovori deljeni. Nekateri so mnenja, da so informacije skope, medtem ko drugi menijo da so dobre in izčrpne. Strokovni delavci zaposleni na centru za socialno delo izpostavljajo da so informacije, ki jih prejmejo od policije bolj izčrpne kot tiste, ki jim jih posredujejo iz vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov. V primeru, da so informacije skope zaprosijo za dodatne dopolnitve preko telefona, pisno ali na multidisciplinarnih timih (*»sodelovanje s telefonskim kontaktom, sodelovanjem na MDT, pisnim zaprosilom«* – A40, A41, A42). Nekateri se za boljše poznavanje situacije in poglobljenega opisa dogajanja pogovorijo z žrtvijo in povzročiteljem nasilja (*»... več izvemo iz pogovora z žrtvijo in povzročiteljem«* – C34, C35).

### ***Vzgojno-izobraževalne ustanove***

Prve informacije o nasilju, ki jih dobi vzgojno-izobraževalna ustanova navadno niso izčrpne. Poglobljene informacije pridobijo le na multidisciplinarnem timu. Za kakršne koli druge oziroma poglobljene informacije zaprosijo center za socialno delo (*»... se posvetujemo s centrom za socialno delo ter poskušamo pridobiti več informacij« – E35*).

### ***Krizni center***

Zaposlena v kriznem center ocenjuje poročila centra za socialno delo kot dobra in redna. Informacije si izmenjujejo predvsem preko telefona in elektronske pošte (*»V primeru skopih informacij zanje zaprosimo« – F29*).

### ***Policija***

Informacije, ki jih prejme policija od drugih institucij so po navadi izčrpne (*»Poročila oz. ugotovitve drugih institucij so po navadi dobra, vsebujejo vse potrebno za izvedbo predkazenskega postopka« – G37*). V nasprotnem primeru zaprosijo za dodatna pojasnila oziroma ugotovitev, do katerih so prišli.

## **MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE**

### ***Center za socialno delo***

Izven poslovnega časa centra za socialno delo je organizirana interventna služba, ki ukrene kar je potrebno in neposredno sodeluje z drugimi institucijami. Pobudnik za vključitev interventne službe je navadno policija. Intervjuvanci označujejo sodelovanje s policijo kot eno izmed najtesnejših, medtem ko sodelovanja s sodišči v praksi še ni bilo (*»Družinski zakonik predvideva takojšnje sodelovanje s sodišči, s čimer v praksi še nimamo izkušenj« – A46*). Interventna služba, ki po potrebi sodeluje tudi z zdravstvenim domom, kriznim centrom, varno hišo in drugimi institucijami, prvi delovni dan o dogajanju v družini poroča pristojnemu centru za socialno delo.

Na vprašanje, kašen pomen predpisujejo hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami, so intervjuvanci odgovorili da odločilen. Menijo, da je hitro ukrepanje pomembno za nadaljnje preprečevanje nasilja, zaščito žrtve in predvsem za to, da se povzročitelju nasilja jasno pokaže, da je nasilno vedenje nesprejemljivo. Pred sprejetjem Zakona o preprečevanju nasilja v družini je bilo sodelovanje med institucijami neobvezujoče in posledično manj učinkovito. S sprejetjem zakona leta 2008 pa je sodelovanje med institucijami postalo obvezno in zato bolj poglobljeno. Zaposleni na centru za socialno delo ocenjujejo sodelovanje z drugimi institucijami kot dobro. Koordinator za preprečevanje nasilja meni, da je sodelovanje najboljše s policijo in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami (*»... najboljše pa poteka z institucijami s katerimi največ sodelujemo (policija, šole)« – D38*). Čeprav je sodelovanje med institucijami

dobro, občasno naletijo na ovire. Največjo oviro predstavljajo psihiatri in psihoterapevti, ki se na vabila centra za socialno delo ne odzovejo. Poročila o dogajanju so iz njihove strani skopa. Prav tako menijo, da zdravstvene in vzgojno-izobraževalne ustanove ne prepoznajo znakov nasilja. Omenili so, da včasih pride do organizacijskih težav, nerazumevanja pristojnosti in nalog drugih institucij, včasih pa le do slabih osebnih izkušenj s posameznimi institucijami.

### ***Vzgojno-izobraževalne ustanove***

V popoldanskem času sodelujejo s policijo in dežurno službo (*»Hitro ukrepanje je potrebno, kadar menimo, da je otrok ogrožen«* – E39). Vzgojno-izobraževalne institucije ocenjujejo sodelovanje s centrom za socialno delo kot zelo dobro (*»Bistveno manj je sodelovanja z drugimi institucijami: zdravstveni dom, policija«* – E47). Kot pozitivno izpostavljajo sodelovanje institucij na multidisciplinarnem timu (*»... sodelovanje vseh institucij v multidisciplinarnih timih«* – E48).

### ***Krizni center***

Krizni center v popoldanskem času sodeluje z interventno službo, policijo in zdravstvenimi ustanovami. Center za socialno delo v tem času obveščajo preko elektronske pošte. Zaposlena v kriznem centru meni, da je hitro ukrepanje in sodelovanje med institucijami ključnega pomena, saj lahko le na takšen način zaščitijo žrtev, zagotovijo ustrezno obravnavo in hitro interveniranje. Pri sodelovanju z drugimi institucijami občasno naletijo na ovire (*»... pomanjkljivo informiranje, prenizek delež vključitve v načrtovanje dela z družino, različna mnenja glede potreb oz. koristi otrok/mladostnika, prepočasno odzivanje oziroma realiziranje ciljev«* – F38, F39, F40, F41, F42). Želeli bi si predvsem več obveščanja med institucijami ter večji delež vključitve pri načrtovanju dela z družino. Pomembno se jim zdi, da se upošteva tudi njihov glas.

### ***Policija***

Policija izven poslovnega časa centra za socialno delo sodeluje z institucijami, ki so takrat dosegljive. S centrom za socialno delo sodelujejo tako, da povabijo interventno strokovno delavko, da jim pomaga pri obravnavi primera in morebitni namestitvi žrtve v varno okolje. Hitro ukrepanje je po mnenju intervjuvanca ključno (*»... pomembno za izvedbo samega postopka, zaradi pridobitve dokazov in hitrega ukrepanja ostalih institucij, ki so vključene v obravnavo«* – G41, G42, G43.) Sodelovanje s centrom za socialno delo ocenjuje kot zgledno, saj večjih težav ne zaznava. Če pri sodelovanju z institucijami naletijo na ovire, jih obravnavajo na strokovnih posvetih med institucijami. Njihov predlog za izboljšanje sodelovanja je več kadrovskih resursov.

## **IZOBRAŽEVANJE**

### ***Center za socialno delo***

Večina strokovnih delavcev se izobraževanja na temo nasilja v družini udeleži enkrat letno, nekateri tudi večkrat. Razlog, da se izobraževanj na dotično temo ne udeležijo večkrat letno, so omejena finančna sredstva. Strokovni delavci svoje zanje s področja nasilja dopolnjujejo predvsem na aktivih. Prednosti izobraževanj vidijo v izmenjevanju izkušenj oziroma reševanju problemov, s katerimi se soočajo in pridobivanju novih znanj s področja zakonodaje ter metod dela. Koordinator za preprečevanje nasilja meni, da udeležba na izobraževanjih pripomore k povezovanju strokovnih delavcev. Ocení jih kot kakovostna in dragocena, medtem ko jih drugi strokovni delavci ocenjujejo kot splošna, preveč podobna. Izobraževanja po njihovem mnenju potekajo preveč na lokalni ravni. Predlagajo, da bi bila izobraževanja bolj specializirana, poglobljena. Želeli bi, da bi za strokovne delavce organizirali izobraževanja v tujini (*»strokovne ekskurzije v tujino«* – C59), z namenom spoznavanja programov dela drugih strokovnih delavcev na področju preprečevanja nasilja. Iz odgovorov sem razbrala, da bi si zaposleni na centru za socialno delo želeli več izobraževanj in da bi bila ta pravočasno izpeljana.

Na centru za socialno delo so vsi zaposleni seznanjeni z Družinskim zakonikom, ki je stopil v veljavo 15. 4. 2019. Na vprašanje, ali bodo znali glede na prejete informacije na izobraževanjih postopati po novem zakoniku, so bili deljenega mnenja (*»... bomo znali postopati ... – D48, Menim, da bomo zelo »plavali« in da bo potrebno veliko časa, da bomo stvari osvojili«* – B67). Prednost sprejetja Družinskega zakonika vidijo predvsem v izboljšanju prakse, skrbi pa jih nespremenjena procesna zakonodaja, nerazjasnjene operativne naloge, nejasnosti glede delovanja Družinskega zakonika v praksi in dileme, ki jih zakon ne rešuje. Predlagajo, da bi v prihodnje izvedli izobraževanja na temo Družinskega zakonika za vzgojno-izobraževalne ustanove.

### ***Vzgojno-izobraževalne ustanove***

Izobraževanj na temo nasilja so se aktivno udeleževali v času sprejema Zakona o preprečevanju nasilja v družini. Organizirani so bili aktivni in posveti ter delavnice. Izdan je bil priročnik za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki jim je bil v pomoč pri delu. Intervjuvanka bi si v prihodnje želela več izobraževanj, saj meni, da bi bila za vse zaposlene zelo koristna (*»Z določili novega družinskega zakonika sem delno seznanjena, ostali strokovni delavci še nekoliko manj – E57, E58«*). Nekaj informacij o družinskem zakoniku je pridobila na spletu, v prihodnje pa predlaga, da bi ga umestili na srečanje občinskega aktiva šolskih svetovalnih delavk.

### ***Krizni center***

Intervjuvanka pove, da se izobraževanj o nasilju v družini udeležijo približno dvakrat letno. Temo po lastni izbiri določijo strokovne delavke. Izobraževanja jim pomagajo pri iskanju novih metod dela, pri povezovanju z drugimi institucijami in načinom odzivanja na posamezno situacijo. Z določili Družinskega zakonika so seznanjeni na podlagi prebiranja zakona (*»Izobraževanja na temo Družinskega zakonika so bila težje dostopna, pomanjkljiva«* – F51, F52).

### ***Policija***

Policisti se izobraževanj udeležujejo redno, večkrat letno. Sodelujejo predvsem tam, kamor imajo možnost aktivnega sodelovanja (okrogle mize). Izobraževanja jim organizirajo tako vladne kot nevladne organizacije, intervjuvanec pa meni, da so prav tako pomembna samoizobraževanja, saj se tematika spreminja glede na potrebo in s tem tudi praksa. (*»Izobraževanja so splošna in strokovno zastavljena, odgovore pa se dobi skozi formalne in neformalne pogovore med strokovnjaki«* – G57, G58, G59). Z določili Družinskega zakonika je deloma seznanjen oziroma so seznanjeni z vsebino, ki se nanaša na delo policije. Intervjuvanec pove, da bodo izobraževanja na to temo izpeljana v prihodnosti.

## 5 RAZPRAVA

Bistvene ugotovitve, ki sem jih dobila z raziskavo se navezujejo na to, kako poteka medinstitucionalno sodelovanje v primeru nasilja v družini, kakšno vlogo imajo posamezne institucije pri preprečevanju nasilja v družini, kakšni so predlogi za učinkovitejše sodelovanje med institucijami ter kakšne so možnosti izobraževanja strokovnih delavcev, ki so zaposleni na področju preprečevanja nasilja.

Medinstitucionalno sodelovanje je v Pravilniku o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini (1. člen) opredeljeno kot medsebojno obveščanje in nudenje pomoči med institucijami, ki so del načrta pomoči žrtvi nasilja. Z izmenjavo informacij in usklajevanjem aktivnosti različnih organov in organizacij lahko žrtvi nasilja zagotovimo celovito pomoč, kar pomeni, da jo zaščitimo na vseh področjih njenega življenja. Če je sodelovanje med institucijami okrnjeno, je žrtev nasilja prepuščena sama sebi, brez kakršne koli podpore in pomoči, njeno življenje pa je ogroženo.

Prve informacije o nasilju v družini so izrednega pomena, ker nam omogočajo vzpostavitev stika z žrtvijo nasilja in pripravo varnostnega načrta in načrta pomoči žrtvi. Nasilje v družini je eno izmed najbolj prikritih oblik nasilja, saj se dogaja za zaprtimi vrati, nedostopno očem javnosti. Nemoč, občutki sramu, strah pred ponovnim izbruhom partnerja so dejavniki, ki žrtvi onemogočajo, da bi spregovorila o nasilju in povzročitelja nasilja prijavila policiji, zato je pomembno, da so tako strokovni delavci zaposleni v institucijah kot tudi drugi pozorni na prve znake nasilja v družini. Vsak, ki dela na področju preprečevanja nasilja mora videti čez, se pravi razumeti, kaj se dogaja v ozadju in skozi konstruktiven pogovor ter vzpostavitev pristnega odnosa pripeljati žrtev nasilja do tega, da izpove kar doživlja (Plaz, 2016, str. 127). Sodelujoči v raziskavi povedo, da najpogosteje prejmejo prvo informacijo o nasilju v družini s strani institucij, žrtve same ali njenih bližnjih znancev. Center za socialno delo o nasilju v družini največkrat obvesti policija, manj pogosto pa vzgojno-izobraževalne in zdravstvene ustanove. Delež prijav s strani teh institucij je po mnenju strokovnih delavcev nižji zaradi neprepoznavanja znakov nasilja. Sama menim, da zaposleni v vzgojno-izobraževalnih institucijah lažje prepoznajo znake nasilja, saj z otrokom preživijo dalj časa in so tekom izobraževanja pozorni na njegove vedenjske spremembe, medtem ko se zdravniki splošne medicine in pediatri velikokrat osredotočajo le na vidne posledice fizičnega nasilja. Prav zaradi tega in pa tudi zaradi pomanjkanja znanja, nerednih obiskov bolnikov, občutka nemoči itn. težje

prepoznajo druge znake nasilja, katere znajo otroci dobro skriti oziroma prikriti (Guček, 2016, str. 121). Naposled je tudi vez med učiteljem in učencem globlja kot vez med zdravnikom in pacientom, zato se otrok lažje izpove učitelju kot zdravniku. Vzgojno-izobraževalna ustanova in krizni center najtesneje sodelujeta s centrom za socialno delo in z delavcem v interventni službi. Interventni delavec se na klic policije odzove v vseh nujnih in neodložljivih primerih, kot so na primer ogroženost otroka ali mladoletne osebe, zaznave nasilja v družini, ko oseba z odvzeto poslovno sposobnostjo ostane brez varstva ali oskrbe in ko gre za starejšo osebo, ki je brez svojcev in se znajde v hudi stiski (Ogrinc Milek, 2016, str. 187).

Ključna naloga vseh udeleženi v raziskavi je zaščita žrtve in preprečitev nadaljnjega izvajanja nasilja v družini (ZPND, 10. člen). Zaposleni na centru za socialno delo po prejemu informacij o nasilju v družini, ki jih prejmejo od različnih institucij, žrtve same ali drugih, stopijo v stik z žrtvijo in povzročiteljem nasilja. Vse udeležene v nasilju seznanijo s potekom obravnave in oblikami pomoči. Na podlagi ocene ogroženosti skupaj z žrtvijo naredijo načrt pomoči in ji v slučaju neposredne ogroženosti zagotovijo umik na varno. Prav tako žrtev nasilja spodbudijo k prijavi nasilja v družini in k sodelovanju na multidisciplinarnem timu, ki ga skličejo z namenom zagotavljanja celovite pomoči žrtvi nasilja. Po navedbi intervjuvancev, obravnavo žrtve prevzame ena strokovna delavka, obravnavo povzročitelja pa druga strokovna delavka ali regijski koordinator. Kljub vnaprej dogovorjeni delitvi dela, se večkrat zgodi, da mora isti strokovni delavec opraviti pogovor tako s povzročiteljem nasilja kot tudi z žrtvijo. Razlog za opravljanje pogovora enega strokovnega delavca tako z žrtvijo kakor s povzročiteljem je kadrovska podhranjenost. Strokovni delavci poudarjajo, da je v takšnih primerih potrebno ohranяти nevtralno držo in se ne postavljati na stran nikogar, kar je po mojem mnenju težko, saj smo ljudje čustvena bitja in na stvar velikokrat pogledamo iz subjektivnega kota. Regijski koordinator za preprečevanje nasilja povzročitelja nasilja sooči z nesprejemljivostjo njegovega vedenja, skupaj z njim išče elemente notranje motivacije za spremembo vedenja in ga usmeri na ustrezne institucije, ki mu lahko nudijo različne oblike pomoči. Glede na ugotovitve pridobljene iz intervjujev lahko sklepam, da strokovni delavci redno sodelujejo s koordinatorjem za preprečevanje nasilja in se nanj obračajo tako za informacije kot tudi za pomoč pri načrtovanju dela s povzročiteljem nasilja.

Sogovornica pove, da zaposleni v vzgojno-izobraževalni ustanovi žrtev nasilja v družini najprej zaščitijo in poskrbijo, da povzročitelj nasilja ne pride v stik z žrtvijo. O sumu nasilja v družini obvestijo center za socialno delo ali policijo in se skupaj z njimi dogovorijo na kakšen način zaščititi otroka. V primeru neposredne ogroženosti, otroku in skrbniku, ki sta ogrožena, nudijo pomoč in podporo do prihoda strokovnih delavcev ali policistov, medtem ko v primeru

zanemarjanja otroka delujejo postopno. Najprej na pogovor povabijo starše in z njimi naredijo načrt delovanja in pomoči, v kolikor so neuspešni pa nasilje prijavijo centru za socialno delo ali policiji. Najkasneje dan po prijavi nasilja na center za socialno delo ali policijo, svetovalna delavka skliče interni šolski tim z namenom izmenjevanja informacij med zaposlenimi znotraj vzgojno-izobraževalne ustanove in priprave načrta pomoči otroku (Rustja, 2016, str. 239). Pomembno se mi zdi, da imajo institucije možnost sklica internega tima, saj le tako lahko vsi, ki delajo z žrtvijo nasilja izvedo za stisko s katero se sooča otrok in zaradi česa ima posledično težave. V primeru, da se učitelja ne seznani z dogajanjem v družini, se sam ne bo znal odzvati na dotično situacijo, kar lahko vodi v poslabšanje otrokovega stanja.

Zaposleni v kriznem centru po prejemu informacije o nasilju v družini uredijo vse potrebno za sprejem in namestitev žrtve. Žrtvi predajo različne informacije, ji nudijo različne oblike pomoči in jo pripravljajo na vrnitev v družino ali za namestitev v drugo varno okolje. Navadno s povzročitelji nasilja ne delajo, v primerih, ko delajo pa je strategija dela podobna ali enaka strategiji dela s žrtvijo nasilja.

Naloga policije je pomoč žrtvi na mestu dogodka po izbruha nasilja. Sledi zbiranje obvestil in dokazov, ki jih poskušajo pridobiti od bližnjih znancev in morebitnih prič. Sogovornik pove, da na policijski upravi povzročitelja nasilja seznanijo z vlogo policije in drugih institucij, ki mu lahko v nadaljnje ponudijo različne oblike pomoči. Žrtev nasilja največkrat zaščitijo tako, da povzročitelju nasilja izrečejo ukrep o prepovedi približevanja in o tem obvestijo državnega tožilca in preiskovalnega sodnika. V primeru odvzema prostosti policija strmi k privedbi osumljenca na zaslišanje pred preiskovalnega sodnika.

Iz intervjujev opravljenih s strokovnimi delavci je razvidno, da se povabljeni multidisciplinarnih timov (v nadaljevanju MDT), ki jih skliče center za socialno delo, redno udeležujejo. Sklic MDT lahko predlagajo strokovni delavci zaposleni na centru za socialno delo, vzgojno-izobraževalne institucije, policija in krizni centri. Tim skličejo v primerih, ko je žrtev pripravljena na sodelovanje, ko jih o sumu nasilja v družini obvesti policija ali ko strokovni delavci menijo, da bi pri oblikovanju načrta pomoči potrebovali pomoč drugih strokovnjakov. Nekoliko drugače je, če je ogrožen otrok ali mladostnik in ga noben od staršev ne more zaščititi; v takšnih primerih skličejo zaposleni na centru za socialno delo tim v otrokovem imenu. Intervjuvanci menijo, da je sodelovanje na multidisciplinarnih timih zelo pomembno, saj tako pridobijo informacije pomembne za obravnavo primera. Na timu strokovni delavec in povabljeni predstavijo svoja videnja o dogajanju z žrtvijo in sprejmejo odločitve, ki jih kasneje posredujejo še ostalim zaposlenim, ki delajo z žrtvijo nasilja.

Izmenjava informacij med centrom za socialno delo Primorsko – Notranjska in policijo poteka dobro, brez kakršnih koli težav. Ne le strokovni delavci ampak tudi policisti menijo, da so informacije, ki si jih med seboj posredujejo, dovolj izčrpne za začetek postopka zaščite žrtve nasilja. Krizni center prav tako ocenjuje poročila centra za socialno delo kot dobra in redna. Nekoliko slabše poteka pretok informacij med vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in centrom za socialno delo, saj jih oboji ocenjujejo kot pomanjkljive. Na izobraževanjih o soočanju z nasiljem v družini, ki so bila izvedena za vzgojno-izobraževalne ustanove so prišli do podobnih ugotovitev. Vzgojno-izobraževalne institucije velikokrat ne prejmejo nobene povratne informacije o tem, kako je s postopkom, ki ga vodijo strokovne delavke na centru za socialno delo, ali je bil izrečen ukrep prepovedi približevanja itn. (Rustja, 2016, str. 240). Strokovne delavke na centru za socialno delo imajo zaradi pomanjkljivih informacij težave z izpeljavo določenih ukrepov. Bolj poglobljene informacije bi si želeli tudi od zdravstvenih ustanov. Poročila o dogajanju so iz njihove strani skopa. Vzrok za pomanjkljiva poročila vidim v njihovi zavezanosti k poklicni molčečnosti, vendar menim, da bi kljub temu, sploh v primerih, ko je ogrožen otrok, morala biti poročila bolj poglobljena. Le tako lahko ostale institucije začnejo postopek za zaščito žrtve. Potrebno se je zavedati, da lahko nekajkratni udarci na začetku, vodijo kasneje v smrt.

Intervjuvanci predpisujejo hitremu ukrepanju in sodelovanju med institucijami odločilen pomen, sploh takrat, kadar je ogrožen otrok. Menijo, da je hitro ukrepanje pomembno za nadaljnje preprečevanje nasilja, zaščito žrtve in predvsem za to, da se povzročitelju nasilja jasno pokaže, da je nasilno vedenje nesprejemljivo. Pred sprejetjem Zakona o preprečevanju nasilja v družini je bilo sodelovanje med institucijami neobvezujoče in posledično manj učinkovito. S sprejetjem zakona leta 2008 pa je sodelovanje med institucijami postalo obvezno in zato bolj poglobljeno.

Sodelovanje med centrom za socialno delo Primorsko – Notranjska in drugimi institucijami so sogovorniki ocenili kot dobro. Kljub dobremu sodelovanju, kdaj pa kdaj naletijo na ovire. Strokovni delavci zaposleni na centru za socialno delo so izpostavili slabše sodelovanje z zdravniki, predvsem s pediatri, psihologi in psihoterapevti, ki se na vabila centra za socialno delo za sodelovanje na multidisciplinarnem timu večkrat ne odzovejo. Njihovo sodelovanje na multidisciplinarnih timi bi namreč pripomoglo k celovitejši obravnavi žrtve. Omenili so tudi, da občasno prihaja do organizacijskih težav, nerazumevanja pristojnosti in nalog drugih institucij ter slabih osebnih izkušenj s posameznimi institucijami. Lahko bi rekli, da na učinkovitost sodelovanja med institucijami vplivajo tudi odnosi med zaposlenimi v različnih institucijah. Slabo razumevanje med zaposlenimi lahko vpliva na hitrost predaje informacij in

na njihovo kakovost ter na kasnejše sodelovanje. Nekateri intervjuvanci menijo, da bi na področju preprečevanja nasilja potrebovali več kadrovskih resursov, s čimer se tudi sama strinjam. Področje preprečevanje nasilja zahteva veliko odgovornosti, sprejemanja pomembnih odločitev in dobrega poznavanja zakonodaje. Vsak primer je potrebno obravnavati zase, se mu maksimalno posvetiti ter vključiti ljudi iz okolja, ki povzročitelja in žrtev poznajo, da s skupnimi močmi poiščejo načine, kako pomagati žrtvi nasilja, ki se je v danem trenutku znašla v brezizhodni situaciji. Žrtev nasilja je potrebno usmerjati in spremljati tudi, ko se stanje v družini umiri, kar od strokovnega delavca zahteva čas in strokovnost. Preobremenjenost strokovnega delavca z drugimi področji dela lahko vodi v manj kakovostno delo z žrtvijo. Krizni centri ocenjujejo sodelovanje s centrom za socialno delo kot dobro, vendar bi si v prihodnje želeli večji delež vključitve pri načrtovanju dela z družino, hitrejša realiziranje ciljev in predvsem bolj natančne in poglobljene informacije. Če pri sodelovanju z institucijami naletijo na ovire, jih obravnavajo na strokovnih posvetih med institucijami.

Da bi bili strokovni delavci ustrezno usposobljeni, se enkrat do dvakrat letno udeležujejo izobraževanj, ki jih organizira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Socialna zbornica, Skupnost centrov za socialno delo itn. Izobražujejo se na različnih aktivih in posvetih. Izobraževanja so jim v pomoč pri iskanju novih metod dela in pri povezovanju z drugimi institucijami. Razlog, da se izobraževanj ne udeležijo večkrat letno so omejena finančna sredstva. Intervjuvanci si želijo več izobraževanj, ta pa naj bi bila bolj specifična. Menijo, da bi jim sodelovanje s strokovnjaki iz tujine oziroma poznavanje njihovega dela na področju preprečevanja nasilja in dobrih praks, pomagalo pri učinkovitosti njihovega dela.

Z določili Družinskega zakonika so seznanjeni vsi intervjuvanci. Nekateri so imeli izobraževanja, drugi pa so seznanjeni na podlagi prebiranja zakona. Izobraževanja na temo Družinskega zakonika so bila težje dostopna ter pomanjkljivo in pozno izpeljana. Površno poznavanje na novo sprejete zakonodaje lahko vodi v slabšo kvaliteto dela z uporabniki. Žrtev v tem primeru ne dobi vseh potrebnih informacij in tako težje obvladuje svojo stisko.

Za raziskovanje sem uporabila kvalitativno metodo dela. Uporabljena metodologija se mi zdi primerna, saj sem na ta način dobila obsežnejše odgovore, vendar rezultatov ne morem posplošiti na celotno populacijo, saj je bil vzorec neslučajnostni in priročni. Raziskavo bi izboljšala če bi vključila večje število policistov, svetovalnih delavk in drugih nevladnih organizacij. S tem bi dobila bolj poglobljeno sliko, kako poteka sodelovanje med institucijami in v kolikšni meri odnosi med zaposlenimi vplivajo na kakovost sodelovanja.

## 6 SKLEPI

Ključne ugotovitve iz moje raziskave so:

- Predaja prvih informacij o nasilju v družini med institucijami poteka dobro.
- Institucije, ki sodelujejo v raziskavi poročajo o tem, da največkrat prvo informacijo o nasilju v družini dobijo od centra za socialno delo. Center za socialno delo je izpostavil, da nekoliko manj informacij pride iz strani vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov.
- Zdravstveno in vzgojno-izobraževalne ustanove po mnenju strokovnih delavcev na centru za socialno delo ne prepoznavajo znakov nasilja.
- Naloga vseh institucij je informiranje žrtve in povzročitelja, predstavitev oblik pomoči in v primeru visoke stopnje ogroženosti umik žrtve na varno.
- Povzročitelju nasilja predstavijo oblike pomoči, vendar ga, z izjemo centra za socialno delo, po pomoč usmerijo na druge institucije.
- Isti strokovni delavec zaposlen na centru za socialno delo, včasih opravi pogovore tako s povzročiteljem nasilja kot tudi z žrtvijo, kar je posledica kadrovske podhranjenosti.
- Center za socialno delo skliče multidisciplinaren tim, ko je žrtev pripravljena na sodelovanje, ko dobijo obvestilo policije o zaznavi nasilja v družini ali o izrečenem ukrepu prepovedi približevanja, ko skupaj z žrtvijo ocenijo, da bi bilo to potrebno za njeno zaščito.
- Vzgojno-izobraževalne institucije, policija in krizni centri predlagajo sklic multidisciplinarnega tima.
- Sodelovanje predstavnikov institucij na multidisciplinarnem timu je redno, z izjemo zdravstvenih ustanov – psihiatrov, psihoterapevtov in pedopsihiatrov.
- Strokovnjaki prisotni na multidisciplinarnemu timu načrtujejo aktivnosti za povečanje varnosti žrtve in s tem zmanjšujejo tveganje za ponovitev nasilja.
- Poročila s strani vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanov so pomankljiva.
- Hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pripisujejo odločilen pomen.
- Medinstitucionalno sodelovanje so intervjuvanci ocenili kot dobro.
- Center za socialno delo označuje sodelovanje s policijo kot eno izmed najtesnejših, sodelovanja s sodišči pa v praksi še ni bilo.
- Včasih pride do organizacijskih težav, nerazumevanja pristojnosti in nalog drugih institucij ter prepočasnega odzivanja oziroma realiziranja ciljev.
- Večina strokovnih delavcev se izobraževanja na temo nasilja v družini udeleži enkrat letno. Kot razlog za neudeležbo na izobraževanih navajajo omejena finančna sredstva.

- Prednosti izobraževanj vidijo v izmenjavi izkušenj oziroma reševanju problemov s katerimi se soočajo in pridobivanju novih znanj s področja zakonodaje ter metod dela.
- Izobraževanj je malo, ta pa so splošna in organizirana zgolj na lokalni ravni.
- Vse institucije so seznanjene z določili Družinskega zakonika.
- Zaposleni na centru za socialno delo so imeli nekaj izobraževanj na temo Družinskega zakonika preden je stopil v veljavo, nekatera pa bodo šele izvedena. Policija še ni imela izobraževanj, seznanjeni pa so z vsebino dela, ki se bo nanašala na delo policije.
- Krizni centri in vzgojno-izobraževalne institucije niso imele izobraževanj na temo Družinskega zakonika. Preučili so ga sami.
- Izobraževanja se jim zdijo pozno izpeljana in pomanjkljiva.

## 7 PREDLOGI

Namen raziskave je bil ugotoviti kako poteka sodelovanje med centrom za socialno delo Primorsko-Notranjska in drugimi institucijami, vključenimi v raziskavo. Na podlagi odgovorov na vprašanja, ki sem jih postavila zaposlenim v različnih institucijah sem ugotovila, da medsebojnemu obveščanju in nudenju pomoči med institucijami pripisujejo ključen pomen. Sodelovanje med institucijami ocenjujejo kot dobro, vendar kljub temu obstajajo določene ovire oziroma pomanjkljivosti s katerimi se soočajo, zato predlagam:

- višji delež vključitve/upoštevanje mnenja drugih institucij pri načrtovanju dela z družino,
- poenotenje prakse in jasna navodila institucijam, kaj oziroma katere informacije potrebuje center za socialno delo in policija, da lahko ukrepata,
- večjo angažiranost delavcev pri delu z družino, kar bi privedlo h hitrejšemu reliziranju ciljev,
- spodbujanje institucij, da že ob prvih znakih, ki kažejo na nasilje podajo prijavo in ne čakajo da nastane nepopravljiva škoda,
- uvedba novih delovnih mest in zaposlovanje ljudi na področju preprečevanja nasilja,
- prilagajanje multidisciplinarnih timov delavniku drugih institucij,
- izobraževanja o nasilju v vzgojno-izobraževalnih in zdravstvenih ustanovah,
- spodbujanje zdravstvenih delavcev na pomembnost sodelovanja na multidisciplinarnem timu in njihove dolžnosti, ki jih opredeljuje Pravilnik o sodelovanju organov ter delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini. Potrebno bi bilo ugotoviti vzroke za njihovo neodzivnost in nesodelovanje.

Delo na področju preprečevanja nasilja v družini zahteva določeno strokovno znanje, zato so za vse strokovne delavce, policijo in svetovalne delavce organizirana izobraževanja in usposabljanja. Izobraževanj na temo preprečevanja nasilja je malo, zato predlagam, da delodajalec omogoči zaposlenim več izobraževanj na tem področju. Izobraževanja bi morala biti bolj specifična, saj se tematika pogosto spreminja in s tem tudi praksa. Smiselno bi bilo povabiti strokovnjake iz tujine in z njimi izmenjati primere dobre prakse ter spoznati njihov način dela na področju preprečevanja nasilja. To znanje bi lahko posredovali naprej še drugim institucijam. Nekatera izobraževanja, v tem primeru na temo Družinskega zakonika, so bila organizirana ko je zakon že stopil v veljavo. Predlagam, da bi bila izobraževanja izvedena

predhodno, da bi strokovni delavci, ko bi zakon stopil v veljavo, znali postopati po njegovih določilih.

## 8 SEZNAM VIROV IN LITERATURE

- Ančič, K., Svetičič Hrovat, T., Hrovat, T., & Sušnik, A. (2015). *Nasilje nad otroki: strokovne smernice za delo z otroki, ki doživljajo zanemarjanje in/ali nasilje*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.
- Ančič, K., Svetičič Hrovat, T., Hrovat, T., Lapajne, G., Mešič, G., & Miklavčič, R. (2015). *Delo s povzročiteljem nasilja: strokovne smernice in predstavitev dela*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.
- Celestina, I., & Hudrič, G. (2014). *Kaj moramo vedeti o policijskih postopkih?*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Dečman, T. (2010). *Kaljenje št. 10. Bilten Skupnosti CSD Slovenije*. Ljubljana: Skupnost CSD Slovenije.
- *Družinski zakonik (DZ)* (2017). Uradni list RS, št. 15/17 in 21/18 – ZNOrg.
- Dvoršek, A., & Selinšek, L. (ur.). (2010). *Nasilje v družini: kazensko pravni, kriminalistični in kriminološki problemi*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Filipčič, K. (2002). *Nasilje v družini*. Ljubljana: Bonex.
- Filipčič, K. (2008). *Zakon o preprečevanju nasilja z uvodnimi pojasnili*. Ljubljana: GV.
- Filipčič, K. (2016). Zakonodaja na področju preprečevanja nasilja v družini v Sloveniji. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 157–173). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Filipčič, K., & Klemenčič, I. (2011). *Obravnava nasilja v družini: priročnik za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti.
- Gaber Antić, M. & Selišnik, I. (2013). Zakonodaja o nasilju nad ženskami v Sloveniji, globalni okvir, mednarodno pravo in lokalne posebnosti. V V. Leskošek, M. Antić Gaber, I. Selišnik, K. Filipčič, M. Urek, K. Matko, D. Zaviršek, M. Sedmak, A. Kralj, *Nasilje v družini v Sloveniji* (str. 15–40). Maribor: Aristej.
- Horvat, D. & Matko, K. (2016). Oblike pomoči, pristojnosti in organizacije, ki nudijo pomoč ženskam in otrokom – žrtvam nasilja ter delajo z osebami, ki povzročajo nasilje. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str.243–263). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Kopčavar Guček, N. (2016). Pristojnost zdravstvenih ustanov na področju preprečevanja nasilja v družini. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in*

*otroki z izkušnjo nasilja* (str. 218–232). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.

- Jasinski, L. J., Williams, M. L., Finkelhor, D., Giles-Sims, J., Hamby, S. L., Kaufman Kantor, G., Mahoney, P., West, C. M., & Wolak, J. (1998). *Partner violence: a comprehensive review of 20 years of research*. Thousand Oaks: London: New Delhi: Sage.
- Matko, K., & Horvat, D. (2016). *Kako poročati o nasilju v družini in o nasilju nad ženskami: priročnik za medije*. Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- McClennen, C. J. (2010). *Social work and family violence: theories, assessment, and intervention*. New York: Springer Publishing Company.
- Mesec, B. (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: Načrtovanje raziskave, študijsko gradivo za interno uporabo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.
- Miklič, N. (2016). Pristojnost policije na področju preprečevanja nasilja v družini. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 190–198). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Novak, B. (2018). *Družinski zakonik*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
- Obran, N. (2014). *Nasilja nad ženskami – prav(n)e poti v varno življenje žensk in otrok*. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo.
- Ogrinc Milek, M. (2016). Pristojnosti centrov za socialno delo na področju preprečevanja nasilja v družini. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 175–188). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Plaz, M. (2016). Nasilje nad ženskami v partnerskih in sorodstvenih odnosih. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 73–91). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini (2009). Uradni list RS, št. 31/09 in 42/17.
- Rustja, E. (2016). Nasilje v družini in vloga vzgojno-izobraževalnih zavodov pri njegovi obravnavi. V Š. Veselič, D. Horvat & M. Plaz (ur.), *Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja* (str. 235–241). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.

- Rugelj, S. (ur.) (2018). *Zakaj to počne? Kaj se dogaja v glavah jeznih in nadzirajočih moških*. Ljubljana: UMco.
- *Zakon o kazenskem postopku (ZKP)*(1994) Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US, 66/17 – ORZKP153,154 in 22/19.
- *Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol)* (2013) Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17.
- *Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND)* (2008) Uradni list RS, št. 16/08, 68/16 in 54/17 – ZSV-H.
- *Zakon o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (MKPNZND)* (2014) Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/15.
- *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu (ZSV-F)* (2016) Uradni list RS, št. 39/16.

#### Internetni viri:

- Društvo za nenasilno komunikacijo.(b.d.). Pridobljeno 5. 4. 2019 s <https://www.drustvo-dnk.si/>
- *Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk* (1979). Pridobljeno 5. 5. 2019 s [http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti\\_pdf/enake\\_moznosti/CEDAWBesedilo.pdf](http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/enake_moznosti/CEDAWBesedilo.pdf)
- Palaić, T. (2012). *Nasilje v družinah: institucionalna intervencija*. Pridobljeno 20. 4. 2019 s: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-INDACZPJ/03119bb1-531c-4f8c-8ce8-0ccb85c0e285/PDF>
- Ramovš, J. (ur). (2016). *Kakovostna starost: revija za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje*. Pridobljeno 10. 5. 2019 s: <http://www.inst-antonatrstenjaka.si/slike/1616-1.pdf>
- Ramovš, J. (ur). (2002). *Kakovostna starost: revija za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje*. Pridobljeno 10. 5. 2019 s: <http://www.inst-antonatrstenjaka.si/slike/762-1.pdf>

## 9 PRILOGE

### 9.1 Priloga 1: Vprašalnik

#### **Vprašalnik za strokovne delavce na centru za socialno delo**

1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?
2. Katere so prve informacije s katerimi seznani žrtev in povzročitelja nasilja?
3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini?
4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?
5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanja celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?
6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?
7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od drugih institucij? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?
8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?
9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?
10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju z drugimi institucijami? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?
11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to? Koliko vam to pomaga pri delu?
12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Kaj menite, da boste lahko prenesli v prakso in s čim menite, da boste imeli težave?

#### **Vprašalnik za vzgojno – izobraževalno ustanovo, policijo in krizni center**

1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?
2. Katere so prve informacije s katerimi seznani žrtev in povzročitelja nasilja?
3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini?
4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?
5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanja celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?
6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?
7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od centra za socialno delo? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?
8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?
9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?

10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju s centrom za socialno delo? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?
11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to? Koliko vam to pomaga pri delu?
12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Kaj menite, da boste lahko prenesli v prakso in s čim menite, da boste imeli težave?

## 9.2 Priloga 2: Intervjuji

### INTERVJU A

#### 1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?

Info o nasilju v družini csd največkrat prejme iz strani policije (A1), sledijo vzgojno izobraževalne ustanove (A2) ter anonimne prijave (A3). Redkeje prijave prejmemo iz strani zdravstvenih institucij (A4).

#### 2. Katere so prve informacije s katerimi seznaniate žrtev in povzročitelja nasilja?

Z domnevno žrtvijo nasilja se uvodoma izdela varnostni načrt (A5), ki vsebuje info o vseh možnih oblikah pomoči: podaljšanje ukrepa prepovedi približevanja na pobudo žrtve (A6), umik v varno okolje v kolikor ukrepa policija ne izreče (A7), možnost prepustitve stanovanja žrtvi (A8), pomoč pri prevzemu osebnih stvari s pomočjo policije (A9), postopek razveze oz. ureditve razmerij med izven zakonskima partnerjema ter njunimi otroci na sodišču (A10),...

Domnevnega storilca nasilja CSD posebej skrbno obravnava zlasti v primerih, ko si le ta želi stikov z mld. Otroci (A11), ki so skupaj z domnevno žrtvijo nasilja zapustili dom in se umaknili v varno okolje. Upoštevati pravico otrok do stikov z obema staršema! CSD nudi pomoč v smislu organiziranja stikov v prisotnosti strok. delavke (A12) CSD ali varne hiše oz. KC .Tako domnevna žrtev kot storilec sta seznanjena z oblikami psihosocialne pomoči (A13), ki jo uspešno ponujajo nevladne organizacije (A14).

#### 3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)

V skladu z določbami ZPND (A15). Vloga CSD je opredeljena v smislu koordiniranja med obstoječimi oblikami pomoči (A16), kar se običajno načrtuje v okviru medinstitucionalnih timov. Nadalje je vloga CSD nudenje psihosocialne pomoči žrtvi v okviru socialno varstvenih storitev (A17) ,pomoči pri urejanju družinskih razmerij (A18): starševska skrb, preživnina, stiki, v kolikor so v družini prisotni mld.otroci.

#### 4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?

Povzročitelj je deležen psihosocialne pomoči (A19), kjer je glavno vodilo strok. delavca, da je kakršnokoli nasilje nesprejemljivo (A20) ter sprejemanje odgovornosti za to. Tudi odgovornosti za vztrajanje v odnosih (A21), ki so vodili v nasilje ...

V večini primerov opravljanje strokovnega dela (ki je redko le en pogovor) hkrati z domnevno žrtvijo in z domnevnim storilcem ni ovira (A22). Nujno je, da strokovni delavec ohranja spoštljivo držo do obeh (A23) ter stoji za stališčem, da je nasilje nesprejemljivo (A24), ne postavlja se na stran nikogar (A25), ne verjame oz. ne zanika zgodbama (A26), ki sta različni. Zgolj nudi pomoč obema v razreševanju odnosov (A27), ki so se zapletli.

**5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanje celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?**

MDT se skliče v večini primerov (A28) oz. takrat, ko skupaj z domnevno žrtvijo začutimo, da bi bil MDT v pomoč pri načrtovanju pomoči njej (A29).

**6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?**

Zelo pomembno zaradi iskanja rešitev v primerih (A30), vsak primer je edinstven, več institucij skupaj lahko nudi celovito pomoč (A31). Pomembno je v primerih ponavljajočega nasilja (A32), v primerih, ko je velika verjetnost, da se bo nasilje ponavljalo (A33). Predstavniki policije seznanijo domnevno žrtev, ki je na MDT nujno prisotna, z možnostjo ukrepa prepovedi približevanja oz. podaljšanja le tega (A34). V primerih, ko se domnevna žrtev nasilja v družini težko odloči za prijavo le tega, jo MDT pogosto spodbudi k temu (A35)...

**7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od drugih institucij? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?**

Informacije so skope (A36). Bolj izčrpne so iz strani policije (A37) kot pa iz strani zdravstvenih (A38) ter vzgojno izobraževalnih ustanov (A39). V kolikor so info skope, institucije vključimo v sodelovanje s telefonskim kontaktom (A40), sodelovanjem na MDT (A41), pisnim zaprosilom (A42).

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?**

Preko interventne službe (A43), kar je zopet podrobno opredeljeno v zakonodaji. Nujni ukrepi za zaščito domnevne žrtve nasilja se izvajajo 24/7, nadalje oblike pomoči nudi krajevno pristojni CSD.

Zopet je sodelovanje najtesnejše s policijo (A44), ki je tudi pobudnik za vključitev interventne službe (A45). Pogosto je policija prisotna ob pogovorih CSD z domnevnimi žrtvami nasilja.

Družinski zakonik predvideva tudi takojšnje sodelovanje s sodišči, s čimer pa v praksi še nimamo izkušenj (A46).

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Hitro ukrepanje je nujno zaradi preprečitve nadaljnjega nasilja (A47), kar je bilo vodilo za sprejetje ZPND. Pred tem se je pomoč nudila, vendar razpršeno in manj povezano (A48) oz. ni bilo določbe o obveznosti sodelovanja vseh vpletenih institucij (A49).

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju z drugimi institucijami? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Po desetih letih po sprejetju ZPND opažam, da se institucije vse bolj vestno udeležujejo MDT (A50), kar je bil v začetku problem (A51). Težava je še v primerih, ko CSD zaproša za poročila o obravnavi psihiatre ali psihoterapevte, ki so zavezani k poklicni molčečnosti (A52).

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Izobraževanja so gotovo v pomoč zaradi poenotenja prakse (A53). Zlasti so nujna izobraževanja, kjer so prisotne vse vpletene institucije (A54). Izobraževanj se udeležim približno enkrat letno (A55). Novosti, primere iz prakse pa sproti rešujemo tudi na aktivih (A56), za kar so zadolženi koordinatorji za preprečevanje nasilja.

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Menite, da boste glede na prejete informacije na izobraževanjih znali postopati po novem zakoniku?**

Novi DZ prinaša veliko novosti, ki bodo po mojem mnenju na dolgi rok izboljšale prakso (A57). Postopanje po novem DZ je v veliko delih še nedorečeno oz. medinstitucionalno neusklajenih (A58). Ovira je procesna zakonodaja, ki se s sprejetjem DZ ni spremenila (A59). Tudi operativne naloge niso še razjasnjene (A60) oz. si izvedbe nujnih ukrepov po DZ še ne predstavljamo prav dobro (A61).

## INTERVJU B

### 1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?

Prve informacije največkrat dobimo od policije (B1), šole (B2), vrta (B3). Včasih nas o nasilju obvesti tudi žrtev sama (B4) ali sorodnik (B5), sosed (B6).

### 2. Katere so prve informacije s katerimi seznanite žrtev in povzročitelja nasilja?

Prve informacije so, da nasilje ni dopustno (B7), da je ničelna toleranca (B8) ter jim ponudimo pomoč (B9). Žrtvam umik v krizni center (B10), varno hišo (B11), naredimo z njimi individualni načrt pomoči (B12). Nasilneža usmerimo v Društvo za nenasilno komunikacijo (B13), kjer lahko dela na svojem obvladovanju nasilnega vedenja (B14). Vse seznanimo tudi z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini (B15).

### 3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)

Naša vloga je, da žrtvi pomagamo pri umiku iz nasilnega okolja (B16), če to sprejme. Organiziramo namestitev v krizni center (B17), varno hišo (B18), usmerimo jo tudi na policijo (B19) oz. podamo prijavo na policijo (B20), če le ta še ni bila podana. Skupaj z žrtvijo naredimo načrt pomoči (B21). Skliče se tudi multidisciplinarni tim (B22), kjer se preveri stopnjo ogroženosti (B23) in naredi načrt pomoči. Tako vsaka institucija, ki je povezana z žrtvijo lahko poda svoj delež (B24).

### 4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?

Povzročitelja se seznamo z določili ZPND (B25) in možnimi posledicami oz. ukrepi. S povzročiteljem želimo sodelovati tudi v smislu, da bi nekaj naredil na svojem vedenju (B26), da bi se vključil v trening socialnih veščin (B27), da bi prepoznal, da njegovo vedenje ni dopustno (B28) in da je nasilje kaznivo (B29).

Z žrtvijo pa dela lahko isti strokovni delavec (B30) ali pa drugi (B31), odvisno od primera (B32) in tudi kadrovske zmožnosti (B33).

### 5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanje celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?

Vedno, ko je žrtev pripravljena na sodelovanje (B34) in dobimo obvestilo policije o zaznavi nasilja v družini (B35), o izrečenem ukrepu (B36). MDT skličemo tudi, če sami ocenimo skupaj z žrtvijo, da je to potrebno za njeno zaščito (B37).

**6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?**

Sodelovanje je zelo pomembno (B38), saj žrtvi tako damo še večjo podporo (B39), da se je prav odločila, da je poklicala policijo (B40) ali pa o nasilju povedala centru (B41) ali komu drugemu. Poleg tega lahko vsaka institucija da svoj delež pri zaščiti žrtve (B42).

**7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od drugih institucij? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?**

Te informacije so lahko zelo različne. Nekatere so zelo izčrpne in konkretne (B43), druge so skope (B44). Ko so skope je potrebno še bolj podrobno govoriti z žrtvijo (B45), da nam da čim več informacij, skliče se tudi posvetovalni tim z institucijami (B46), ki imajo stik z žrtvijo in tako poskušamo pridobiti čim več informacij, da se žrtev lažje zaščiti.

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?**

Izven poslovnega časa centra je organizirana interventna služba (B47) in če se takrat zgodi nasilje, lahko dežurni delavec ravno tako sodeluje z drugimi institucijami (B48), predvsem s policijo (B49) in zdravstvenim domom (B50), kriznim centrom (B51), varno hišo (B52), ko se opravijo nujni ukrepi za zaščito žrtve. Po potrebi pa se da dogovoriti za sodelovanje tudi izven delovnega časa, če se oceni, da je to nujno potrebno (B53).

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Hitro ukrepanje je potrebno v prvi vrsti zato, da se zaščiti žrtev (B54) in da se povzročitelju jasno pokaže, da nasilje ni dopustno, je kaznivo ter da so ljudje za svoje nasilno vedenje tudi sami odgovorni (B55).

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju z drugimi institucijami? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Večinoma težav ni, saj se vsi zavedamo, da je potrebno žrtvam pomagati in da nasilje ni dopustno. Včasih pride do organizacijskih težav (B56), a se zadeve običajno uskladijo.

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Imamo aktive (B57), ki so večkrat letno in so dobra praksa, saj si lahko strokovni delavci izmenjamo našo dobro prakso (B58), dileme (B59) in iščemo skupne rešitve (B60). Na izobraževanja grem morda 2x letno (B61), spet odvisno od razpisanih izobraževanj (B62).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Menite, da boste glede na prejete informacije na izobraževanjih znali postopati po novem zakoniku?**

Seznanjeni smo z določili DZ (B63), a žal je bilo izobraževanj na to temo premalo (B64). Sedaj pristojni hitijo in nas zasipajo z izobraževanji (B65), a se pri tem seveda porajajo vedno nove dileme in odprta vprašanja, ki jih zakon ne rešuje jasno (B66). Menim, da bomo zelo »plavalni« in da bo potrebno veliko časa, da bomo stvari osvojili (B67). Bojim se tudi, da ne bodo stvari veliko boljše (B68), nekatere ja, druge pa tudi ne. Največji problem pa bo, ker bomo centri imeli še vedno enako dela oziroma še več (B69), žal pa novih zaposlitev ne dobimo.

## INTERVJU C

### 1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?

Največ policija (C1) in žrtve nasilja same (C2).

### 2. Katere so prve informacije s katerimi seznanite žrtev in povzročitelja nasilja?

Kaj je nasilje (C3), brezplačna pravna pomoč (C4), individualni varnostni načrt (C5), predstavitev možnosti pomoči (C6), prepoved približevanja (C7),... Vedno jim damo tudi različne letake iz katerih dobijo še podrobnejše informacije (C8). Vsaki žrtvi predstavimo drugačne informacije (predvsem glede namestitve), saj je pomembno, da upoštevamo njene želje.

### 3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)

Opravimo svetovalni pogovor (C9), varnostni načrt (C10), načrt pomoči (C11), skličemo multidisciplinarni tim (C12), načrt po potrebi dopolnujemo, predstavimo kaj je nasilje, krog nasilja (C13), pomoč pri namestitvi v krizni center oz varno hišo (C14) ter nato sodelovanje s temi institucijami oz. društvi (C15). V skladu z načrtom pomoči pomagamo pri različnih stvareh.

### 4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?

S povzročiteljem se ravno tako opravi svetovalni pogovor (C16), predstavi oblike pomoči (C17), seznanimo nasilje kaznivo dejanje (C18), posledice nasilnega vedenja (C19), prepoved približevanja (C20)...

Večinoma pogovore od kar imamo regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja opravi le ta (C21), včasih pa tudi ista strokovna delavka (C22). Pred reorganizacijo smo imeli koordinatorko za preprečevanje nasilja a je bila težje dosegljiva (C23), saj je pokrivala širše območje. Ko so bili zahtevnejši primeri sva (če se je le dalo) primer prevzeli dve strokovni delavki (C24). Ena je opravila pogovore s povzročiteljem nasilja, druga z žrtvijo. V primeru, da je bila strokovna delavka na terenu sem morala sama opraviti pogovor tako z povzročiteljem nasilja kot tudi z žrtvijo (C25). Enote Centra za socialno delo Primorsko – Notranjska so manjše, zato mora v primeru odsotnosti enega izmed delavcev drugi prevzeti celotno obravnavo (C26).

Lažje je, če eden delavec pogovor opravi z žrtvijo in drugi s povzročiteljem (C27), saj več glav več ve.

### 5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanje celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?

Multidisciplinarni tim se skliče v kolikor s tem soglašajo žrtve nasilja (C28). V primerih, ko je ogrožen otrok in ga noben od staršev ne mora zaščititi, se skliče multidisciplinarni tim v otrokovem imenu (C29).

### 6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?

Včasih so stvari kompleksne ter je potrebo sodelovanje več institucij pri sami izdelavi ocene ogroženosti (C30) ter pri izvedbi načrta pomoči (C31).

### 7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od drugih institucij? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?

Od policije dobimo opis dogodka v katerem so posredovali (C32) ter zgodovino posredovanja v družini (C33). Če družine ne poznamo več izvemo iz pogovora z žrtvijo (C34) in povzročiteljem (C35). Lahko pa prosimo tudi institucijo za dopolnitev njihovega obvestila.

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?**

Zunaj poslovnega časa je organizirana interventna služba (C36), ki je povezana s policijo. Le ta ukrene kar je nujno potrebno ter prvi delovni dan o tem obvesti pristojni CSD (C37).

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Sodelovanje je pomembno (C38), da žrtev dobi prave informacije (C39) ter pri pomoči žrtvi pri njenem načrtu pomoči (C40).

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju z drugimi institucijami? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Ovira je, da se psihiatri, psihoterapevti (C41) in pediatri zaposleni v ZD na vabila ne odzivajo (C42), z ostalimi deležniki nimamo težav (C43). Od zdravstvenih institucij navadno dobimo najmanj informacij (C44).

V kolikor so zaznane težave pri sodelovanju, se jih izpostavi in obravnava na aktivih (C45).

Ugotavljamo, da zdravstvo (C46) in šolstvo ne prepoznavata znake nasilja v družini (C47). Po podatkih naj bi bil vsak 5 otrok spolno zlorabljen, hkrati pa z zdravstva skorajda ni poročil o zaznavi nasilja (C48), prav tako iz šol (C49). Zaznavanje nasilja je v teh institucijah še vedno tabu tema (C50).

Predlagam, da bi v nadaljnje organizirali nekaj izobraževanj za šole na temo nasilja v družini (C51) in pa tudi družinskega zakonika (C52).

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Glede nasilja sodelujemo enote tako, da se srečujemo na skupnem aktivu (C53). Izobražujemo se enkrat letno (če) (C54). Razlog, da se izobraževanj ne udeležimo večkrat so predvsem finance (C55). Izobraževanja so si med seboj zelo podobna (C56). Vsa so bolj splošna, začetniška (C57). Bolje bi bilo, če bi bila bolj specializirana (C58) (npr. kaj se dogaja z žensko, žrtvijo nasilja, kako pristopiti do nje itd.), bolj poglobljena. Želela bi se tudi, da bi za zaposlene organizirali strokovne ekskurzije v tujino (C59) ali h nam, v Slovenijo, povabili strokovnjake (C60), ki so zaposleni na tem področju. Dobro bi bilo poznati programe po katerih delujejo v tujini (C61). Izobraževanja pri nas so predvsem lokalna (C62).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Menite, da boste glede na prejete informacije na izobraževanjih znali postopati po novem zakoniku?**

Družinski zakonik poznamo (C63), izobraževanja bodo šele izvedena (C64), veliko je še nejasnosti kako bo deloval v praksi (C65).

## INTERVJU D

**1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?**

Prva informacija o nasilju pride iz različnih naslovov, najpogosteje s strani policije (D1), šole (D2) in ostalih institucij; znotraj centra (D3) ali neposredno od strank (D4) ali sorodnikov. Zelo veliko informacij prihaja tudi od anonimnih prijaviteljev (D5).

## **2. Katere so prve informacije s katerimi seznaniš žrtev in povzročitelja nasilja?**

Žrtvi predstavimo sistem pomoči (D6) oz. naloge centra pri obravnavi nasilja v družini, predstavimo ji tudi vse oblike pomoči in storitev znotraj centra in s strani drugih institucij (D7). Seznanimo jo tudi o mejah zaupnosti (D8), katere informacije smo dolžni posredovati drugim institucijam (D9) po uradni dolžnosti in podobno.

Po pridobitvi osnovnih informacij o družinski situaciji, ji predstavimo naše videnje situacije (D10), kako ocenjujemo njeno ogroženost (D11) ter kaj ji glede na to v prvi fazi svetujemo kot nujne ukrepe s katerimi si bo povečala svojo varnost oz. varnost otrok. Skupaj z njo izdelamo individualni varnostni načrt.

## **3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)**

Center za socialno delo ima nalogo z ukrepi in storitvami zaščititi žrtev (D12) oz. delovati v smeri preprečevanja nasilja. V okviru socialno varstvenih storitev centra (PSP, Osebna pomoč) se obravnava tudi povzročitelje nasilja v družini, z namenom posredne zaščite žrtev (D13). Center za socialno delo ima tudi povezovalno vlogo (D14), po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini ima nalogo organizirati celostno pomoč družini (D15), na način koordinacije dela z vsemi vpletenimi institucijami (D16) (policija, šole, zdravstvo, nevladne organizacije in podobno).

## **4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja? Ali žrtev in povzročitelja nasilja obravnava isti strokovni delavec?**

Žrtev in povzročitelja naj ne bi obravnaval isti strokovni delavec (D17), običajno s storilci dela Koordinator za preprečevanje nasilja (D18). Strategija dela s povzročitelji temelji na soočanju z nesprejemljivostjo nasilja v družini (D19), soočanju z njegovo odgovornostjo (D20) pri tem, seznanitev z ničelno toleranco glede obravnave nasilja pred institucijami (D21), iskanje elementov notranje motivacije za spremembo vedenj (D22) in napotitev v ustrezne institucije (D23), ki nudijo pomoč povzročiteljem (psihiatrične ustanove, različni terapevtski programi in podobno).

## **5. V katerih primerih skličete multidisciplinarni tim, katerega namen je zagotavljanje celovite pomoči in zaščite posamezni žrtvi?**

Multidisciplinarni tim se skliče za potrebe zbiranja in izmenjave informacij (D24) (v začetni fazi obravnave) ali za potrebe oblikovanja dogovora o zagotovitvi celostne pomoči žrtvi oz. družini (D25). Po potrebi se v okviru multidisciplinarnega tima izdela tudi ocena ogroženosti žrtve in opredeli načrt pomoči družini. V nadaljnjih sejah, tim spremlja izvajanje ukrepov in pomoči, ki so bili sprejeti s strani tima in se jih tudi po potrebi dopolni.

## **6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?**

V sistem zaščite žrtve je vpletenih veliko različnih institucij in učinkovita pomoč v tem smislu je mogoča samo z dobro koordinacijo dela (D26) in sodelovanjem vseh vpletenih institucij (D27). Na ta način se zagotovi celostna obravnava žrtve in bolj učinkovita pomoč družine. Pomembno je tudi, da institucije pravilno razumemo vlogo in delo drugih institucij (D28).

## **7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od drugih institucij? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?**

V večini primerov pridobimo dokaj izčrpne informacije (D29) s strani drugih institucij, predvsem pa je dragoceno videnje družinske situacije (D30) s strani drugih institucij (npr. funkcioniranje otroka v šolskem okolju). V primeru

da so informacije pomanjkljive ali skope (takih primerov je sicer zelo malo, skušamo pridobiti informacije na drug način (telefonski klic) (D31), v izogib posledicam, ko na žalost ne bi mogli zagotoviti dovolj kakovostno pomoč družini.

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?**

Izven poslovnega časa centrov je pri vseh centrih za socialno delo zagotovljeno delovanje Interventne službe (D32), kjer se izvajanju tudi nujne oblike pomoči in ukrepi za zagotovitev zaščite žrtev nasilja. Sodelovanje z institucijami je v tem času omejeno na pristojnosti in dostopnosti institucij, vendar se kljub tem skuša zagotoviti čim bolj kakovostna pomoč družini.

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Hitro ukrepanje in povezovanje med institucijami je odločilnega pomena (D33) pri obravnavi družinskega nasilja

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju z drugimi institucijami? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Običajno gre večinoma za nepopolno razumevanje pristojnosti (D34) in nalog posameznih institucij (D35) ali slabe osebne izkušnje s posameznimi institucijami (D36), vendar so to zelo redki primeri. Ocenjujem, da sodelovanje poteka zelo dobro (D37), najbolje pa poteka z institucijami s katerimi največ sodelujemo (policija, šole) (D38).

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Izobraževanja se povprečno udeležim dva do tri krat letno (D39), gre za izobraževanja v smislu spoznavanja nove ali spremenjene zakonodaje (D40), uporabnih metod dela (D41), uporabnih novih znanj in veščin (D42), izmenjava izkušenj in dobrih praks (D43), povezovanja strokovnih delavcev (D44) in podobno. Izobraževanja so osnova dobrega in kakovostnega dela (D45) in so zelo dragocena (D46).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15. 4. 2019? Menite, da boste glede na prejete informacije na izobraževanjih znali postopati po novem zakoniku?**

Z določili novega Družinskega zakonika smo seveda seznanjeni (D47) in seveda bomo tudi znali postopati (D48) po njem, saj gre za enega najpomembnejših zakonov pri našem delu.

## INTERVJU E

**1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?**

V večini primerov nas o nasilju v družini obvesti Center za socialno delo (E1)

**2. Katere so prve informacije s katerimi seznaniate žrtev in povzročitelja nasilja?**

Žrtev nasilja v družini najprej zaščitimo (E2). Poskrbimo, da povzročitelj nasilja ne pride v stik z žrtvijo (E3). Posvetujemo se s strokovnimi delavkami Centra za socialno delo Primorsko-Notranjska, enota Ilirska Bistrica, izmenjamo si informacije in načrtujemo korake pomoči (E4). Otroku prisluhnemo (E5), ga poskušamo razbremeniti občutkov krivde (E6), se z njim pogovorimo (E7), mu nudimo oporo (E8), mu poskušamo pojasniti situacijo (E9) in ga na primeren način seznamimo s postopki in oblikami pomoči (E10).

Povzročitelju nasilja sporočimo, da je šola v primeru nasilja dolžna zaščititi žrtev in prijaviti nasilje Centru za socialno delo oz. policiji (E11). Povzročitelju nasilja svetujemo, da se za vse dodatne informacije in pomoč oglasi na Centru za socialno delo (E12).

**3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)**  
Šola (svetovalna delavka) v primeru nasilja v družini sporočim Centru za socialno delo Primorsko-Notranjska, enota Ilirska Bistrica (najprej po telefonu, nato še pisno) (E13). Skupaj se dogovorimo na kakšen način zaščititi žrtev nasilja (E14). Otroka ne oddamo roditelju, če je nasilen ali v vinjenem stanju (E15), roditelju ne dovolimo stika z otrokom (v kolikor ima prepoved približevanja (E16) in nas o tem obvesti Policija ali CSD), otroka in skrbnika, ki sta ogrožena, umaknemo na varno (E17), do prihoda centra za socialno delo, ki koordinira odhod v varno hišo, otroku omogočamo svetovanje (E18), mu nudimo potrebno podporo in pomoč (E19).

Svetovalna delavka koordinira pretok informacij med otrokovim razrednikom in centrom za socialno delo (E20). Seznanjam razrednika (E21) in po potrebi učiteljski zbor glede dogovorov, sprejetih na multidisciplinarnem timu (E22) in posredujem informacije, ki so pomembne za zagotavljanje varnosti otroka.

**4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja?**  
S povzročiteljem nasilja postopamo v skladu z dogovori, sprejetimi na multidisciplinarnem timu oz. navodili in priporočili policije in CSD (E23).

Usmerimo ga k strokovnim službam CSD, kjer lahko dobi pomoč (E24). Vzpodbujamo ga, da še naprej sodeluje s šolo (E25), spremlja otrokov napredek, se udeležuje govorilnih ur, roditeljskih sestankov.

**5. Imate možnost sklic multidisciplinarnega tima in kakšen je njegov namen?**  
Svetovalna delavka v primeru suma nasilja v družini skliče interni šolski tim, v katerem sodeluje razrednik, svetovalna delavka, drugi učitelji, ki otroka poučujejo oz. učitelji, ki so opazili nasilje ali se jim je otrok zaupal ter ravnateljica (E26) (po potrebi).

Multidisciplinarni tim šola do sedaj še ni sklicala (E27). V primeru, ko smo opazili, da je roditelj zanemarjal otroka, bil pod vplivom alkohola, je šola sporočila centru za socialno delo, ki je nato sklical multidisciplinarni tim. Šola torej ni bila sklicatelj, je pa že bila pobudnik (E28).

**6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?**  
Šola se vedno udeleži multidisciplinarnih timov, ki jih skliče center za socialno delo (E29). Navadno se ga udeležim svetovalna delavka in otrokov razrednik (E30).

Sodelovanje se mi zdi zelo pomembno zaradi izmenjave informacij med šolo, vrtcem, zdravstvenim domom, centrom za socialno delo, policijo (E31) ... Vsak deležnik lahko predstavi svoja opažanja o otroku in posebnosti njegove družine (E32). Skupaj lahko učinkoviteje načrtujemo pomoč otroku (E33).

**7. Kako izčrpne so prve informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od centra za socialno delo? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?**  
Prve informacije o nasilju v družini navadno niso izčrpne (E34). Kadar sumimo, da je v družini prisotno nasilje se pogovorimo z otrokom, se posvetujemo s centrom za socialno delo ter poskušamo pridobiti več informacij (E35). Najbolj izčrpne informacije pridobimo na multidisciplinarnem timu (E36).

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?**  
V nujnih primerih pokličejo policijo (E37). Predvidevam, da sodelujejo tudi z dežurno službo centra za socialno delo (E38).

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Hitro ukrepanje je potrebno, kadar menimo, da je otrok ogrožen (E39) (fizično, spolno, psihično nasilje). Takih primerov na šoli ni bilo veliko.

Večkrat opazimo primere zanemarjanja otroka, neprimerna starševska skrb (neustrezna higiena, opuščanje skrbi za šolsko delo, pretirano neupravičeno izostajanje od pouka, neprimerna skrb za otrokov razvoj ...

V primeru zanemarjanja delujemo postopno (E40). Najprej povabimo starše na pogovor (E41), jih seznamimo in naredimo načrt delovanja in pomoči (E42). V kolikor nismo uspešni se dogovorimo za timski sestanek (CSD, šola, starši) (E43) družini predstavimo možne oblike pomoči (E44) (vključitev v laično pomoč, Dnevni center Sonček, psihološka pomoč, šola zdravega odraščanja ...). Če se pogovori, svetovanja in oblike pomoči izkažejo za neučinkovite in se zanemarjanje nadaljuje prijavimo nasilje v družini (E45)

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju s centrom za socialno delo? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Menim, da je sodelovanje šole in centra za socialno delo zelo dobro (E46). Bistveno manj je sodelovanja z drugimi institucijami: zdravstveni dom, policija (E47).

Šola se velikokrat posvetuje s CSD v primerih suma nasilja v družini.

Kot pozitivno bi izpostavila sodelovanje vseh institucij v multidisciplinarnih timih (E48) in delovanje programov CSD, ki so v podporo otroku in družinam (E49) (laična pomoč, Dnevni center sonček, svetovalni razgovori z otroki in starši).

Smiselno se mi zdi, da se strokovne delavke CSD z otrokom, ki je žrtev nasilja pogovorijo v šoli (E50), saj je za njih to okolje prijetnejše, bolj poznano in se počutijo varnejše.

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Izobraževanj na temo nasilja v družini smo se aktivno udeleževali v času sprejema nove zakonodaje s tega področja (Zakon o preprečevanju nasilja v družini, Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode), predvsem v letu 2009, 2010 (E51). Udeležila sem se izobraževanja o obravnavi nasilja v družini ki ga je takrat organiziralo Ministrstvo za izobraževanje (E52). V sklopu tega je nastal priročnik za zaposlene v vzgojno-izobraževalnih zavodih (E53) (Ingrid Klemenčič, Katja Filipčič).

Takrat smo tej tematiki posvetili občinski aktiv šolskih svetovalnih delavk ter pedagoško konferenco (E54). Mag Dragica Fojan, regijska koordinatorka za preprečevanje nasilja v družini, je vsem strokovnim delavcem predstavila omenjeno področje. Udeležila sem se posveta o nasilju v družini, ki ga je organiziral Center za socialno delo Primorsko-Notranjska, enota Ilirska Bistrica (E55). Kasneje sem se udeleževala nekaj izobraževanj o nasilju v šoli in medvrstniškem nasilju v organizaciji Šole za ravnatelje (E56).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? V primeru da niste, menite, da bi vam koristilo izobraževanje na to temo in zakaj?**

Z določili novega družinskega zakonika sem delno seznanjena (E57) ostali strokovni delavci pa verjetno še nekoliko manj (E58).

Informacije sem pridobila na spletu (E59), bi bilo pa vsekakor koristno izobraževanje na to tematiko (E60). Smiselno bi jo bilo umestiti na srečanje občinskega aktiva šolskih svetovalnih delavk (E61)

## INTERVJU F

### 1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?

- Interventna služba CSD (F1),
- strok. delavke CSD ob dogovarjanju za namestitev v KCM (F2) oz. nameščanju otrok,
- policija (F3),
- šole (F4) idr.

### 2. Katere so prve informacije, s katerimi seznanite žrtev in povzročitelja nasilja?

Žrtev (ml. oseba): dogovor o sodelovanju (F5), potek bivanja (F6) in pravila v KCM (F7), možne oblike pomoči (F8), možnosti stika s starši ali pomembnimi drugimi (F9).

Povzročitelj (ml. oseba): dogovor o sodelovanju, potek bivanja in pravila v KCM, možne oblike pomoči, možnosti stika s starši ali pomembnimi drugimi.

### 3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (vaša vloga)

Mladoletnim žrtvam (izjemoma tudi do 21. leta starosti) nudimo varno nastanitev s takojšnjo ustrezno strokovno pomočjo (F10), informacije (F11), svetovanje in osebno pomoč (F12), pogovor o stiskah (F13), skupno iskanje možnosti za razrešitev dane situacije (F14), priprava za vrnitev v družino ali urejanje bivanja drugod (F15), v sodelovanju z matičnim CSD.

Udeležujemo se MDT-jev ter drugih posvetovalnih timov (F16) ter smo del načrta pomoči žrtvam (F17).

### 4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja?

KCM je praviloma namenjen žrtvam nasilja (F18). V primeru mladoletnih povzročiteljev nasilja je strategija dela enaka ali podobna delu z mladoletnimi žrtvami nasilja (F19). Razišče se za mladostnika ustrezna obravnava izven KCM (F20), zagotovitev ustrezne podpore in pomoči (F21).

### 5. Imate možnost sklica multidisciplinarnega tima in kakšen je njegov namen?

KCM lahko poda predlog za sklic MDT-ja (F22), z namenom izmenjave informacij med službami (F23), ki mladostnika oz. družino obravnavajo, ter z namenom oblikovanja načrta pomoči (F24) – vključenost vseh za otroka pomembnih strokovnih služb in drugih.

### 6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?

Seveda. KCM razpolaga s pomembnimi informacijami, ki jih otroci in mladostniki tekom namestitve zaupajo (F25). Vsaka služba, ki otroka oz. družino obravnava lahko pomembno pripomore k oblikovanju ustreznega načrta pomoči družini (F26) ter se vanj tudi aktivno vključuje (F27).

### 7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od centra za socialno delo? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?

Večinoma poteka redno medsebojno informiranje (F28) – preko telefona, e-pošte. V primeru skopih informacij zanje zaprosimo (F29) oz. opozorimo.

### 8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je center za socialno delo zaprt?

Takrat poteka sodelovanje z interventno službo (F30), policijo (F31), zdravstvom (F32) – s službami, ki v pop. času in dnevi, ko je CSD zaprt, delujejo. CSD v tem času obveščamo preko e-pošte (F33).

### 9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?

Ključni (F34). Redno sodelovanje in medsebojno obveščanje je za zagotavljanje varnosti (F35) ter ustrezne obravnave (F36) oz., potrebne oblike pomoči in podpore (F37) nujno potrebno.

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju s centrom za socialno delo? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja v primeru nasilja v družini?**

Občasno pomanjkljivo informiranje (F38), prenizek delež vključitve v načrtovanje dela z družino (F39), različna mnenja glede potreb oz. koristi otroka/mladostnika (F40), prepočasno odzivanje (F41) ali realiziranje ciljev (F42). Predlogi: več medsebojnega obveščanja (F43), večji delež vključitve/upoštevanja pri načrtovanju dela z družino oz. iskanju ustreznih rešitev (F44).

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Povprečno 2x letno (F45), tema po lastni izbiri strok. del. Pomaga v smislu iskanja novih metod dela z mladoletnimi (F46), načini ukrepanja ob posamezni krizni situaciji (F47), povezovanje z drugimi, za obravnavo otrok pomembnimi službami (F48).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki bo stopil v veljavo 15.4.2019? Menite, da boste glede na prejete informacije na izobraževanjih znali postopati po novem zakoniku?**

Z novimi določili smo seznanjeni (na podlagi prebiranja novega zakona) (F49). Menimo, da bo za ustrezno postopanje vseh vključenih strokovnih služb potrebnega še veliko časa (F50). Izobraževanja glede družinskega zakonika so bila težje dostopna (F51), pomanjkljiva (F52), (glede na rok vstopa v veljavo zakona) pri zaščiti žrtve.

## INTERVJU G

**1. Od koga/katere institucije dobite prvo informacijo o nasilju v družini?**

Prijavo nasilja v družini policija prejema tako od oškodovancev (G1) oz. žrtev nasilja kot tudi od pristojnih centrov za socialno delo (G2). Prijave podajajo tudi šole, ko zaznajo, da so žrtve otroci (G3) (njihovi učenci). Nema lokrat prejme policija informacijo tudi iz zdravstvenih zavodov (G4), ko se žrtve, zaradi poškodb, zgledajo pri njih in potrebujejo prvo pomoč. Skratka, različni državni organi obveščajo o zaznanem nasilju, velikokrat pa tudi NVO (G5) (DNK, Beli obroč ...)

**2. Katere so prve informacije s katerimi seznani žrtve in povzročitelja nasilja?**

Žrtve policija seznanj z vsebino vprašanj, ki ji bodo postavljena (G6) (gre za vprašanja, ki se nanašajo na čustvene vezi med storilcem/žrtvijo, gre tudi za intimna vprašanja in razloge za taka vprašanja). Žrtev se seznani s potekom preiskave (G7), vključenost in vloga CSD (G8) (Varna hiša, Krizni center,...), ukrep prepovedi približevanja (G9) in vloga policije (G10), pričanje na obravnavi (G11), zbiranje obvestil od prijateljev (G12), bližnjih (G13) (prič). Povzročitelj nasilja je seznanjen z vlogo DNK (G14) (in CSD-ja) (G15) in morebitna vključenost v navedeno društvo (G16), sicer se zoper povzročitelja v začetku postopka izreče prepoved približevanja (G17) (če so izpolnjeni pogoji po ZNPPolu (G18), zaslišanje po ZKP-ju (G19), in podaja KO na ODT (G20). Povzročitelj nasilja si po navadi vzame zagovornika ki ga zastopa tako, da policija ob nujnih ukrepih v začetku postopka (ukrep PP), vključenost v DNK in zaslišanje) drugih informacij s povzročiteljem nasilja do zaslišanja nima (G21).

**3. Kakšno je vključevanje vaše institucije pri zaščiti žrtve, ki je doživela nasilje v družini? (Vaša vloga)**

Policija zbere prva obvestila, sprejme kazensko ovadbo od žrtve ali druge pristojne (G22) osebe (glej odgovor 1); če so podani pogoji se izreče ukrep prepovedi približevanja (G23), obvesti se DT (G24) in preiskovalni sodnik (G25) (preiskovalna dejanja – ogled, zaseg predmetov, strokovni pregled, fotografiranje poškodb (G26), če je potrebno se nudi zdravniška pomoč (G27) in pridobi zdravniško spričevalo oz. obvestilo, obvešča se CSD (G28), zberejo se vsa obvestila, ki so priloga kazenske ovadbe (G29).

#### **4. Kakšna je strategija dela s povzročiteljem nasilja?**

Osumljenec je zaslišan po ZKP-ju (G30), ko so zbrana vsa obvestila, pridobljena listinska dokumentacija. Če je oseba pridržana po ZKP-ju (pogoji za odvzem prostosti), policija strmi k privedbi na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku (G31), vendar se ODT za to le redko odloča. Po podaji KO na ODT, policija dopolnjuje KO z novimi ugotovljenimi okoliščinami (G32).

#### **5. Imate možnost sklica multidisciplinarnega tima in kakšen je njegov namen?**

Policija predlaga CSD-ju sklic MDT (G33), katerega nato skliče strokovni delavec CSD-ja, ki vodi zadevo v okviru njihovih pooblastil.

Namen MDT-ja je izmenjava informacij, ki jih posedujejo posamezne službe, za zaščito in pomoč žrtvi (G34), usklajevanje aktivnosti (G35) in seznanitev žrtve z vsemi oblikami pomoči (G36), ki jih nudijo organi in spremljanje njihovega izvajanja z namenom izvajanja pomoči.

#### **6. Ali se vam zdi sodelovanje na multidisciplinarnih timih pomembno in zakaj?**

Sodelovanje je pomembno zaradi odgovora pod št. 5.

#### **7. Kako izčrpne so informacije o nasilju v družini, ki jih dobite od centra za socialno delo? Kaj storite v primeru, ko so informacije skope?**

Poročila oz. ugotovitve institucij so po navadi dobra, vsebujejo vse potrebno za izvedbo predkazenskega postopka (G37). V primeru, da so informacije skope, se zaprosi za dodatna obvestila oz. ugotovitve do katerih so prišle druge institucije pri obravnavi primer (G38) (šola, vrtci, zdravstvene ustanove ...).

**8. Kako poteka sodelovanje med institucijami v popoldanskem času ter med vikendi in prazniki, ko je CSD zaprt?**

Sodelovanje med institucijami v času vikendov in prazniki poteka v okviru služb, ki so takrat v službi oz. dosegljivi na telefon (G39). CSD ima v tem času interventno dežurno strokovno delavko (G40), ki se večinoma vključi v obravnavo primera (ki v nadaljevanju ureja morebitno nastanitev v Varni hiši, Kriznem centru ...), sicer pa se z drugimi službami vzpostavi kontakt prvi delovni dan po zaznavi nasilja.

**9. Kakšen pomen predpisujete hitremu ukrepanju in povezovanju med institucijami pri obravnavi nasilja?**

Hitro ukrepanje je pomembno za izvedbo samega postopka (G41), predvsem pa za zaščito žrtve (govorimo tudi o žrtvah otrocih). Pomembno je tudi zaradi pridobitve dokazov (G42) (gledano s strani policije) in hitrega ukrepanja ostalih institucij, ki so vključene v obravnavo (G43) (CSD, zdravstvo, šolstvo, NVO ...) in izmenjavo pomembnih informacij (G44), ki bi bile ključne za uspešno zaključek primera.

**10. Na kakšne ovire naletite pri sodelovanju s centrom za socialno delo? Kje/komu izpostavite morebitne težave na katere naletite pri sodelovanju? Kakšni so vaši predlogi za izboljšanje sodelovanja?**

Načeloma je sodelovanje z vsemi državnimi institucijami in tudi nevladnimi organizacijami zgledno in v korist žrtve (G45). Večjih težav ne zaznavamo (G46). V kolikor so zaznane težave, ki so manjše narave, se jih obravnavajo na strokovnih posvetih med institucijami (G47). Za izboljšanje sodelovanja predlagam več kadrovskih resursov (G48), saj gre za področje dela, ki potrebuje več ljudi (G49) in hitro interveniranje.

**11. Kolikokrat letno se udeležite izobraževanj na temo nasilja v družini? Kakšna izobraževanja so to in koliko vam to pomaga pri delu?**

Izobraževanja so redna (večkrat na leto) (G50). Organizirajo in izvedejo jih tako vladne kot nevladne organizacije (G51), ki se ukvarjajo s to problematiko in so vabljeni vsi strokovnjaki, kjer imajo možnost aktivnega sodelovanja (G52) (npr. okrogle mize (G53), predstavitev posameznega primera (G54) ...). Pomembno je tudi samoizobraževanje (G55), saj se tematika sproti spreminja in s tem tudi praksa (G56). Potrebno je slediti in sprejeti spremembe. Izobraževanja so splošna (G57) in strokovno zastavljena (G58), odgovore pa se dobi skozi formalne in neformalne pogovore med strokovnjaki (G59).

**12. Ste v vaši instituciji seznanjeni z določili novega družinskega zakonika, ki je stopil v veljavo 15.4.2019? Ste imeli na to temo tudi izobraževanja?**

V policiji smo deloma seznanjeni z novim družinskim zakonikom (G60); v bistvu smo seznanjeni z materijo, ki se nanaša na delo policije in posameznimi člani, ki sovpadajo v delo policije (G61). Na to temo je tudi sklican posvet med policijo in Centrom za socialno delo Južne Primorske, ki se bo predvidoma izvedel dne 13. 06. 2019 (G62), kjer se bo obravnavala navedena tema.

### 9.3 Priloga 3: Odprto kodiranje

A

| ŠTEVILKA IZJAVE | IZJAVA                                                                                                | POJEM                             | KATEGORIJA                        | TEMA                          |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------|
| A1              | Največkrat iz strani policije                                                                         | Policija                          | Institucije                       | Vir informacij                |
| A2              | Vzgojno-izobraževalne ustanove                                                                        | Vzgojno-izobraževalne ustanove    | Institucije                       | Vir informacij                |
| A3              | Anonimne prijave                                                                                      | Anonimne prijave                  | Drugi                             | Vir informacij                |
| A4              | Redkeje prijave prejmemo iz strani zdravstvenih institucij                                            | Zdravstvene institucije – redkeje | Institucije                       | Vir informacij                |
| A5              | Uvodoma izdela varnostni načrt                                                                        | Individualni varnostni načrt      | Pomoč žrtvi                       | Naloga institucije            |
| A6              | Podaljšanje ukrepa prepovedi približevanja na pobudo žrtve                                            | Prepoved približevanja            | Informiranje                      | Naloga institucije            |
| A7              | Umik v varno okolje v kolikor ukrepa policija ne izreče                                               | Umik žrtve na varno               | Informiranje                      | Naloga institucije            |
| A8              | Možnost prepustitve stanovanja žrtvi                                                                  | Prepustitev stanovanja žrtvi      | Informiranje                      | Naloga institucije            |
| A9              | Pomoč pri prevzemu osebnih stvari                                                                     | Prevzem osebnih stvari            | Informiranje                      | Naloga institucije            |
| A10             | Postopek razveze oz. Ureditve razmerij med izven zakonskima partnerjema ter njunimi otroci na sodišču | Urejanje družinskih razmerij      | Pomoč žrtvi                       | Naloga institucije            |
| A11             | Stikov z mld. otroci                                                                                  |                                   | Stiki z mld. otroci               | Delo s povzročiteljem nasilja |
| A12             | Organiziranja stikov v prisotnosti strok. delavke                                                     | Pod nadzorom                      | Stiki z mld. otroci               | Delo s povzročiteljem nasilja |
| A13             | Seznanjena z oblikami psihosocialne pomoči                                                            | Oblike pomoči                     | Informiranje                      | Delo s povzročiteljem nasilja |
| A14             | Ki jo ponujajo nevladne organizacije                                                                  | Nevladne organizacije             | Izvajalci psihosocialne pomoči    | Delo s povzročiteljem nasilja |
| A15             | V skladu z določbami ZPND                                                                             |                                   | V skladu z določili ZPND          | Naloge institucije            |
| A16             | Koordiniranja med obstoječimi oblikami pomoči                                                         |                                   | Koordiniranje med oblikami pomoči | Naloge institucije            |
| A17             | Nudenje psihosocialne pomoči žrtvi                                                                    | Psihosocialna pomoč               | Pomoč žrtvi                       | Naloge institucije            |
| A18             | Pomoči pri urejanju družinskih razmerij                                                               | Urejanje družinskih razmerij      | Pomoč žrtvi                       | Naloge institucije            |
| A19             | Psihosocialne pomoči                                                                                  | Oblike pomoči                     | Informiranje                      | Delo s povzročiteljem nasilja |

|     |                                                                                                                  |                                                       |                                 |                                          |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------|
| A20 | Nasilje nesprejemljivo                                                                                           | Ničelna toleranca                                     | Vodili strokovnega delavca      | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| A21 | Odgovornosti za vztrajanje v odnosih                                                                             |                                                       | Učenje prevzemanja odgovornosti | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| A22 | V večini primerov ni ovira                                                                                       |                                                       | Ni ovira                        | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A23 | Ohranja spoštljivo držo do obeh                                                                                  | Spoštljiva drža do vseh udeležениh                    | Vodilo dela za strok. delavca   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A24 | Stoji za stališčem, da je nasilje nesprejemljivo                                                                 | Ničelna toleranca                                     | Vodilo dela za strok. delavca   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A25 | Ne postavlja se na stran nikogar                                                                                 | Nevtralnost                                           | Vodilo dela za strok. delavca   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A26 | Ne verjame oz. Ne zanika zgodbama                                                                                | Nevtralnost                                           | Vodilo dela za strok. delavca   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A27 | Nudi pomoč obema v razreševanju odnosov, ki so se zapletli                                                       | Enakovredno obravnavanje vseh udeležениh              | Vodilo dela za strok. delavca   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| A28 | MDT se skliče v večini primerov                                                                                  | V večini primerov                                     | Sklic multidisciplinarnega tima | Multidisciplinarni tim                   |
| A29 | MDT v pomoč pri načrtovanju pomoči                                                                               | Varnostni načrt                                       | Namen MDT                       | Multidisciplinarni tim                   |
| A30 | Zelo pomembno zaradi iskanja rešitev v primerih                                                                  | Iskanje rešitev                                       | Namen MDT                       | Multidisciplinarni tim                   |
| A31 | Več institucij skupaj lahko nudi celovito pomoč                                                                  | Celostna obravnava žrtve                              | Namen MDT                       | Multidisciplinarni tim                   |
| A32 | Ponavljajočega nasilja                                                                                           | Ponavljajoče nasilje                                  | Pomembnost sodelovanja na MDT   | Multidisciplinarni tim                   |
| A33 | Ko je velika verjetnost, da se bo nasilje ponavljalo                                                             | Ponavljajoče se nasilje                               | Pomembnost sodelovanja na MDT   | Multidisciplinarni tim                   |
| A34 | Predstavniki policije seznanijo domnevno žrtev z možnostjo ukrepa prepovedi približevanja oz.podaljšanja le tega | Seznanitev z možnostjo ukrepa prepovedi približevanja | Pomoč žrtvi                     | Multidisciplinarni tim                   |
| A35 | Ko se domnevna žrtev nasilja v družini težko odloči za prijavo le tega, jo MDT pogosto spodbudi k temu           | Spodbuda za prijavo nasilja                           | Pomoč žrtvi                     | Multidisciplinarni tim                   |
| A36 | Informacije so skope                                                                                             | Skope                                                 | Obseg informacij                | Informacije o nasilju v družini          |
| A37 | Izčrpne so iz strani policije                                                                                    | Izčrpne – policija                                    | Obseg informacij                | Informacije o nasilju v družini          |
| A38 | Kot pa iz zdravstvenih                                                                                           | Zdravstvene ustanove – manj izčrpne                   | Obseg informacij                | Informacije o nasilju v družini          |
| A39 | Vzgojno-izobraževalnih ustanov                                                                                   | Vzgojno-izobraževalne ustanove – manj izčrpne         | Obseg informacij                | Informacije o nasilju v družini          |

|            |                                                                                                                       |                                            |                                             |                                 |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>A40</b> | Sodelovanje s telefonskim kontaktom                                                                                   | Preko telefona                             | Pridobivanje informacij                     | Informacije o nasilju v družini |
| <b>A41</b> | Sodelovanjem na MDT                                                                                                   | Na MDT                                     | Pridobivanje informacij                     | Informacije o nasilju v družini |
| <b>A42</b> | Pisnim zaprosilo                                                                                                      | Pisno zaprosilo                            | Pridobivanje informacij                     | Informacije o nasilju v družini |
| <b>A43</b> | Interventne službe                                                                                                    | Interventna služba                         | Sodelovanje institucij v popoldanskem času  | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A44</b> | Sodelovanje najtesnejše s policijo                                                                                    | Policija – najtesnejše                     | Sodelovanje institucij v popoldanskem času  | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A45</b> | Pobudnik za vključitev interventne službe                                                                             | Policija                                   | Pobudnik za vključitev interventne službe   | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A46</b> | Družinski zakonik predvideva takojšnje sodelovanje s sodišči, s čimer v praksi še nimamo izkušenj                     | S sodišči – ni izkušenj v praksi           | Sodelovanje institucij v popoldanskem času  | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A47</b> | Preprečitve nadaljnjega nasilja                                                                                       | Preprečevanje nasilja                      | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A48</b> | Pred tem se je pomoč nudila, vendar razpršeno in manj povezano                                                        | Manj povezano                              | Sodelovanje institucij pred sprejetjem ZPND | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A49</b> | Ni bilo določbe o obveznosti sodelovanja vseh vpletenih institucij                                                    | Neobvezno                                  | Sodelovanje institucij pred sprejetjem ZPND | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A50</b> | Vestno udeležujejo MDT                                                                                                | Vestno                                     | Sodelovanje institucij po sprejetju ZPND    | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A51</b> | V začetku problem                                                                                                     | Problematično                              | Sodelovanje institucij pred sprejetjem ZPND | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A52</b> | Težava je, ko CSD zaproša za poročila o obravnavi psihiatra ali psihoterapevte, ki so zavezani k poklicni molčečnosti | Neodzivnost psihiatrov ali psihoterapevtov | Ovire                                       | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>A53</b> | Poenotenja prakse                                                                                                     | Poenotenje prakse                          | Pomoč izobraževanj pri delu                 | Izobraževanja                   |
| <b>A54</b> | Nujna izobraževanja, kjer so prisotne vse vpletene institucije                                                        |                                            |                                             | Izobraževanja                   |
| <b>A55</b> | Enkrat letno                                                                                                          | Enkrat letno                               | Udeležba                                    | Izobraževanja                   |
| <b>A56</b> | Na aktivih                                                                                                            | Aktivi                                     | Možnost izobraževanja                       | Izobraževanja                   |
| <b>A57</b> | Novosti, ki bodo izboljšale prakso                                                                                    | Izboljšanje prakse                         | Prednosti sprejetja DZ                      | Izobraževanja                   |
| <b>A58</b> | Ovira je procesna zakonodaja, ki se s                                                                                 | Procesna zakonodaja                        | Slabosti sprejetja DZ                       | Izobraževanja                   |

|            |                                                             |                                 |                       |               |
|------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------|-----------------------|---------------|
|            | sprejetjem DZ ni spremenila                                 |                                 |                       |               |
| <b>A59</b> | Operativne naloge niso še razjasnjene                       | Nerazjasnjene operativne naloge | Slabosti sprejetja DZ | Izobraževanja |
| <b>A60</b> | Izvedbe nujnih ukrepov po DZ še ne predstavljamo prav dobro | Ne predstavljam dobro           |                       | Izobraževanja |

## B

| ŠTEVILKA IZJAVE | IZJAVA                                                            | POJEM                                               | KATEGORIJA                     | TEMA                          |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------|-------------------------------|
| <b>B1</b>       | Policije                                                          | Policija                                            | Institucije                    | Vir informacij                |
| <b>B2</b>       | Šole                                                              | Vzgojno-izobraževalne ustanove                      | Institucije                    | Vir informacij                |
| <b>B3</b>       | Vrta                                                              | Vzgojno-izobraževalne ustanove                      | Institucije                    | Vir informacij                |
| <b>B4</b>       | Žrtev sama                                                        | Žrtev nasilja                                       | Žrtev                          | Vir informacij                |
| <b>B5</b>       | Sorodnik                                                          | Sorodnik                                            | Drugi                          | Vir informacij                |
| <b>B6</b>       | Sosed                                                             | Sosed                                               | Drugi                          | Vir informacij                |
| <b>B7</b>       | Nasilje ni dopustno                                               | Ničelna toleranca                                   | Informiranje                   | Naloga institucije            |
| <b>B8</b>       | Ničelna toleranca                                                 | Ničelna toleranca                                   | Informiranje                   | Naloga institucije            |
| <b>B9</b>       | Ponudimo pomoč                                                    |                                                     | Pomoč žrtvi                    | Naloga institucije            |
| <b>B10</b>      | Žrtvam umik v krizni center                                       | Umik žrtve na varno                                 | Informiranje                   | Naloga institucije            |
| <b>B11</b>      | Varno hišo                                                        | Umik žrtve na varno                                 | Informiranje                   | Naloga institucije            |
| <b>B12</b>      | Naredimo z njimi individualni načrt pomoči                        | Načrt pomoči                                        | Pomoč žrtvi                    | Naloga institucije            |
| <b>B13</b>      | Nasilneža usmerimo v Društvo za nenasilno komunikacijo            | Društvo za nenasilno komunikacijo                   | Usmeritev na druge institucije | Delo s povzročiteljem nasilja |
| <b>B14</b>      | Obvladovanju nasilnega vedenja                                    | Obvladovanje nasilnega vedenja                      | Usmeritev na druge institucije | Delo s povzročiteljem nasilja |
| <b>B15</b>      | Seznanim o določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini      | Z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini | Informiranje                   | Naloga institucije            |
| <b>B16</b>      | Umiku iz nasilnega okolja                                         | Umik na varno                                       | Zaščita žrtve                  | Naloga institucije            |
| <b>B17</b>      | Organiziramo namestitev v krizni center                           | Krizni center                                       | Namestitev                     | Naloga institucije            |
| <b>B18</b>      | Varno hišo                                                        | Varna hiša                                          | Namestitev                     | Naloga institucije            |
| <b>B19</b>      | Usmerimo jo tudi na policijo                                      | Policija                                            | Usmeritev na druge institucije | Naloga institucije            |
| <b>B20</b>      | Podamo prijavo na policijo                                        | Policija                                            | Prijava nasilja                | Naloga institucije            |
| <b>B21</b>      | Naredimo načrt pomoči                                             | Načrt pomoči                                        | Pomoč žrtvi                    | Naloga institucije            |
| <b>B22</b>      | Multidisciplinarni tim                                            |                                                     | Sklic MDT                      | Naloga institucije            |
| <b>B23</b>      | Preveri stopnjo ogroženosti                                       | Ocena ogroženosti                                   | Namen MDT                      | Multidisciplinarni tim        |
| <b>B24</b>      | Vsaka institucija, ki je povezana z žrtvijo lahko poda svoj delež | Oblikovanje načrta pomoči žrtvi                     | Namen MDT                      | Multidisciplinarni tim        |

|            |                                                                                          |                                                     |                                            |                                          |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------|------------------------------------------|
| <b>B25</b> | Seznamimo z določili ZPND                                                                | Z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini | Informiranje                               | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>B26</b> | Sodelovati v smislu, da bi nekaj naredil na svojem vedenju                               | Sprememba vedenja                                   | Pomoč povzročitelju nasilja                | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>B27</b> | Vključil v trening socialnih veščin                                                      | Vključitev v trening socialnih veščin               | Pomoč povzročitelju nasilja                | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>B28</b> | Prepoznal, da njegovo vedenje ni dopustno                                                | Prepoznavanje nedopustnega vedenja                  | Pomoč povzročitelju nasilja                | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>B29</b> | Nasilje kaznivo                                                                          | Kaznivo dejanje                                     | Informiranje                               | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>B30</b> | Z žrtvijo lahko dela isti strokovni delavec                                              |                                                     | Isti strokovni delavec                     | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>B31</b> | Ali drugi                                                                                |                                                     | Različna strokovna delavca                 | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>B32</b> | Odkvisno od primera                                                                      |                                                     | Odkvisno od primera                        | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>B33</b> | Kadrovske zmožnosti                                                                      | Pomanjkanje kadra                                   | Vzrok                                      | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>B34</b> | Vedno, ko je žrtev pripravljena na sodelovanje                                           | Pripravljenost sodelovanja žrtve                    | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B35</b> | Obvestilo policije o zaznavi nasilja v družini                                           | Obvestilo policije                                  | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B36</b> | O izrečenem ukrepu                                                                       | Obvestilo o izrečenem ukrepu                        | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B37</b> | MDT skličemo tudi, če sami ocenimo skupaj z žrtvijo, da je to potrebno za njeno zaščito. | Visoka stopnja ogroženosti žrtve                    | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B38</b> | Zelo pomembno                                                                            | Zelo pomembno                                       | Ocena sodelovanja na MDT                   | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B39</b> | Žrtvi damo še večjo podporo                                                              | Nudjenje podpore                                    | Sodelovanja na MDT                         | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B40</b> | Prav odločila, da je poklicala policijo                                                  | Nudjenje podpore žrtvi                              | sodelovanja na mdt                         | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B41</b> | Nasilju povedala centru                                                                  | Nudjenje podpore žrtvi                              | Sodelovanja na mdt                         | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B42</b> | Institucija da svoj delež pri zaščiti žrtve                                              | Celostna obravnava                                  | Namen sodelovanja                          | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>B43</b> | Nekatere so zelo izčrpne in konkretne                                                    | Izčrpne                                             | Obseg informacij                           | Informacije o nasilju v družini          |
| <b>B44</b> | Druge so skope                                                                           | Skope                                               | Obseg informacij                           | Informacije o nasilju v družini          |
| <b>B45</b> | Podrobno govoriti z žrtvijo                                                              | Pogovor s žrtvijo                                   | Pridobivanje informacij                    | Informacije o nasilju v družini          |
| <b>B46</b> | Skliče se tudi posvetovalni tim z institucijami                                          | Sklic posvjetnega tima                              | Pridobivanje informacij                    | Informacije o nasilju v družini          |
| <b>B47</b> | Organizirana interventna služba                                                          | Interventna služba                                  | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje           |
| <b>B48</b> | Dežurni delavec ravno tako sodeluje z drugimi institucijami                              | Druge institucije                                   | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje           |
| <b>B49</b> | S policijo                                                                               | Policija                                            | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje           |

|            |                                                                                 |                                    |                                            |                                |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------|
| <b>B50</b> | Zdravstvenim domom                                                              | Zdravstveni dom                    | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B51</b> | Kriznim centrom                                                                 | Krizni center                      | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B52</b> | Varno hišo                                                                      | Varna hiša                         | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B53</b> | Po potrebi pa se da dogovoriti za sodelovanje tudi izven delovnega časa         | Izven delovnega časa               | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B54</b> | Zaščiti žrtev                                                                   | Zaščita žrtve                      | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B55</b> | Ljudje za svoje nasilno vedenje tudi sami odgovorni                             | Zavedanje                          | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B56</b> | Včasih pride do organizacijskih težav                                           | Organizacijske težave              | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>B57</b> | Aktive                                                                          | Aktivi                             | Možnost izobraževanja                      | Izobraževanje                  |
| <b>B58</b> | Izmenjamo našo dobro prakso                                                     | Izmenjava izkušenj                 | Namen                                      | Izobraževanje                  |
| <b>B59</b> | Dileme                                                                          | Reševanje dilem                    | Namen                                      | Izobraževanje                  |
| <b>B60</b> | Iščemo skupne rešitve                                                           | Iskanje rešitev                    | Namen                                      | Izobraževanje                  |
| <b>B61</b> | Morda 2x letno                                                                  | 2x letno                           | Udeležba                                   | Izobraževanje                  |
| <b>B62</b> | Odvisno od razpisanih izobraževanj                                              | Odvisno od razpisanih izobraževanj | Možnost izobraževanja                      | Izobraževanje                  |
| <b>B63</b> | Seznanjeni smo z določili DZ                                                    | Seznanjeni                         | Seznanjenost z DZ                          | Izobraževanje                  |
| <b>B64</b> | Izobraževanj na to temo premalo                                                 | Premalo                            | Slabost izobraževanj                       | Izobraževanje                  |
| <b>B65</b> | Hitijo in nas zasipajo z izobraževanji                                          | Hitenje                            | Slabost izobraževanj                       | Izobraževanje                  |
| <b>B66</b> | Porajajo nove dileme in odprta vprašanja, ki jih zakon ne rešuje jasno          | Nerazreševanje dilem               | Slabost sprejetja DZ                       | Izobraževanje                  |
| <b>B67</b> | Menim, da bomo »plavali« in da bo potrebno veliko časa, da bomo stvari osvojili | Ne bomo znali                      | Postopanje po DZ                           | Izobraževanje                  |
| <b>B68</b> | Bojim se, da ne bodo stvari veliko boljše                                       | Neizboljšanje prakse               | Slabost sprejetja DZ                       | Izobraževanje                  |
| <b>B69</b> | Centri imeli še vedno enako dela oziroma še več                                 | Več dela                           | Slabost sprejetja DZ                       | Izobraževanje                  |

## C

| <b>ŠTEVILKA IZJAVE</b> | <b>IZJAVA</b>                | <b>POJEM</b>                 | <b>KATEGORIJA</b> | <b>TEMA</b>        |
|------------------------|------------------------------|------------------------------|-------------------|--------------------|
| <b>C1</b>              | Največ policija              | Policija                     | Institucija       | Vir informacij     |
| <b>C2</b>              | Žrtve nasilja sama           | Žrtev nasilja                | Žrtev nasilja     | Vir informacij     |
| <b>C3</b>              | Kaj je nasilje               | Predstavitev nasilja         | Informiranje      | Naloge institucije |
| <b>C4</b>              | Brezplačna pravno pomoč      | Brezplačna pravna pomoč      | Informiranje      | Naloge institucije |
| <b>C5</b>              | Individualni varnostni načrt | Individualni varnostni načrt | Informiranje      | Naloga institucije |
| <b>C6</b>              | Predstavitev možnosti pomoči | Oblike pomoči                | Informiranje      | Naloga institucije |

|     |                                                                                                                                     |                                            |                                      |                                          |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------------------|
| C7  | Prepoved približevanja                                                                                                              | Prepoved približevanja                     | Informiranje                         | Naloga institucije                       |
| C8  | Letake iz katerih dobijo še podrobnejše informacije                                                                                 | Letaki                                     | Informiranje                         | Naloga institucije                       |
| C9  | Opravimo svetovalni pogovor                                                                                                         | Svetovalni pogovor                         | Pomoč žrtvi                          | Naloga institucije                       |
| C10 | Varnostni načrt                                                                                                                     | Individualni varnostni načrt               | Pomoč žrtvi                          | Naloga institucije                       |
| C11 | Načrt pomoči                                                                                                                        | Načrt pomoči                               | Pomoč žrtvi                          | Naloga institucije                       |
| C12 | Skličemo multidisciplinarni tim                                                                                                     |                                            | Sklic MDT                            | Naloga institucije                       |
| C13 | Krog nasilja                                                                                                                        | Krog nasilja                               | Informiranje                         | Naloga institucije                       |
| C14 | Pomoč pri namestitvi v krizni center oz varno hišo                                                                                  | Umik na varno                              | Zaščita žrtve                        | Naloga institucije                       |
| C15 | Sodelovanje s temi institucijami oz. Društvi                                                                                        | Nevladne organizacije                      | Medinstitucionalno sodelovanje       | Naloga institucije                       |
| C16 | Svetovalni pogovor                                                                                                                  | Svetovalni pogovor                         | Pomoč                                | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| C17 | Predstavi oblike pomoči                                                                                                             | Oblike pomoči                              | Informiranje                         | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| C18 | Seznani nasilje kaznivo dejanje                                                                                                     | Kaznivo dajanje                            | Informiranje                         | delo s povzročiteljem nasilja            |
| C19 | Posledice nasilnega vedenja                                                                                                         | Posledice                                  | Informiranje                         | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| C20 | Prepoved približevanja                                                                                                              | Prepoved približevanja                     | Informiranje                         | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| C21 | Pogovore od kar imamo regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja opravi le ta                                                | Od reorganizacije naprej – lažje dosegljiv | Regijski koordinator                 | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C22 | Včasih tudi ista strokovna delavka                                                                                                  | Včasih                                     | Ista strokovna delavka               | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C23 | Koordinatorico za preprečevanje nasilja a je bila težje dosegljiva                                                                  | Pred reorganizacijo - težko dosegljiv      | Koordinator za preprečevanje nasilja | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C24 | Ko so bili zahtevnejši primeri sva (če se je le dalo) primer prevzeli dve strokovni delavki.                                        | Zahtevnejši primeri                        | Različna strokovna delavca           | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C25 | V primeru, da je bila strokovna delavka na terenu sem morala sama opraviti pogovor tako z povzročiteljem nasilja kot tudi z žrtvijo | Odsotnost druge strokovne delavke - teren  | Isti strokovni delavec               | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C26 | Enote so manjše, zato mora v primeru odsotnosti enega izmed delavcev drugi prevzeti celotno obravnavo.                              | Odsotnost druge strokovne delavke          | Prevzem celotne obravnave            | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| C27 | Lažje je, če eden delavec pogovor opravi z žrtvijo in drugi s povzročiteljem                                                        | Lažje                                      | Obravnavanje primera v dveh          | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |

|     |                                                                                                                   |                                                                  |                                            |                                 |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------|
| C28 | V kolikor s tem soglašajo žrtve nasilja                                                                           | Soglašanje žrtve                                                 | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| C29 | Ko je ogrožen otrok in ga noben od staršev ne mora zaščititi, se skliče multidisciplinarni tim v otrokovem imenu. | V otrokovem imenu                                                | Sklic MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| C30 | Potrebo sodelovanje več institucij pri sami izdelavi ocene ogroženosti                                            | Ocene ogroženosti                                                | Namen MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| C31 | Izvedbi načrta pomoči                                                                                             | Oblikovanje načrta pomoči                                        | Namen MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| C32 | dobimo opis dogodka v katerem so posredovali                                                                      | Policija                                                         | Opis dogodka                               | Informacije o nasilju v družini |
| C33 | Zgodovino posredovanja v družini                                                                                  | Policija                                                         | Zgodovino posredovanj                      | Informacije o nasilju v družini |
| C34 | Več izvemo iz pogovora z žrtvijo                                                                                  | Pogovor s žrtvijo                                                | Pridobivanje informacij                    | Informacije o nasilju v družini |
| C35 | In povzročiteljem                                                                                                 | Pogovor s povzročiteljem                                         | Pridobivanje informacij                    | Informacije o nasilju v družini |
| C36 | Interventna služba                                                                                                | Interventna služba                                               | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C37 | Prvi delovni dan o tem obvesti pristojni csd                                                                      | Obveščanje csd                                                   | Sodelovanje institucij v popoldanskem      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C38 | Sodelovanje je pomembno                                                                                           | Pomembno                                                         | Ocena sodelovanja                          | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C39 | Žrtev dobi prave informacije                                                                                      | Predaja informacij                                               | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C40 | Pomoči žrtvi pri njenem načrtu pomoči                                                                             | Načrtovanje pomoči                                               | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C41 | Psihiatri, psihoterapevti                                                                                         | Neodzivnost psihiatrov, psihoterapevtov                          | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C42 | Pediatrji zaposleni v ZD na vabila ne odzivajo                                                                    | Neodzivnost pediatrov                                            | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C43 | Z ostalimi deležniki nimamo težav                                                                                 | Dobro                                                            | Ocena sodelovanja                          | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C44 | Od zdravstvenih institucij navadno dobimo najmanj informacij                                                      | Zdravstvene institucije – malo informacij                        | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C45 | Izpostavi in obravnava na aktivih                                                                                 | Aktivi                                                           | Izpostavljanje težav pri sodelovanju       | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C46 | Zdravstvo                                                                                                         | Neprepoznavanje znakov nasilja – Zdravstvene ustanove            | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C47 | Šolstvo ne prepoznavata znake nasilja v družini                                                                   | Ne prepoznavanje znakov nasilja – vzgojno-izobraževalne ustanove | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C48 | Z zdravstva skorajda ni poročil o zaznavi nasilja                                                                 | Malo poročil - zdravstvene ustanove                              | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| C49 | Prav tako iz šol.                                                                                                 | Malo poročil – vzgojno-izobraževalne ustanove                    | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje  |

|            |                                                                   |                                                 |                        |                                |
|------------|-------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------|--------------------------------|
| <b>C50</b> | Zaznavanje nasilja je v teh institucijah še vedno tabu tema       |                                                 |                        | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>C51</b> | Organizirali nekaj izobraževanj za šole na temo nasilja v družini | Izobraževanja za vzgojno-izobraževalne ustanove | Predlogi               | Izobraževanje                  |
| <b>C52</b> | Družinskega zakonika                                              | Izobraževanja za vzgojno-izobraževalne ustanove | Predlogi               | Izobraževanje                  |
| <b>C53</b> | Srečujemo na skupnem aktivu                                       | Aktivi                                          | Možnost izobraževanj   | Izobraževanje                  |
| <b>C54</b> | Enkrat letno (če)                                                 | Enkrat letno                                    | Udeležba               | Izobraževanje                  |
| <b>C55</b> | Se izobraževanj ne udeležimo večkrat so predvsem finance          | Finance                                         | Ovire                  | Izobraževanje                  |
| <b>C56</b> | Izobraževanja so si podobna                                       | Podobna                                         | Ocena izobraževanj     | Izobraževanje                  |
| <b>C57</b> | Splošna, začetniška                                               | Splošna                                         | Ocena izobraževanj     | Izobraževanje                  |
| <b>C58</b> | Bolj specializirana                                               | Bolj specializirana                             | Predlogi               | Izobraževanje                  |
| <b>C59</b> | Strokovne ekskurzije v tujino                                     | Strokovne ekskurzije v tujino                   | Predlogi               | Izobraževanja                  |
| <b>C60</b> | Povabili strokovnjake                                             | Strokovnjaki iz tujine                          | Predlogi               | Izobraževanja                  |
| <b>C61</b> | Poznati programe po katerih delujejo v tujini                     | Poznavanje programov dela v tujini              | Predlogi               | Izobraževanje                  |
| <b>C62</b> | Predvsem lokalna                                                  | Lokalna                                         | Slabosti               | Izobraževanje                  |
| <b>C63</b> | Družinski zakonik poznamo                                         | Poznamo                                         | Seznanjenost z DZ      | Izobraževanje                  |
| <b>C64</b> | Izobraževanja bodo šele izvedena                                  | Družinski zakonik                               | Izvedena v prihodnosti | Izobraževanje                  |
| <b>C65</b> | Nejasnosti kako bo deloval v praksi.                              | Nejasnosti delovanja v praksi                   | Slabost sprejetja dz   | Izobraževanje                  |

## D

| <b>ŠTEVILKA IZJAVE</b> | <b>IZJAVA</b>                                                 | <b>POJEM</b>                                        | <b>KATEGORIJA</b> | <b>TEMA</b>        |
|------------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------|--------------------|
| <b>D1</b>              | Najpogosteje s strani policije                                | Policija                                            | Institucije       | Vir informacij     |
| <b>D2</b>              | Šole                                                          | Vzgojno izobraževalne ustanove                      | Institucije       | Vir informacij     |
| <b>D3</b>              | Znotraj centra                                                | Csd                                                 | Institucije       | Vir informacij     |
| <b>D4</b>              | Neposredno od strank                                          | Žrtve nasilja                                       | Žrtev nasilja     | Vir informacij     |
| <b>D5</b>              | Anonimnih prijaviteljev                                       | Anonimni prijavitelji                               | Drugi             | Vir informacij     |
| <b>D6</b>              | Sistem pomoči                                                 | Predstavitev sistema pomoči                         | Informiranje      | Naloga institucije |
| <b>D7</b>              | Storitev znotraj centra in s strani drugih institucij         | Predstavitev storitev                               | Informiranje      | Naloga institucije |
| <b>D8</b>              | Mejah zaupnosti                                               | meja zaupnosti                                      | Informiranje      | Naloga institucije |
| <b>D9</b>              | Katere informacije smo dolžni posredovati drugim institucijam | Obseg informacij, ki jih pošlje drugim institucijam | Informiranje      | Naloga institucije |
| <b>D10</b>             | Naše videnje situacije                                        | Videnje situacije s strani strokovnega delavca      | Informiranje      | Naloga institucije |

|            |                                                                                                                            |                                                         |                                                        |                                          |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| <b>D11</b> | Kako ocenjujemo njeno ogroženost                                                                                           |                                                         | Ocena stopnje ogroženosti                              | Naloga institucije                       |
| <b>D12</b> | Ima nalogo z ukrepi in storitvami                                                                                          | Ukrepi in storitve                                      | Zaščita žrtve                                          | Naloga institucije                       |
| <b>D13</b> | V okviru socialno varstvenih storitev se obravnava tudi povzročitelje nasilja v družini, z namenom posredne zaščite žrtev. | Delo s povzročiteljem v okviru soc. Varstvenih storitev | Zaščita žrtve                                          | Naloga institucije                       |
| <b>D14</b> | Povezovalno vlogo                                                                                                          |                                                         | Povezovanje                                            | Naloga institucije                       |
| <b>D15</b> | Organizirati celostno pomoč družini                                                                                        |                                                         | Organizacija celostne pomoči žrtvi nasilja             | Naloga institucije                       |
| <b>D16</b> | Način koordinacije dela z vsemi vpletenimi institucijami                                                                   |                                                         | Koordiniranje institucij                               | Naloga institucije                       |
| <b>D17</b> | Žrtev in povzročitelja naj ne bi obravnaval isti strokovni delavec                                                         | Naj ne bi                                               | Isti strokovni delavec                                 | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>D18</b> | S storilci dela Koordinator za preprečevanje nasilja                                                                       |                                                         | Koordinator za preprečevanje nasilja                   | Obravnava žrtve in povzročitelja nasilja |
| <b>D19</b> | Soočanju z nesprejemljivostjo nasilja v družini                                                                            | Ničelna toleranca                                       | Vodilo dela                                            | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>D20</b> | Soočanje z njegovo odgovornostjo                                                                                           |                                                         | Učenje prevzemanje odgovornost                         | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>D21</b> | Seznanitev z ničelno toleranco glede obravnave nasilja pred institucijami                                                  | Ničelna toleranca                                       | Informiranje                                           | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>D22</b> | Iskanje elementov notranje motivacije                                                                                      | Iskanje notranje motivacije                             | Pomoč povzročitelju nasilja                            | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>D23</b> | Napotitev v ustrezne institucije                                                                                           | Napotitev v druge ustanove                              | Medinstitucionalno sodelovanje                         | Delo s povzročiteljem nasilja            |
| <b>D24</b> | Potrebe zbiranja in izmenjave informacij                                                                                   | Izmenjava informacij                                    | Namen MDT                                              | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>D25</b> | Oblikovanja dogovora o zagotovitvi celostne pomoči žrtvi                                                                   | Celostna obravnava žrtve                                | Namen MDT                                              | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>D26</b> | Dobro koordinacijo dela                                                                                                    | Dobra koordinacija dela                                 | Učinkovitost MDT                                       | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>D27</b> | Sodelovanjem vseh vpletenih institucij                                                                                     | Sodelovanje vseh institucij                             | Učinkovitost MDT                                       | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>D28</b> | Pomembno je, da institucije pravilno razumemo vlogo in delo drugih institucij                                              |                                                         | Razumevanje dela drugih institucij                     | Multidisciplinarni tim                   |
| <b>D29</b> | Dokaj izčrpne informacije                                                                                                  | Izčrpne                                                 | Obseg informacij                                       | Informacije o nasilju v družini          |
| <b>D30</b> | Dragoceno videnje družinske situacije s strani drugih institucij                                                           |                                                         | Videnje družinske situacije s strani drugih institucij | Medinstitucionalno sodelovanje           |
| <b>D31</b> | Pomanjkljive ali skope informacije (takih primerov je zelo malo) skušamo pridobiti                                         | Preko telefona                                          | Pridobivanje informacij                                | Informacije o nasilju v družini          |

|     |                                                                                  |                                                                 |                                            |                                |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|--------------------------------|
|     | informacije na drug način                                                        |                                                                 |                                            |                                |
| D32 | Interventne službe                                                               | Interventna služba                                              | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D33 | Odločilnega pomena                                                               | Odločilen                                                       | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D34 | Nepopolno razumevanje pristojnosti                                               | Nerazumevanje pristojnosti                                      | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D35 | Nepopolno razumevanje nalog posameznih institucij                                | Nerazumevanje nalog                                             | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D36 | Slabe osebne izkušnje s posameznimi institucijami                                | Slabe izkušnje pri sodelovanju                                  | Ovire                                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D37 | Sodelovanje poteka zelo dobro                                                    | Zelo dobro                                                      | Ocena sodelovanja                          | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D38 | Najbolje pa poteka z institucijami s katerimi največ sodelujemo (policije, šole) | Najboljše s policijo in vzgojno – izobraževalnimi institucijami | Ocena sodelovanja                          | Medinstitucionalno sodelovanje |
| D39 | Dva do tri krat letno                                                            | Dva do trikrat letno                                            | Možnost izobraževanja                      | Izobraževanje                  |
| D40 | Spoznavanja nove ali spremenjene zakonodaje                                      | Spoznavanje zakonodaje                                          | Namen izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D41 | Uporabnih metod dela                                                             | Metode dela                                                     | Namen izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D42 | Uporabnih novih znanj in veščin                                                  | Pridobitev novih znanj                                          | Namen izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D43 | Izmenjava izkušenj in dobrih praks                                               | Izmenjava izkušenj                                              | Namen izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D44 | Povezovanja strokovnih delavcev                                                  | Spletanje vezi med strok. Delavci                               | Namen izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D45 | Izobraževanja so osnova dobrega in kakovostnega dela                             | Kakovostna                                                      | Ocena izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D46 | Dragocena                                                                        | Dragocena                                                       | Ocena izobraževanj                         | Izobraževanje                  |
| D47 | Smo seveda seznanjeni                                                            | Seznanjeni                                                      | Seznanjenost z določili novega zakonika    | Izobraževanje                  |
| D48 | Bomo znali postopati                                                             | Bomo znali                                                      | Postopanje po DZ                           | Izobraževanje                  |

## E

| ŠTEVILKA IZJAVE | IZJAVA                                                                    | POJEM                                        | KATEGORIJA                   | TEMA                           |
|-----------------|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------|
| E1              | V večini primerov nas o nasilju v družini obvesti Center za socialno delo | Center za socialno delo                      | Institucije                  | Vir informacij                 |
| E2              | Žrtev nasilja v družini Zaščitimo                                         |                                              | Zaščita žrtve                | Naloge institucije             |
| E3              | Povzročitelj nasilja ne pride v stik z žrtvijo                            | Onemogočanje stikov s povzročiteljem nasilja | Zaščita žrtve                | Naloge institucije             |
| E4              | Posvetujemo se s strokovnimi delavkami Centra za                          | Center za socialno delo                      | Posvet s strokovnimi delavci | Medinstitucionalno sodelovanje |

|            |                                                                                         |                                                       |                                       |                                |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------------|
|            | socialno delo Ilirska Bistrica                                                          |                                                       |                                       |                                |
| <b>E5</b>  | Otroku prisluhnemo                                                                      | Poslušanje                                            | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E6</b>  | Razbremeniti občutkov krivde                                                            | Razbremenitev                                         | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E7</b>  | Pogovorimo,                                                                             | Svetovalni pogovor                                    | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E8</b>  | Mu nudimo oporo,                                                                        | Opora                                                 | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E9</b>  | Mu poskušamo pojasniti situacijo                                                        | Pojasnjevanje situacije                               | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E10</b> | Seznamimo s postopki in oblikami pomoči                                                 | Oblike pomoči                                         | Informiranje                          | Naloga institucije             |
| <b>E11</b> | Je šola v primeru nasilja dolžna prijaviti nasilje Centru za socialno delo oz. policiji | Center za socialno delo ali policija                  | Prijava nasilja                       | Naloga institucije             |
| <b>E12</b> | Svetujemo, da se za vse dodatne informacije in pomoč oglasi na centru za socialno delo  | Center za socialno delo                               | Usmeritev na druge institucije        | Medinstitucionalno Sodelovanje |
| <b>E13</b> | Šola v primeru nasilja v družini sporoči Centru za socialno delo Ilirska Bistrica       | Center za socialno delo                               | Predaja informacij                    | Naloga institucije             |
| <b>E14</b> | Dogovorimo na kakšen način zaščititi žrtev nasilja                                      |                                                       | Dogovor o zaščiti žrtve               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E15</b> | Otroka ne oddamo roditelju, če je nasilen ali v vinjenem stanju                         | Zadržanje žrtve nasilja                               | Zaščita žrtve                         | Naloga institucije             |
| <b>E16</b> | Roditelju ne dovolimo stika z otrokom (v kolikor ima prepoved približevanja)            | Onemogočanje stikov s povzročiteljem nasilja          | Zaščita žrtve                         | Naloga institucije             |
| <b>E17</b> | Otroka in skrbnika, ki sta ogrožena, umaknemo na varno                                  | Umik na varno                                         | Zaščita žrtve                         | Naloga institucije             |
| <b>E18</b> | Omogočamo svetovanje                                                                    | Svetovanje                                            | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E19</b> | Mu nudimo potrebno podporo in pomoč                                                     | Psihosocialna pomoč in podpora                        | Pomoč žrtvi                           | Naloga institucije             |
| <b>E20</b> | Koordinira pretok informacij med otrokovim razrednikom in centrom za socialno delo      | Med otrokovim razrednikom in centrom za socialno delo | Koordiniranje informacij              | Naloga institucije             |
| <b>E21</b> | Seznamjam razrednika                                                                    | Razrednik                                             | Predaja informacij                    | Naloga institucije             |
| <b>E22</b> | Učiteljski zbor glede dogovorov sprejetih na multidisciplinarnem timu                   | Učiteljski zbor                                       | Predaja informacij                    | Naloga institucije             |
| <b>E23</b> | S povzročiteljem nasilja postopamo v skladu z dogovori, sprejetimi na                   |                                                       | V skladu z dogovori sprejetimi na MDT | Delo s povzročiteljem nasilja  |

|            |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                    |                                             |                                 |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------|
|            | multidisciplinarnem timu                                                                                                                                                                                                                            |                                    |                                             |                                 |
| <b>E24</b> | Usmerimo ga k strokovnim službam CSD                                                                                                                                                                                                                | CSD                                | Usmeritev na druge institucije              | Delo s povzročiteljem nasilja   |
| <b>E25</b> | Vzpodbujamo ga, da še naprej sodeluje s šolo                                                                                                                                                                                                        | Spodbujanje pri sodelovanju s šolo | Pomoč                                       | Delo s povzročiteljem nasilja   |
| <b>E26</b> | Svetovalna delavka v primeru suma nasilja v družini skliče interni šolski tim v katerem sodeluje razrednik, svetovalna delavka, drugi učitelji, ki otroka poučujejo oz. Učitelji, ki so opazili nasilje ali se jim je otrok zaupal ter ravnateljica |                                    | Sklic internega tima                        | Naloga institucije              |
| <b>E27</b> | Multidisciplinarni tim šola še ni sklicala                                                                                                                                                                                                          | Šola ne skliče                     | Sklic MDT                                   | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E28</b> | Je pa bila pobudnik                                                                                                                                                                                                                                 | Pobudnik                           | Sklic MDT                                   | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E29</b> | Šola se vedno udeleži multidisciplinarnih timov, ki jih skliče Center za socialno delo                                                                                                                                                              | Redna                              | Udeležba                                    | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E30</b> | Udeležim svetovalna delavka in otrokov razrednik                                                                                                                                                                                                    | Svetovalna delavka in razrednik    | Udeleženci                                  | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E31</b> | Izmenjave informacij med šolo, vrtcem, zdravstvenim domom, centrom za socialno delo, policijo                                                                                                                                                       | Izmenjava informacij               | Namen MDT                                   | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E32</b> | Predstavi svoja opažanja o otroku in posebnosti njegove družine                                                                                                                                                                                     | Predstaviti ozadje družine         | Namen MDT                                   | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E33</b> | Učinkoviteje načrtujemo pomoč otroku                                                                                                                                                                                                                | Načrtovanje pomoči otroku          | Namen MDT                                   | Multidisciplinarni Tim          |
| <b>E34</b> | Informacije o nasilju v družini navadno niso izčrpne                                                                                                                                                                                                | Skope                              | Obseg informacij                            | Informacije o nasilju v družini |
| <b>E35</b> | Posvetujemo s centrom za socialno delo ter poskušamo pridobiti več informacij.                                                                                                                                                                      | Posvet s csd                       | Pridobivanje informacij o nasilju v družini | Informacije o nasilju v družini |
| <b>E36</b> | Najbolj izčrpne informacije pridobimo na multidisciplinarnem timu.                                                                                                                                                                                  | Izčrpne informacije le na MDT      | Obseg informacije                           | Multidisciplinarni tim          |
| <b>E37</b> | V nujnih primerih žrtve ali očitvidci pokličejo policijo                                                                                                                                                                                            | Policija                           | Sodelovanje institucij v popoldanskem času  | Medinstitucionalno sodelovaje   |

|            |                                                                                                                               |                                                               |                                                          |                                |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|--------------------------------|
| <b>E38</b> | Sodelujejo tudi z dežurno službo Centra za socialno delo.                                                                     | Interventna služba                                            | Sodelovanje institucij v popoldanskem času               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E39</b> | Hitro ukrepanje je potrebno, kadar menimo, da je otrok ogrožen                                                                | Ogroženost otroka                                             | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja                   | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E40</b> | V primeru zanemarjanja delujemo postopno                                                                                      | Postopno - zanemarjenje                                       | Ukrepanje                                                | Naloga institucije             |
| <b>E41</b> | Starše na pogovor                                                                                                             | Povabilo na pogovor                                           | Pomoč staršem                                            | Naloga institucije             |
| <b>E42</b> | Seznamimo in naredimo načrt delovanja in pomoči                                                                               | Načrt pomoči delovanja                                        | Pomoč staršem                                            | Naloga institucije             |
| <b>E43</b> | V kolikor nismo uspešni se dogovorimo za timski sestanek                                                                      |                                                               | Timski sestanek                                          | Naloga institucije             |
| <b>E44</b> | Družini predstavimo možne oblike pomoči                                                                                       | Predstavitve zunanjih oblik pomoči                            | Pomoč družini                                            | Naloga institucije             |
| <b>E45</b> | Če se pogovori, svetovanja in oblike pomoči izkažejo za neučinkovite in se zanemarjanje nadaljuje prijavimo nasilje v družini | Nasilje v družini se nadaljuje                                | Prijava nasilja                                          | Naloga institucije             |
| <b>E46</b> | Sodelovanje šole in Centra za socialno delo zelo dobro                                                                        | Dobro sodelovanje (CSD)                                       | Ocena sodelovanja                                        | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E47</b> | Manj je sodelovanja z drugimi institucijami: zdravstveni dom, policija                                                        | Slabše sodelovanje z zdravstvenimi institucijami in policijo  | Ocena sodelovanja                                        | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E48</b> | Pozitivno sodelovanje vseh institucij v multidisciplinarnih timih                                                             | Pozitivno                                                     | Sodelovanje institucij na MDT                            | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E49</b> | Delovanje programov CSD, ki so v podporo otroku in družinam                                                                   | Dobra                                                         | Ocena delovanja programov CSD                            | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E50</b> | Strokovne delavke CSD z otrokom, ki je žrtev nasilja pogovorijo v šoli                                                        | Pogovor z otrokom odvođen v šoli                              | Predlogi za izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>E51</b> | Aktivno udeleževala v času sprejema nove zakonodaje s tega področja, Predvsem v letu 2009, 2010                               | Aktivno – v času sprejetja zpn                                | Udeležba                                                 | Izobraževanje                  |
| <b>E52</b> | Izobraževanja o obravnavi nasilja v družini, ki ga je organiziralo Ministrstvo za izobraževanje                               | Izobraževanja, ki jih organizira Ministrstvo za izobraževanje | Možnost izobraževanja                                    | Izobraževanje                  |
| <b>E53</b> | V sklopu tega je nastal priročnik za                                                                                          | Gradivo                                                       | Pomoč pri delu                                           | Izobraževanje                  |

|            |                                                                                            |                                                |                               |               |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------|---------------|
|            | zaposlene v vzgojno-izobraževalnih zavodih                                                 |                                                |                               |               |
| <b>E54</b> | Občinski aktiv šolskih svetovalnih delavk ter pedagoško konferenco                         | Občinski aktiv                                 | Možnost izobraževanja         | Izobraževanje |
| <b>E55</b> | Posveta o nasilju v družini, ki ga je organiziral Center za socialno delo Ilirska Bistrica | Posveti                                        | Možnost izobraževanja         | Izobraževanje |
| <b>E56</b> | Izobraževanj o nasilju v šoli in medvrstniškem nasilju v organizaciji Šole za ravnatelje.  | Šola za ravnatelje                             | Možnost izobraževanja         | Izobraževanje |
| <b>E57</b> | Z določili novega družinskega zakonika sem delno seznanjena                                | Delna                                          | Seznanjenost z določili DZ    | Izobraževanje |
| <b>E58</b> | Ostali strokovni delavci pa verjetno še nekoliko manj                                      | Minimalna                                      | Seznanjenost z določili DZ    | Izobraževanje |
| <b>E59</b> | Informacije sem pridobila na spletu                                                        | Splet                                          | Samoiniciativno izobraževanje | Izobraževanje |
| <b>E60</b> | Bi bilo koristno izobraževanje na to tematiko                                              | Več izobraževanj na temo DZ                    | Predlog                       | Izobraževanje |
| <b>E61</b> | Umestiti na srečanje občinskega aktiva šolskih svetovalnih delavk                          | Umestitev izobraževanja o DZ na občinski aktiv | Predlog                       | Izobraževanje |

## F

| ŠTEVILKA IZJAVE | IZJAVA                                                  | POJEM                          | KATEGORIJA    | TEMA               |
|-----------------|---------------------------------------------------------|--------------------------------|---------------|--------------------|
| <b>F1</b>       | Interventna služba csd                                  | Interventna služba             | Institucije   | Vir informacij     |
| <b>F2</b>       | Strok. Delavke csd ob dogovarjanju za namestitev v kcm  | Center za socialno delo        | Institucije   | Vir informacij     |
| <b>F3</b>       | Policija                                                | Policija                       | Institucije   | Vir informacij     |
| <b>F4</b>       | Šole                                                    | Vzgojno-izobraževalne ustanove | Institucije   | Vir informacij     |
| <b>F5</b>       | Dogovor o sodelovanju                                   | Dogovor o sodelovanju          | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F6</b>       | Potek bivanja                                           | Bivanje v kcm                  | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F7</b>       | Pravila v kcm                                           | Pravila v kcm                  | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F8</b>       | Možne oblike pomoči                                     | Oblike pomoči                  | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F9</b>       | Možnosti stika s starši ali pomembnimi drugimi          | Stik<br>Z bližnjimi            | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F10</b>      | Varno nastanitev s takojšnjo ustrezno strokovno pomočjo | Umik na varno                  | Zaščita žrtve | Naloga institucije |
| <b>F11</b>      | Informacije                                             |                                | Informiranje  | Naloga institucije |
| <b>F12</b>      | Svetovanje in osebno pomoč                              | Svetovanje                     | Pomoč žrtvi   | Naloga institucije |
| <b>F13</b>      | Pogovor o stiskah                                       | Pogovor                        | Pomoč žrtvi   | Naloga institucije |

|            |                                                                                                                       |                                          |                                               |                                 |
|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>F14</b> | Skupno iskanje možnosti za razrešitev dane situacije                                                                  | Iskanje ugodnih rešitev                  | Pomoč žrtvi                                   | Naloga institucije              |
| <b>F15</b> | Priprava za vrnitev v družino ali urejanje bivanja drugod                                                             | Priprava na vrnitev v družino            | Pomoč žrtvi                                   | Naloga institucije              |
| <b>F16</b> | Udeležujemo se mdt-jev ter drugih posvetovalnih timov                                                                 | Redna                                    | Udeležba na mdt                               | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F17</b> | Smo del načrta pomoči žrtvam                                                                                          | Načrt pomoči                             | Pomoč žrtvi                                   | Naloga institucije              |
| <b>F18</b> | Kem je namenjen žrtvam nasilja.                                                                                       | Žrtve nasilja                            | Uporabniki kriznega centra                    | Naloga institucije              |
| <b>F19</b> | V primeru mladoletnih povzročiteljev nasilja je strategija dela enaka ali podobna delu z mladoletnimi žrtvami nasilja | Podobna kot z žrtvijo nasilja            | Strategija dela podobna kot z žrtvijo nasilja | Delo s povzročiteljem nasilja   |
| <b>F20</b> | Razišče se za mladostnika ustrezna obravnava izven kem                                                                |                                          | Usmeritev na druge institucije                | Delo s povzročiteljem nasilja   |
| <b>F21</b> | Zagotovitev ustrezne podpore in pomoči                                                                                |                                          | Nudjenje pomoči                               | Delo s povzročiteljem nasilja   |
| <b>F22</b> | Kem lahko poda predlog za sklic mdt-ja                                                                                |                                          | Predlaga sklica mdt                           | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F23</b> | Z namenom izmenjave informacij med službami                                                                           | Izmenjava informacij                     | Namen mdt                                     | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F24</b> | Z namenom oblikovanja načrta pomoči                                                                                   | Oblikovanje načrta pomoči                | Namen mdt                                     | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F25</b> | Kem razpolaga s pomembnimi informacijami, ki jih otroci tekom namestitve zaupajo                                      | Predaja informacij drugim institucijam   | Namen mdt                                     | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F26</b> | Vsaka služba lahko pomembno pripomore k oblikovanju ustreznega načrta pomoči družini                                  | Prispevanje k oblikovanju načrta pomoči  | Pomen sodelovanja na mdt                      | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F27</b> | Se vanj aktivno vključuje                                                                                             | Možnost aktivnega vključevanje v družino | Pomen sodelovanja na MDT                      | Multidisciplinarni tim          |
| <b>F28</b> | Večinoma poteka redno medsebojno informiranje                                                                         |                                          | Redno informiranje                            | Informacije o nasilju v družini |
| <b>F29</b> | V primeru skopih informacij zanje zaprosimo                                                                           | Zaprosilo                                | Pridobivanje informacij                       | Informacije o nasilju v družini |
| <b>F30</b> | Sodelovanje z interventno službo                                                                                      | Interventna služba                       | Sodelovanje institucij v popoldanskem času    | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>F31</b> | Policijo                                                                                                              | Policija                                 | Sodelovanje institucij v popoldanskem času    | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>F32</b> | Zdravstvom                                                                                                            | Zdravstvene ustanove                     | Sodelovanje institucij v popoldanskem času    | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>F33</b> | Csd obveščamo preko e-pošte                                                                                           | E- pošta                                 | Obveščanje csd                                | Medinstitucionalno sodelovanje  |

|            |                                                                                                 |                                                                   |                                        |                                |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
| <b>F34</b> | Ključni                                                                                         | Ključen                                                           | Pomen hitrega ukrepanja                | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F35</b> | Redno sodelovanje in medsebojno obveščanje je za zagotavljanje varnosti                         | Zagotavljanje varnosti žrtvi                                      | Pomen hitrega ukrepanja                | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F36</b> | Ustrezne obravnave                                                                              | Zagotavljanje ustrezne obravnave                                  | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F37</b> | Potrebne oblike pomoči in podpore                                                               | Hitro interveniranje                                              | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F38</b> | Občasno pomanjkljivo informiranje                                                               | Pomanjkljive informacije                                          | Ovire                                  | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F39</b> | Prenizek delež vključitve v načrtovanje dela z družino                                          | Nesodelovanje pri načrtovanju dela z družino                      | Ovire                                  | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F40</b> | Različna mnenja glede potreb oz. Koristi otroka/mladostnika                                     | Neusklajenost mnenj                                               | Ovire                                  | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F41</b> | Prepočasno odzivanje                                                                            | Neodzivnost drugih institucij                                     | Ovire                                  | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F42</b> | Prepočasno realiziranje ciljev                                                                  | Prepočasno realiziranje ciljev                                    | Ovire                                  | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F43</b> | Več medsebojnega obveščanja                                                                     | Več obveščanja med institucijami                                  | Predlogi                               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F44</b> | Večji delež vključitve/upoštevanja pri načrtovanju dela z družino oz. Iskanju ustreznih rešitev | Večji delež vključitve institucije pri načrtovanju dela z družino | Predlogi                               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>F45</b> | 2x letno                                                                                        | Dvakrat letno                                                     | Udeležitev                             | Izobraževanje                  |
| <b>F46</b> | Iskanja novih metod dela z mladoletnimi                                                         | Iskanje novih metode dela                                         | Pomoč izobraževanj pri delu            | Izobraževanje                  |
| <b>F47</b> | Ukrepanja ob posamezni krizni situaciji                                                         | Odziv na nasilje                                                  | Pomoč izobraževanj pri delu            | Izobraževanje                  |
| <b>F48</b> | Povezovanje z drugimi, za obravnavo otrok pomembnimi službami                                   | Povezovanje z drugimi institucijami                               | Pomoč izobraževanj pri delu            | Izobraževanje                  |
| <b>F49</b> | Smo seznanjeni (na podlagi prebiranja novega zakona)                                            | Na podlagi prebiranja družinskega zakonika                        | Seznanjenost z dz                      | Izobraževanje                  |
| <b>F50</b> | Za ustrezno postopanje vseh vključenih strokovnih služb potrebnega še veliko časa               | Za ustrezno postopanje bo potrebni še veliko časa                 | Postopanje po dz                       | Izobraževanje                  |
| <b>F51</b> | Izobraževanja so bila težje dostopna                                                            | Težko dostopna                                                    | Slabosti izobraževanj                  | Izobraževanje                  |
| <b>F52</b> | Pomanjkljiva                                                                                    | Pomanjkljiva                                                      | Ocena izobraževanja                    | Izobraževanje                  |

## G

| Številka izjave | Izjava          | Pojem         | Kategorija    | Tema           |
|-----------------|-----------------|---------------|---------------|----------------|
| G1              | Od oškodovancev | Žrtev nasilja | Žrtev nasilja | Vir informacij |

|     |                                                                                                                                                                                                                            |                                                     |                             |                               |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------|-------------------------------|
| G2  | Pristojnih centrov za socialno delo                                                                                                                                                                                        | Center za socialno delo                             | Institucije                 | Vir informacij                |
| G3  | Šole, ko zaznajo, da so žrtve otroci                                                                                                                                                                                       | Vzgojno izobraževalne ustanove                      | Institucije                 | Vir informacij                |
| G4  | Zdravstvenih zavodov                                                                                                                                                                                                       | Zdravstvene institucije                             | Institucije                 | Vir informacij                |
| G5  | Nvo                                                                                                                                                                                                                        | Nevladne organizacije                               | Institucije                 | Vir informacij                |
| G6  | Seznani z vsebino vprašanj, ki ji bodo postavljena                                                                                                                                                                         | Z vsebino vprašanj                                  | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G7  | Žrtev se seznani s potekom preiskave                                                                                                                                                                                       | S potekom raziskave                                 | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G8  | Vključenost in vloga csd                                                                                                                                                                                                   | Vloga csd                                           | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G9  | Ukrep prepovedi približevanja                                                                                                                                                                                              | Ukrep prepovedi približevanja                       | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G10 | Vloga policije                                                                                                                                                                                                             | Vloga policije                                      | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G11 | Pričanje na obravnavi                                                                                                                                                                                                      | Pričanje na obravnavi                               | Informiranje                | Naloge institucije            |
| G12 | Zbiranje obvestil od prijateljev                                                                                                                                                                                           | Prijateljev                                         | Zbiranje informacij         | Naloga institucije            |
| G13 | Bližnjih                                                                                                                                                                                                                   | Bližnjih                                            | Zbiranje informacij         | Naloga institucije            |
| G14 | Seznanjen z vlogo dnk                                                                                                                                                                                                      | Vloga dnk                                           | Informiranje                | Delo s povzročiteljem nasilja |
| G15 | Z vlogo csd-ja                                                                                                                                                                                                             | Vloga csd                                           | Informiranje                | Delo s povzročiteljem nasilja |
| G16 | Morebitna vključenost v navedeno društvo                                                                                                                                                                                   | Vključenost v društvo dnk                           | Informiranje                | Delo s povzročiteljem nasilja |
| G17 | Zoper povzročitelja v začetku postopka izreče prepoved približevanja                                                                                                                                                       | Prepoved približevanja                              | Varnostni ukrepi            | Naloga institucije            |
| G18 | Izpolnjeni pogoji po znppolu                                                                                                                                                                                               | Po zakonu o naloga in pooblastilih policije         | Pogoji za izrek ukrepa      | Naloga institucije            |
| G19 | Zaslišanje po zkp-ju                                                                                                                                                                                                       | Zaslišanje po zakonu o kazenskem postopku           | Pogoji za izrek ukrepa      | Naloga institucije            |
| G20 | Podaja ko na odt                                                                                                                                                                                                           | Podaja kazenske ovadbe na okrožno državno tožilstvo | Pogoji za izrek ukrepa      | Naloga institucije            |
| G21 | Povzročitelj nasilja si vzame zagovornika, ki ga zastopa tako, da policija ob nujnih ukrepih v začetku postopka (ukrep pp), vključenost v dnk in zaslišanje) drugih informacij s povzročiteljem nasilja do zaslišanja nima | Zagovornik                                          | Pomoč povzročitelju nasilja | Delo s povzročiteljem nasilja |
| G22 | Sprejme kazensko ovadbo od žrtve ali druge pristojne                                                                                                                                                                       |                                                     | Sprejem kazenske ovadbe     | Naloga institucije            |
| G23 | Izreče ukrep prepovedi približevanja                                                                                                                                                                                       | Prepoved približevanja                              | Varnostni ukrepi            | Naloga institucije            |
| G24 | Obvesti se dt                                                                                                                                                                                                              | Državni tožilec                                     | Obveščanje                  | Naloga institucije            |
| G25 | Preiskovalni sodnik                                                                                                                                                                                                        | Preiskovalni sodnik                                 | Obveščanje                  | Naloga institucije            |

|            |                                                                                                                                              |                                    |                                            |                                 |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>G26</b> | Zaseg predmetov, strokovni pregled, fotografiranje poškodb                                                                                   |                                    | Preiskovalna dejanja                       | Naloga institucije              |
| <b>G27</b> | Če je potrebno se nudi zdravniška pomoč                                                                                                      | Zdravstvene ustanove               | Obveščanje                                 | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>G28</b> | Obvešča se csd                                                                                                                               | Csd                                | Obveščanje                                 | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>G29</b> | Zberejo se vsa obvestila, ki so priloga kazenske ovadbe                                                                                      |                                    | Zbiranje dokazov                           | Naloga institucije              |
| <b>G30</b> | Osumljenec je zaslišan po zkp-ju                                                                                                             |                                    | Zaslišanje                                 | Naloga institucije              |
| <b>G31</b> | Privedbi na zaslišanje k preiskovalnemu sodniku                                                                                              | Preiskovalni sodnik                | Privedba na zaslišanje                     | Naloga institucije              |
| <b>G32</b> | Po podaji kazenske ovadbe na okrožno državno tožilstvo, policija dopolnjuje kazensko ovadbo z novimi ugotovitvami ugotovljenimi okoliščinami |                                    | Dopolnjevanje kazenske ovadbe              | Naloga institucije              |
| <b>G33</b> | Policija predlaga csd-ju sklic mdt                                                                                                           | Csd                                | Predlaga sklic                             | Multidisciplinarni tim          |
| <b>G34</b> | Izmenjava informacij za zaščito in pomoč žrtvi                                                                                               | Izmenjava informacij               | Namen MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| <b>G35</b> | Usklajevanje aktivnosti                                                                                                                      | Usklajevanje aktivnosti            | Namen MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| <b>G36</b> | Seznanitev žrtve z vsemi oblikami pomoči                                                                                                     | Seznanitev žrtve z oblikami pomoči | Namen MDT                                  | Multidisciplinarni tim          |
| <b>G37</b> | Poročila oz. Ugotovitve drugih institucij so po navadi dobra, vsebujejo vse potrebno za izvedbo predkazenskega postopka                      | Dobra                              | Poročila drugih institucij                 | Informacije o nasilju v družini |
| <b>G38</b> | Se zaprosi za dodatna obvestila oz. Ugotovitve do katerih so prišle druge institucije pri obravnavi primer                                   | Zaprosilo                          | Pridobivanje informacij                    | Informacije o nasilju v družini |
| <b>G39</b> | Sodelovanje poteka v okviru služb, ki so takrat v službi oz. Dosegljivi na telefon                                                           | V okviru takrat dosegljivih služb  | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>G40</b> | Csd ima interventno dežurno strokovno delavko, ki se večinoma vključi v obravnavo primera                                                    | Interventna služba                 | Sodelovanje institucij v popoldanskem času | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>G41</b> | Pomembno za izvedbo samega postopka                                                                                                          | Pomembno za izvedbo postopka       | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje  |
| <b>G42</b> | Pridobitve dokazov                                                                                                                           | Pridobivanje dokazov               | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja     | Medinstitucionalno sodelovanje  |

|            |                                                                                                                     |                                                    |                                        |                                |
|------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
| <b>G43</b> | Hitrega ukrepanja ostalih institucij, ki so vključene v obravnavo                                                   | Ukrepanje drugih inst.                             | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G44</b> | Izmenjavo pomembnih informacij                                                                                      | Izmenjava informacij                               | Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G45</b> | Načeloma je sodelovanje zgledno in v korist žrtve                                                                   | Zgledno                                            | Ocena sodelovanja                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G46</b> | Večjih težav ne zaznavamo                                                                                           | Večji težav ne zaznavajo                           | Ocena sodelovanja                      | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G47</b> | Obravnava na strokovnih posvetih med institucijami                                                                  | Strokovni posveti med insititucijami               | Izpostavljanje težav pri sodelovanju   | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G48</b> | Več kadrovskih resursov                                                                                             | Več kadrovskih resursov                            | Predlogi                               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G49</b> | Potrebuje več ljudi                                                                                                 | Zaposlovanje ljudi                                 | Predlogi                               | Medinstitucionalno sodelovanje |
| <b>G50</b> | Izobraževanja so redna (večkrat na leto)                                                                            | Večkrat letno                                      | Udeležba                               | Izobraževanja                  |
| <b>G51</b> | Organizirajo in izvedejo jih tako vladne kot nevladne organizacije                                                  | Vladne in nevladne organizacije                    | Izvajalci                              | Izobraževanja                  |
| <b>G52</b> | Predstavitev posameznega primera                                                                                    | Predstavitev primera                               | Namen izobraževanj                     | Izobraževanja                  |
| <b>G53</b> | Okrogle mize                                                                                                        | Okrogle mize                                       | Možnost izobraževanja                  | Izobraževanja                  |
| <b>G54</b> | Predstavitev posameznega primera                                                                                    | Predstavitev primera                               | Možnost izobraževanja                  | Izobraževanja                  |
| <b>G55</b> | Pomembno je samoizobraževanje                                                                                       |                                                    | Samoizobraževanje                      | Izobraževanja                  |
| <b>G56</b> | Saj se tematika sprti spreminja in s tem tudi praksa                                                                | Spreminjanje tematike                              | Potreba po izobraževanjih              | Izobraževanja                  |
| <b>G57</b> | Izobraževanja so splošna                                                                                            | Splošna                                            | Ocena izobraževanj                     | Izobraževanja                  |
| <b>G58</b> | Strokovno zastavljena                                                                                               | Strokovna                                          | Ocena izobraževanj                     | Izobraževanja                  |
| <b>G59</b> | Odgovore pa se dobi skozi formalne in neformalne pogovore med strokovnjaki                                          | Pridobivanje odgovorov na vprašanj v zvezi z delom | Namen izobraževanj                     | Izobraževanja                  |
|            | Deloma seznanjeni z novim družinskim zakonikom                                                                      | Delna                                              | Seznanjenost z DZ                      | Izobraževanja                  |
| <b>G61</b> | Seznanjeni z materijo, ki se nanaša na delo policije in posameznimi člani, ki sovpadajo v delo policije             | Z vsebino, ki se nanaša na delo policije           | Seznanjenost z DZ                      | Izobraževanja                  |
| <b>G62</b> | Sklican posvet med policijo in centrom za socialno delo južne primorske, ki se bo predvidoma izvedel dne 13.06.2019 | V prihodnosti                                      | Sklic posveta med policijo in csd      | Izobraževanja                  |

## 9.4 Priloga 4: Oso kodiranje

### TEMA 1: VIR INFORMACIJ

- Institucije
  - Policija (A1, B1, C1, D1, F3)
  - Center za socialno delo (E1, F2, G2)
  - Interventna služba (F1)
  - Vzgojno-izobraževalne ustanove (A2, B2, B3, D2, F4, G3)
  - Nevladne organizacije (G5)
  - Zdravstvene ustanove (G4)
    - Redkeje (A4)
- Žrtev nasilja (B4, C2, D4, G1)
- Drugi (B5, B6)
  - Anonimne prijave (A3, D5)

### TEMA 2: NALOGA INSTITUCIJE

#### Center za socialno delo

- Informiranje
  - Prepoved približevanja (A6, C7)
  - Zakon o preprečevanju nasilja (B15)
  - Umik žrtve na varno (A7, B10, B11)

- Prepustitev stanovanja žrtvi (A8)
- Prezem osebnih stvari (A9)
- Ničelna toleranca (B7, B8)
- Predstavitev nasilja (C3)
- Brezplačna prava pomoč (C4)
- Individualni varnostni načrt (C5)
- Oblike pomoči (C6)
- Letaki (C8)
- Krog nasilja (C13)
- Predstavitev sistema pomoči (D6)
- Predstavitev storitev (D7)
- Meja zaupnosti (D8)
- Obseg informacij, ki se jih pošlje drugim institucijam (D9)
- Videnje situacije s strani strokovnega delavca (D11)
- Zaščita žrtve
  - Umik na varno (B16, C14)
  - Ukrepi in storitve (D12)
  - Delo s povzročiteljem v okviru soc. varstvenih storitev (D13)
- Namestitev
  - Krizni center (B17)
  - Varna hiša (B18)
- Pomoč žrtvi (B9)
  - Individualni varnostni načrt (A5, C10)
  - Načrt pomoči (B12, C11)
  - Urejanje družinskih razmerij (A10, A18)
  - Svetovalni pogovor (C9)
- Koordiniranje institucij (D16)
- Koordiniranje med oblikami pomoči (A16)
- Prijava nasilja
  - Policija (B20)
- Sklic MDT (B22, C12)
- Usmeritev na druge institucije
  - Policija (B19)
- Organiziranje celostne pomoči (D15)
- V skladu z določili ZPND (A15)
- Povezovanje (D14)
- Medinstitucionalno sodelovanje
  - Nevladne organizacije (C15)
- Ocena stopnje ogroženosti (D11)

### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- Informiranje
  - Postopki in oblike pomoči (E10)
- Pomoč žrtvi
  - Poslušanje (E5)
  - Razbremenitev (E6)
  - Svetovalni pogovor (E7)
  - Opora (E8)
  - Pojasnjevanje situacije (E9)
  - Svetovanje (E18)
  - Psihosocialna pomoč in podpora (E19)
  - Predstavitev zunanjih oblik pomoči (E44)
- Pomoč staršem
  - Povabilo na pogovor (E41)
  - Načrt pomoči delovanja (E42)
- Zaščita žrtve (E2)
  - Onemogočanje stikov s povzročiteljem nasilja (E3, E16)
  - Zadržanje žrtve nasilja (E15)
  - Umik na varno (E17)
- Prijava nasilja
  - Center za socialno delo ali policija (E11)
  - Nasilje v družini se nadaljuje (E45)
- Ukrepanje
  - Postopno
    - Zanemarjanje (E40)
- Predaja informacij
  - Center za socialno delo (E13)
  - Razrednik (E21)
  - Učiteljski zbor (E22)
- Sklic internega tima (E26)
- Timski sestanek (E43)
- Koordiniranje informacij
  - Med otrokovim razrednikom in centrom za socialno delo (E20)

### **Krizni center**

- Uporabniki
  - Žrtve nasilja (F18)
- Informiranje (F11)
  - Dogovor o sodelovanju (F5)
  - Bivanje v KCM (F6)

- Pravila v KCM (F7)
- Oblike pomoči (F8)
- Stik z bližnjimi (F9)
- Pomoč žrtvi
  - Svetovanje (F12)
  - Pogovor (F13)
  - Iskanje ugodnih rešitev (F14)
  - Priprava na vrnitev v družino (F15)
  - Načrt pomoči (F17)
- Zaščita žrtve
  - Umik na varno (F10)

## **Policija**

- Sprejem kazenske ovadbe (G22)
- Informiranje
  - Z vsebino vprašanj (G6)
  - S potekom raziskave (G7)
  - Vloga CSD (G8)
  - Ukrep prepovedi približevanja (G9)
  - Vloga policije (G10)
  - Pričanje na obravnavi (G11)
- Zbiranje informacij
  - Od prijateljev (G12)
  - Od bližnjih (G13)
- Zbiranje dokazov (G29)
- Zaslišanje (G30)
- Varnostni ukrepi
  - Prepoved približevanja (G17, G23)
- Pogoji za izrek ukrepa
  - Po zakonu o nalogi in pooblastilih policije (G18)
  - Zaslišanje po zakonu o kazenskem postopku (G19)
  - Podaja kazenske ovadbe na okrožno državno sodišče (G20)
- Obveščanje
  - Državni tožilec (G24)
  - Raziskovalni sodnik (G25)
- Preiskovalna dejanja (G26)
- Privedba na zaslišanje
  - Preiskovalni sodnik (G31)
- Dopolnjevanje kazenske ovadbe (G32)

### **TEMA 3: DELO S POVZROČITELJEM NASILJA**

#### **Center za socialno delo**

- Informiranje
  - Z določili Zakona o preprečevanju nasilja v družini (B25)
  - Oblike pomoči (A13, C17)
  - Ničelna toleranca (D21)
  - Kaznivo dejanje (C18, B29)
  - Posledice (C19)
  - Prepoved približevanja (C20)
- Usmeritev na druge institucije
  - Društvo za nenasilno komunikacijo (B13)
  - Policijo (B19)
- Stiki z mld. otroci (A11)
  - Pod nadzorom (A12)
- Pomoč
  - Sprememba vedenja (B26)
  - Vključitev v trening soc. veščin (B27)
  - Prepoznavanje nedopustnega vedenja (B28)
  - Svetovalni pogovor (C16)
  - Iskanje notranje motivacije (D21)
  - Psihosocialna pomoč (A19)
- Medinstitucionalno sodelovanj
  - Napotitev v druge ustanove (D23)
- Izvajalci psihosocialnih pomoči
  - Nevladne organizacije (A14)
- Vodila strokovnega delavca
  - Ničelna toleranca (A20, D19)
- Učenje prevzemanja odgovornosti (A21, D20)

#### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- V skladu z dogovori sprejetimi na MDT (E23)
- Usmeritev na druge institucije
  - Center za socialno delo (E24)
- Pomoč
  - Spodbujanje pri sodelovanju s šolo (E25)

#### **Krizni center**

- Strategija dela podobna kot z žrtvijo nasilja (F19)
- Usmeritev na druge institucije (F20)
- Nudenje pomoči (F21)

#### **Policija**

- Informiranje

- Vloga CSD (G15)
- Vloga DNK (G14)
- Vključenostjo v DNK (G16)
- Pomoč
  - Zagovornik (G21)

#### **TEMA 4: OBRAVNAVA ŽRTVE IN POVZROČITELJA NASILJA**

- Isti strokovni delavec (B30)
  - Včasih (C22)
  - Naj ne bi (D17)
- Prezem celotne obravnave
  - Odsotnost druge strokovne delavke (C26)
    - Teren (C25)
- Različna strokovna delavca (B31)
  - Zahtevnejši primeri (C24)
- Obravnavanje primera v dveh
  - Lažje (C27)
- Odvisno od primera (B32)
- Vzrok
  - pomanjkanje kadra (B33)
- Ni ovira (A24)
- Vodilo dela za strokovnega delavca
  - Spoštljiva drža do povzročitelja in žrtve nasilja (A23)
  - Ničelna toleranca (A24)
  - Nevtralnost (A25,A26)
  - Enakovredno obravnavanje vseh udeležениh (A27)
- Koordinator za preprečevanje nasilja (D18)
  - Pred reorganizacijo
    - Težko dosegljiv (C23)
- Regijski koordinator
  - Po reorganizaciji
    - Lažje dosegljiv (C21)

#### **TEMA 5: MULTIDISCIPLINARNI TIM**

##### **Center za socialno delo**

- Sklic multidisciplinarnega tima
  - V večini primerov (A28)
  - Pripravljenost sodelovanja žrtve (B34)
  - Soglašanje žrtve (C28)

- Obvestilo policije (B35)
- Obvestilo o izrečenem ukrepu (B36)
- Visoka stopnja ogroženosti (B37)
- V otrokovem imenu (C29)
- Namen multidisciplinarnega tima
  - Iskanje rešitev (A30)
  - Celostna obravnava žrtve (A31, B42, D25)
  - Ocena ogroženosti (B23, C30)
  - Oblikovanje načrta pomoči (B24, C31)
  - Izmenjava informacij (D24)
- Sodelovanje na MDT
  - Nudjenje podpore žrtvi (B39, B40, B41)
- Pomoč žrtvi
  - Seznanitev z možnostjo ukrepa prepovedi približevanja (A34)
  - Spodbudo za prijavo nasilja (A35)
- Učinkovitost MDT
  - Dobra koordinacija dela (D26)
  - Sodelovanje vseh institucij (D27)
- Ocena sodelovanja
  - Zelo pomembno (B38)
- Razumevanje dela drugih institucij (D28)

#### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- Sklic MDT
  - Šola ne skliče (E27)
- Pobudnik za sklic MDT (E28)
- Udeleženci na MDT
  - Svetovalna delavka in razrednik (E30)
- Namen MDT
  - Izmenjava informacij (E31)
  - Predstavitev ozadja družine (E32)
  - Načrtovanje pomoči otroku (E33)
- Udeležba
  - Redna (E29)

#### **Krizni center**

- Udeležba na MDT
  - Redna (F16)
- Predlaga sklic MDT (F22)
- Namen MDT
  - Izmenjava informacij (F23)

- Oblikovanje načrta pomoči (F24)
- Predaja informacij drugim institucijam (F25)
- Pomen sodelovanja na MDT
  - Prispevanje k oblikovanju načrt pomoči (F26)
  - Možnost aktivnega vključevanja v družino (F27)

### **Policija**

- Predlaga sklic MDT
  - CSD (G33)
- Namen
  - Izmenjava informacij (G34)
  - Usklajevanje aktivnosti (G35)
  - Seznanitev žrtve u oblikami pomoči (G36)

## **TEMA 6: INFORMACIJE O NASILJU V DRUŽINI**

### **Center za socialno delo**

- Obseg informacij
  - Skope (A36, B44)
  - Izčrpne ( B43, D29)
    - Policija (A37)
  - Manj izčrpne
    - Zdravstvene ustanove (A38)
    - Vzgojno-izobraževalne ustanove (A39)
- Pridobivanje informacij
  - Preko telefona (A40, D31)
  - Na MDT (A41)
  - Pisno zaprosilo (A42)
  - Pogovor s žrtvijo (B45, C34)
  - Pogovor s povzročiteljem (C35)
  - Sklic posvetnega tima (B46)
- Opis dogodka
  - Policija (C32)
- Zgodovina posredovanj
  - Policija (C33)

### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- Skope (E34)
- Pridobivanje informacij
  - Posvet s CSD (E35)
- Izčrpne le na MDT (E36)

### **Krizni center**

- Redno informiranje (F28)
- Pridobivanje informacij
  - Zaposila (F29)

#### **Policija**

- Poročila drugih institucij
  - Dobra (G37)
- Pridobivanje informacij
  - Zaposilo (G38)

### **TEMA 7: MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE**

#### **Center za socialno delo**

- Sodelovanje institucij v popoldanskem času
  - Interventna služba (A43, B47, C36, D32)
  - Policija (B49)
    - Najtesnejše (A44)
  - Sodišča
    - Ni izkušenj v praksi (A46)
  - Zdravstveni dom (B50)
  - Krizni center (B51)
  - Varna hiša (B52)
  - Druge institucije (B48)
  - Izven delovnega časa (B53)
  - Obveščanje CSD (C37)
- Pobudnik za vključitev interventne službe
  - Policija (A45)
- Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja
  - Preprečevanje nasilja (A47)
  - Zaščita žrtve (B54)
  - Zavedanje (B55)
  - Odločilen (D33)
  - Predaja informacij (C39)
  - Načrtovanje pomoči (C40)
- Sodelovanje institucij pred sprejetjem ZPND
  - Manj povezano (A48)
  - Neobvezno (A49)
  - Problematično (A51)
- Sodelovanje institucij po sprejetju ZPND
  - Vestno (A50)
- Ocena sodelovanja

- Pomembno (C38)
- Dobro (C43)
- Zelo dobro (D37)
- Najboljše s policijo in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami (D38)
- Ovire
  - Neodzivnost psihiatrov, psihoterapevtov (A52, C41)
  - Neodzivnost pediatrov (C42)
  - Organizacijske težave (B56)
  - Nerazumevanje pristojnosti (D34)
  - Nerazumevanje nalog (D35)
  - Slabe izkušnje pri sodelovanju (D35)
  - Zdravstvene ustanov
    - Malo informacij (C44)
  - Neprepoznavanje znakov nasilja
    - Zdravstvene ustanove (C46)
    - Vzgojno-izobraževalne ustanove (C47)
  - Malo poročil
    - Zdravstvene ustanove (C48)
    - Vzgojno-izobraževalne ustanove (C49)
- Izpostavljanje težav
  - Aktivni (C45)
- Videnje družinske situacije s strani drugih institucij (D30)

#### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- Sodelovanje institucij v popoldanskem času
  - Policija (E37)
  - Interventna služba (E38)
- Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja
  - Ogroženost otroka (E39)
- Sodelovanje institucij na MDT
  - Pozitivno (E48)
- Ocena sodelovanja
  - Dobro sodelovanje
    - Center za socialno delo (E46)
  - Slabše sodelovanje
    - Zdravstvene institucije in policija (E47)
- Ocena delovanja programov CSD
  - Dobra (E49)
- Posvet s strokovnimi delavci
  - Center za socialno delo (E4)
- Usmeritev na druge institucije

- Center za socialno delo (E12)
- Dogovor o zaščiti žrtve (E14)
- Predlogi
  - Pogovor z otrokom odvoden v šoli (E50)

### **Krizni center**

- Sodelovanje institucij v popoldanskem času
  - Interventna služba (F30)
  - Policija (F31)
  - Zdravstvene ustanove (F32)
- Obveščanje CSD
  - E -pošta (F33)
- Pomen hitrega ukrepanje
  - Ključen (F34)
  - Zagotavljanje varnosti žrtve (F35)
  - Zagotavljanje ustrezne obravnave (F36)
  - Hitro interveniranje (F37)
- Ovire
  - Pomanjkljive informacije (F38)
  - Nesodelovanje pri načrtovanju dela z družino(F39)
  - Neusklajenost mnenj (F40)
  - Neodzivnost institucij (F41)
  - Prepočasno realiziranje ciljev (F42)
- Predlogi
  - Več obveščanja med institucijami (F43)
  - Večji delež vključitve pri načrtovanju dela z družino (F44)

### **Policija**

- Obveščanje
  - Zdravstvene ustanove (G27)
  - CSD (G28)
- Sodelovanje v popoldanskem času
  - V okviru takrat dosegljivih služb (G39)
  - Interventna služba (G40)
- Pomen hitrega ukrepanja in sodelovanja
  - Pomembno za izvedbo postopka (G41)
  - Pridobivanje dokazov (G42)
  - Ukrepanje drugih institucij (G43)
  - Izmenjava informacij (G44)
- Ocena sodelovanja
  - Zgledno (G45)

- Večjih težav ne zaznavajo (G46)
- Izpostavljanje težav pri sodelovanju
  - Strokovni posveti med inst. (G47)
- Predlogi
  - Več kadrovskih resursov (G48)
  - Zaposlovanje ljudi (G49)

## **TEMA 8: IZOBRAŽEVANJA**

### **Center za socialno delo**

- Udeležba
  - Enkrat letno (A55, C54)
  - Dvakrat letno (B61)
  - Dva do trikrat letno (D39)
- Možnost izobraževanj
  - Aktivni (A56, B57, C53)
  - Odvisno od razpisanih izobraževanj (B62)
- Namen
  - Izmenjava izkušenj (B58, D43)
  - Reševanje dilem (B59)
  - Iskanje rešitev (B60)
  - Spoznavanje zakonodaje (D40)
  - Metode dela (D41)
  - Pridobivanje novih znanj (D42)
  - Spletanje vezi med strokovnimi delavci (D43)
- Seznanjenost z določili
  - Seznanjeni (B63, D47)
  - Poznamo (C63)
- Postopanje
  - Ne bomo znali (B67)
  - Bomo znali (D48)
- Prednosti sprejetja družinskega zakonika
  - Izboljšanje prakse (A60)
- Slabosti sprejetja DZ
  - Nerazjasnjene operativne naloge (A59)
  - Nerazreševanje dileme (B66)
  - Nejasnosti delovanja v praksi (C65)
  - Več dela (B69)
- Ovire
  - Nespremenjena procesna zakonodaja (A58)

- Finance (C55)
- Ocena izobraževanj
  - Podobna (C56)
  - Splošna (C57)
  - Kakovostna (D45)
  - Dragocena (D46)
- Slabosti izobraževanj
  - Premalo (B64)
  - Hitenje (B65)
  - Lokalna (C62)
  - Izvedena v prihodnosti
    - Družinski zakonik (C64)
- Pomoč izobraževanj pri delu
  - Poenotenje prakse (A53)
- Predlogi
  - Izobraževanja za vzgojno – izobraževalne ustanove (C51, C52)
  - Bolj specializirana (C58)
  - Poznavanje programov dela v tujini (C61)
  - Strokovnjaki iz tujine (C60)
  - Strokovne ekskurzije v tujino (C59)

#### **Vzgojno-izobraževalne ustanove**

- Udeležba
  - Aktivna – v času sprejema ZPND (E51)
- Možnost izobraževanj
  - Izobraževanja, ki jih organizira Ministrstvo za izobraževanje (E52)
  - Občinski aktivni (E54)
  - Posveti (E55)
  - Šola za ravnatelje (E56)
- Seznanjenost z določili DZ
  - Delna (E57)
  - Minimalna (E58)
- Samoiniciativno
  - Splet (E59)
- Pomoč pri delu
  - Gradivo
    - Priročnik (E53)
- Predlogi
  - Več izobraževanj na temo DZ (E60)
  - Umestitev izobraževanja o DZ na občinski aktiv (E61)

### **Krizni center**

- Udeležitev
  - Dvakrat letno (F45)
- Pomoč izobraževanj pri delu
  - Iskanje novih metode dela (F46)
  - Odziv na nasilje (F47)
  - Povezovanje z drugimi institucijami (F48)
- Seznanjenost s DZ
  - Na podlagi prebiranja družinskega zakonika (F49)
- Postopanje po DZ
  - Za ustrezno postopanje bo potrebno še veliko časa (F50)
- Slabosti izobraževanj
  - Težko dostopna (F51)
- Ocena izobraževanj
  - Pomanjkljiva (F52)

### **Policija**

- Udeležba
  - Večkrat letno (G50)
- Možnost izobraževanja
  - Okrogle mize (G53)
  - Predstavitev primera (G54)
- Izvajalci
  - Vladne in nevladne organizacije (G51)
- Samoizobraževanje (G55)
- Namen izobraževanj
  - Predstavitev primera (G52)
  - Pridobivanje odgovorov na vprašanja v zvezi z delom (G59)
- Ocena izobraževanj
  - Splošna (G57)
  - Strokovna (G58)
- Potreba po izobraževanjih
  - Spreminjanje tematike (G56)
- Seznanjenost s DZ
  - Delna (G60)
  - Z vsebino, ki se nanaša na delo policije (G61)
- Sklic posveta med policijo in CSD
  - V prihodnosti (G62)